

Змај налази дванут на месец, једаред
на целом, други пут на по табак.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

за прву половину
Јануара
1867.
У ПЕШТИ.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по го-
дине. Наручити се може ма кад али
само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22
на по табак 11 копч.

Motto : Fiat justitia et pereat mundus (excepto Magyarország).

Министарство.

Добро нам дошли дакле,
Који сте до лани
И сами били увек,
Увек малкотани.

Добро нам дошли дакле,
Што сбористе тада
Да свака сила
Кад пресили страда.

Добро нам дошли дакле
Који нисте били
Себичној влади никад
Ни прави ни мили.

Добро нам дошли дакле,
Што викасте здраво,
Да пре ил после мора
Бити што је право.

Добро нам дошао дакле,
Који знаш шта боли,
И како се гоњен
Богу своме моли.

Добро нам дошли дакле,
Који знате шта је,
Кад народ дркће
Што се не признаје.

Који сте сами рекли,
Нема лека бољи,
Него само кад се
Народ задовољи.

И који знате шта је,
Кад се живац дира,
И како тада нема
Ни среће ни мира.

И који знате да је
Сваком своје свето,
И који сте сто пут рекли :
„Отето проклето!“

Већ Мађар свеће пали,
А ти брижно питаш :
А камо србски
Kivilágosítás ?

Зар Србин нема
Родољубне крви ?
— Има ! — Ал сада
Нек је Мађар први.

Србске су свеће спремане,
Неће оне фалит,
Готове стоје само
Треба и запалит. —

Будетел' сећи шуме
Неситија стара,
Мећати братском руком
На жртвеник жара.

Буктињом правде палит'
То дрвеће круто,
(Нек пршта пусто дрво
У крв огрезнуто.)

Нек гори пламен силно
У зраку слободе,
Да видимо имал
Једнакости овде.

И тек на том пламу
Обште добре среће
Ми ћемо нашо
Запалити свеће.

И тад ће бити весео
Који сада стење,
Без тога је црно
Свако осветлење.

Писмо Петра Вајнберга.

Кедвеш Смале!

Баш сам пила код комшије Свилокосића кад је дошла новшпилгештемпелте министер-картен из Беча. Шпил је била танак, само осам картен, а на свакој једна име од једна министр. Један Србин узме па густира полагаано, прво изгустира Мелхијор, после изгустира Валтазар, још није треће ни изгустирала, а већ сви ауфзвол повикале : живио Кашпар. После смо све гледали, ал нема Кашпар. Онда једна несташна момак прави виц, па каже, то је малер, не може се носити вертеп, кад нема и Кашпар. — Напоследак остала је једна карта, на њему је онај министер, што нема бућелар, што ће седити у Бечу около нашег краља. Ту је сад било свако најгириг, какве ће бити нације ова господин, оћели бити Мађар Србин, или Мађар-Тот, или Мађар-Румун или Мађар-Рус, или опет Мађар-Мађар. Комшија лашан густирала, а сви су зинуле, — ја сам се бојала прогутаће га. Комшија густира лаг-сам прва три слова : Добро је! каже. — Шта је добро? — Добро је! Та ковори шта је.

Није калпак, него је „Фес...“

Халт шпилер, казала други, сад густирај одостраг, па пири можда је врућо.

Комшија густира одостраг, ал полагаано, па све пири да се не ожеже. — Наједаред изгустира последња бухштапа. — Па побледи, па поцрвени, оће да га удари шлог.

Шта је, ако знаш шта је Бог.

„Осмо чудо!“

Та говори, фришко!

„Одостраг је „—ић“

Не може бити.

„Дај наочаре.“

Јесте, Бога ми!

Густирај даље —

Ево — — „—тић“!

Е онда је биле дар мар, једна је пала са столице на земљу, друга са земља на столицу, ја сам се сакрила у рупу од билијара, да ме не погазе, — ту сам пала у онмахт. Незнам шта је после било. Само сам се мало једила на господина Фес-те-тића, што нас је тако уплашила. Довече је била гресартинг лимуинација, једна господар, која има леп гевонхај да увек од радости плаче, кад дође каква нов велики господин, и сад је радосно плакала.

Од како је изгорела Ujvidék, није била шоха леиша лимунацион. Многе су адвокате викале : Сад смо све допили, сад више ништа нема. А неке су спет рекле да оне још мало зебе, ал њи је тешила наша магистрат, да не треба изгубити хофзунг, да не треба резигнирати.

Кедвеш Смале, купи ми једне бркове и две браде, и ја би тела да изгледам као каква министер, а на мом ферфлухт лицу неће ништа да растеш.

Јојица кат!

Кучебер као рушитељ не- вине љубави.

Из записника једног ђака.

Понедељак.

Синоћ сам био у позоришту. Улазак сам имао бесплатан, јер сам отишао после прве радње а онда већ нема никог да чува врата. Ми-могред буди речено, тако ја увек радим, кад год немам новаца. А кад имам новаца, онда ми је опет жао дати за улазницу, кад могу ући после прве радње и бадава.

Али синоћ нисам ипак бадава отишао у позориште. Ах, та какво бадава, кад остаде тако дубока рана у срцу! Ја сам држао да само и ржња може коме рану задати, а где ме-ни љуту рану зададе баш — љубав! Та ко

се не би на мн заљубио у онаког анђела, као што је она! Седела је у позоришту поред једне госпоје (знам да јој је мати, макар што не знам), па се лепезом ладила, а у другој руци држала је позоришну цедуљу. Колико сам пута пожелео: ух, да оће испустити лепезу или цедуљу, па да ја притрчим и доватим! Али цедуља и лепеза бејаху када задовољне са својом судбином у њезиној руци, те се не хтеше смидовати на мене сирмака!

Ал зато ће зацело горети у паклу!

Престава се сврши, dignu се сви да иду. Пођу и њи две. С њима никога мушкога није било, да и' прати. Али кад никога нема научим да и' ја пратим. А тако је и било. Они су то јест ишли једном страном сокака, а ја за њима другом страном, те сам и' тако пратио, да видим де седи анђео мој, па тешко оној калдрми у њеној улици, а особито оној пред њеним прозорима. Подуго смо ишли тако заједно, то јест јединим сокаком; свет, што је с нама из позоришта изишао, мало по мало се разређивао, напоследку османемо скоро сами. Они сврну у једну улицу на лево, а у тој улици нема ни једне живе душе. Али кад кажем ни једне живе душе, онда разумем само човечије душе, јер како прођоше том улицом, али ти ништа из неке старе зидине некакав гаров, који је када много милостивији био сирам мене, него она лепеза и позоришна цедуља, те стаде на њи режати. Женске се поплаше, па се стану као освртати, да ли има кога, да ји одбрани, а кад гаров стаде још већма кашљати и фалити се својим зубима, који су и без анатеринске воде онако здрави и бели, а оне ти боме почеше баш и викати, — а на прву вику њинову, ја сам као посредник међу две противне партије ступио и при и непријатељ мораде се уклонити са попршта.

Ох, шта сам у онај пар доживео и осећао, не могу овим мојим слабим (премда гвозденим) пером описати. Најлепша уста на свету (то јест не мајчина, него ћеркина) најслађу ми фалу казиваху, а ја сам се топио од милости, а овамо одбијао од себе сваку заслугу, него је приписивао само моме поштеноме штапу. Наравно да су примиле моју понуду, да и отиратим до куће, да и' неби још когод напаш.

Мој је кројач добар човек, па ми је направно лепе аљине на вересију, које сам баш данас први пут обукао, те сам изгледао, као да сам какав богаташки син, умет се ја и понашати тако, да нико не би рекао, да мој отац са два Фртаља земље има нас којекзких два-

наесторо да издржава. При растанку ми мати њена покљони слободу, да могу у њинову кућу долазити, а госпођица Маца стисне ми лако руку и рекне: добру ноћ!

Кад сам се вратио била ми је глава пуна мисли, срце пуно осећања, био сам забуњен, не знам да ли је опет излазио онај гаров пред мене или није, али сад кад оћу ово да напишем све шта је са мном било, везана ми је рука, и чисто сам себи не верујем. Да ми је остао бар какав рукопијајемни спомен, да ме је бар онај гадов ујео, те би сад могао знати, да ли је све оно истина било или сам сањао. Не верујем ни да ово сад питем, баш ћу видети ујутру кад се пробудим, оћел бити шта написано, или ме сад само машта вара.

Уторак.

Осећам да се у мени неки песнички дух пробудио. Све ме тера нешто да проспем чувства моја у песми, и с највећим жаром песничким напишем ове стихове:

Видиш душо, видиш срце,
Осећања тешка ова;
Та мораш ме љубит' Мацо,
Спас'о сам те од гадова!

То се тек зове *fuggor poeticus*!

Стихове сам оправно на своје место. Они су израдили своје. Пред вече прођем покрај њеног прозора, она на прозору. Нисам тео ићи унутра, него сам курисао на прозору. Из њени сам очију читао да ме љуби. Та ја сам најсипретније створење божије!...

Наравно да у школи нисам био, а нећу ићи ни сутра, јер сам обећао мојој Маци, да ћу доћу, сутра јој је имендан.

Мало нисам пао у несвест кад сам се сетно, да јој је имендан. Мацин имендан, а ја немам ни крајцаре. У каквом одношају стоји крајцара са именданом, то ће већ сваком бити познато.

Али ја сам се већ сетно како ћу се помоћи. Има Чивута вала богу доста у вароши, а има и нешто и књига, што ми више не требају, (а нису ми никад ни требале).

Среда.

У јутру сам тако дозвоао Чивутину да на-зарио. Ја побирам књиге, које ћу продати, погодим се с Јудом и он и потрпа у џак, плати, па пође.

„Хеј, стани ево још једне!“ повичем ја опазивши још једну књигу у запећку под прашином. То је била и—ћева тако звана грама-тика, коју сам некад морао учити, а од како он није више директор, од то доба лежи у запећ-

ку. Кад чавутин опази књигу, а ондак на леђа па пође напоље говорећи: „Тхо кинке мени нетребаш, то граматиква и—хева не ваљаш ништа!“ Напоследку до тог је дошло, да сам ја њему још морао платити две крајцаре, да је, носи из куће. Кад је чива већ изишао, опазим ја у пљувачницу као да вире неки листови од књиге, одгрнем шапом, а оно шта је, него ч—хева граматика! Не знам ни сам од куд је шу доспела. Отворим врата и видим натраг Чавутина, па му понудим још две крајцаре да и то изнесе напоље, али чива пљуне само на оне листове, па изиђе као опарен из собе.

Тако сам дошао до нешто новца. Купим леп поклон и однесем га Маци. Провели смо тај дан врло лепо. Бејаше друштва доста, па се певало и играло. Ја сам највише играо с Мацом, па ко сретнији од мене.

О, да живи онај гаров, кој је оно вече пао на ту сретну мисао, да као неки дух изиђе из оне оклепане зидине на сусрет Маци и њеној матери!

Четвртак.

Данас није било школе а братија ме одзва после ручка, па коју чашу вина Чашу за чашом, па ти се боме прилично угрејасмо. Викасмо, певасмо, наздрављасмо. За другим столом било је неколико пијани Словака, баканцома, па псваху неку песму, која је овако некако ишла:

Руска војска маширује прић,
Зајутра се с нама буђе бић;
Там шабличке храбат буду,
А хлавичке падат буду и т. д.

То је тако трајало до пред вече; ту емо се с њима мало и потукли. После пођемо сви скупа кући. Путем смо весело певали и тако је сретно дан прошао.

Морам признати, да ми је Маца данас сишла с ума, то јест нисам на њу читав дан мислио, а сад ме наново почиње љубав мучити.

Петак.

Еј наонако, и кад сам ја отишао у бирцуз! Расрдила се Маца на мене Чула да сам „с којекаквима“ ишо пијан по улицама, па певало. Био сам данас код ње читаво после подне. Једнако ми је пребацивала. Једва сам је мало ублажио, кад сам јој цитирао ове разборите стихове:

„Ко не пије вина,
Тај живи ко свиња.“

А кад сам јој још напоменуо и ону њену аферу са господином гаровом из оне зидине — онда ми је сасвим опростила.

Али ми је врло нежало што се то догодило, ја би волео, да сам пред њеним очима чист у сваком обзиру, само не што се тиче буђелара. А она зацело и држи, да сам ја син неког богатог „земљепритјажатеља“, а њена госпоја мати с неког „вишег погледа на будућност“ свога детета, врло ме радо има.

Субота.

Може ли бити веће среће за мене? Позвали су ме да и' пратим сутра после подне у шетњу. Али не за то, што би се можда бојали каквог гарова, него из љубави. Биће и две госпе, и једна госпођица из комшилука.

Једне чакшире морао сам продати чивутину, јер не имадох ни паре. Није ми дао за њи више од осамдесет новчића. Тражио сам читав дан да узамјим дегод коју крајцару, али не могао ни од кога закачити. Али не ће ми ваљда више ни требати.

Једва чекам да дође сутрашњи дан. То ће бити најсретнији дан за мене. Шетати се с њоме! Како ће то слатко бити удалити се малко од старији, па казивати, шта је коме на срци!

Недеља.

Ух, ух, ух! Има ли срца, које би тај удар било у стању претрпети!

Крвавим слезима бележим овде, шта ми се данас догодило; данашњи је дан најцрњи у моме животу!

Одем ја после подне мојој Маци. Она је већ била обучена за шетњу, а ту су већ биле и оне две госпоје и поспођица, што ће с нама ићи у шетњу. Како ми је срце играло од радости!

Дуго смо се шетали и слатко паразговарали, али ми је наскоро све пресело.

Шетали смо се по некој башти. Кад смо се мало уморили били, седнемо да се одморимо на једној клупи.

На тако седиме и разговарамо се, а ево ти нам се приближује један кучебар, са својом сеамијом, што виси о кајичу. Кад дође ближе, а он стане пред нас и понуди, да пазаримо. Маца извади из његове корпе једну лепу шарену чашу, па је стаде разгледати и рече: „Ала је ово лепа чаша!“ А она друга госпођица извади из корпе другу чашу, која је била иста онака, па и она изрази своје допадање. Сад је на мени било, да узмем реч; то јест шта је сад ваљало чинити, него да будем толико галантан, па да чаше купим! Али питање је пошто су? Мој је цели капитал: осамдесет новчића.

Кучебер види да ђу ја да купим чаше, па без да сам и питао рече ми, да свака кош-та четрдесет новчића. Ја бајаги и неслуша-јући цене, замолим госпођице, да приме мали дарак од мене, то јест те чашице. Оне су ба-јаги зафаљивале, и једва приме, па онда по-кажу весело MATERAMA, а ове нису могле да се нафале, како су чаше лепе.

Сад је остала још само та маленкост, да се чаше исплате. Извадим ти ја галантно бу-ђелар, који је био набурен сведоцима, којима сам у школи „отсуствија“ извињавао, а које сам све сам писао. Запитах кучебера шта вреде чаше и то таквим тоном, као да ђу му платити, ма шта искао. Кучебер видећи то, а видећи да сам ја чаше већ поклонно, досети се на мо-је зло, да може искати шта оће, па помакне цену свакој чаши, те вели : педесет крајцара кошта један ковад.

Мало нисам пао у несвест, сва ми се башта стала вртити око мене. Свега ју цпу осамдесет новчића од продатих чакшира. Шта ђу сад. Не остаје друго, него образ под ноге, па да се погађам. Пружим му најпре осамдесет новчића, али он ниште још два шестака. Ја га испрва не тедо слушати, него се почнем с друштвом разговарати, али кучебер стао на чека, као магарац. Ја га опоменем да иде, али он неће него ниште још два шестака. Ја му ка-жем да је доста то, него нека се чисти. На то стаде он викати, тако да је обратио на себе пажњу целога друштва, а кад се ствар дуже отегла, застајаху и мимопролазећи, те гледа-ху с пасијом, шта се овде збива. Кажем му напоследку да немам ситни, ал он вели да он опет нема крупни, него само ситни, дакле да ће моћи променути.

Овамо онамо, и ствар узе најжалоснији свршетак.

Госпођице — на моју највећу срамоту — пруже чаше кучеберу натраг, саветујући му, да одлази, јер се око нас свет већ при-лично накупио. Кучебер се лако извукао, од-нео је и чаше и осамдесет крајцара, али шта ђу и како ђу ја! Госпе и госпођице одма у-стану и не осврћући се за мном пођу кући, а ја као осуђен пођем за њима. Мислим се, да ли да се журим, да и' стигнем, можда се не срде баш здраво.

Кад су већ близу куће били, стигнем и', али госпођице срдито уђу унутра, а мати ма-цина осврне се, па ми рече : „Поштедите нас од сад; оскрамотили сте нас пред толиким све-том, срам вас било!“ Па онда уђе и она у ку-

ђу и затвори за собом врата, а ја останем као лотова жена окамењен.

Од данас ђу најљуће мрзити на све ку-чебере, што и' год има на свету!

Абу-Казем.

Изговори наши посланика,

зашто се у многим стварима, које нас се по-близу тичу, придржавају златнога ђутања, — као н. пр. у Деаковом тумачењу „Cum con-sensu committatus“ и т. д.

Један вели : Не зна човек до се може замерити. А моји комитенти увек су говорили, да добро пазим шта радим.

Други вели : Ономад ми се г. Деак тако лепо јавио, — а ја сад да — а, Боже са-чувај, тим би се показао да сам прави вад-рац.

Трећи вели : Нисам се ја погодио да будем у свакој чорби мирођија; нек говори Милетић — он зна мађарски.

Четврти вели : Ја мислим да је за србе већа срећа, ако ја постанем вицишпан, него што би овде бадава тандарао.

Пети вели : Нисам се експонирао ни у важнијим стварима, а што би се овде плео, до је већ и тако заплетено.

Шести вели : Ја се бојим да ми не ка-же Змај : si tacuisses et cet.

Седми вели : Тежко Србима ако су баш на мој глас спали.

Осми вели : Hát nem bánom!

Девети вели : Auch so viel!

Десети вели : Оно би, знате, требало рећи, ал почем особито, нарочито, како сад ствари стоје — а друга кад се са вишег гле-дишта узме, верујте о томе се да свакојако судити, а најпаче од како је, као што и сами знате, — а треће, за Бога, та разумете ме. и т. д.

Из записника једног Бошњака.

1859. године. Турски паша узе ми у арач јединог коња, ја се разсрдим, покупи он мало па пређем у Хрватску.

1860. године. Хрватски поджупан узе ми у штајер последњу краву, ја се разсрдим па се вратим у Босну.

1861. године. Турски паша стаде спре-

мати дегенеке, што сам се усудио без допуштења оставати домовину. То ми се није свиђело, зато прескочим опет у Хрватску.

1862. године. Хрватски судија стаде спремати штапове, што сам дошао, кад ми није пасом визират. Није вајде, морам опет натраг у Босну.

1863. године. Сад ме се турски паша мало окануо. Ал ми се улема попео на душу, силом да примим муамеданску веру. Вала, тога бити неће! Прећи ћу ја опет у Хрватску.

1864. године. Ал ту ми се опет бискуп попео на душу, оће да ме под старост пошочки. Већ ми је дадијало — један ђаво, одо ја опет кући у Босну.

1865. године. Турски паша дочекује за моју кћер, па ми је оте на силу Бога, да је усрећи у султановом арему. Не могу ти тај покор очима гледати. Идем опет у Хрватску.

1866. године. Хрватски командир чуо за мог јединца сина, па га оте да га усрећи у царској војсци. Ја зажмурим па се опет вратим у Босну.

1867. године. Сад премишљах, де ћу да умрем од глади, ил с ове ил с оне стране.

(Ћ.)

Покварена омладина.

Један катихета из Србије тужи нам се, како је већ и тамо омладина до зла Бога покварена и отрована, па наводи само овај пример чуда ради:

Ономад запита он једног, иначе доброг ђака: Од кога су постављене власти? а овај одговори: У име Божије од народа.

А ко поставља владоца? — запита он даље, очекујући одговор како у катихизису пише.

Овај опет одговори: У име Божије народ. — А други сви секундираше. Тако је. Попа није смео више ништа ни да пита, него стрпа и примаша и секунданте у секунду.

У соби једног адвоката.

Лица:

Наталија, млада богата удовица.
Циврић, адвокат.

Адвокат.

Слободно! хераји!

Наталија.

(улази у собу.)

Адвокат.

(иде јој весело на сусрет)

О лепа госпо, огрејано сунце, од куд ви у моје смирено пристаниште? каквом случају да зафалим ту радост, што вас овде видети могу.

Наталија.

Никакав случај ласкави господине! — Дошла сам да вам зафалим, што сте ми процес тако брзо добили, а уједно молим да ми кажете шта сам вам дужна.

Адвокат.

О свирена душо, дакле силом да ме лишите те радости, да се могу кредитором вашим називати. — Изволите сести, сад ћу ја рачун изтражити.

Наталија.

(седне.)

Ху, ала је код вас врућина, као у пекарници.

Адвокат.

(превртнути артије)

Да, да, да, — врућина велите, баш као у пекарници — хе, хе, хе, и јесте пекарница, ту ја печем мој лебац. — Но, — ево вам, најбајнија лепото, ево вам рачуна, кад баш оћете, — ево, износи три стотине, — три стотине, деведесет и девет фор. 59 нов.

Наталија.

Ах, господине Циврићу, то је мало преко јего. Та то су четир стотине, за оно мало пискарија. А ономад још рекосте да сте у мене заљубљени, а јуче сте ми писали и просили да вам жена будем, — па како се то слаже с таким рачуном?

Адвокат.

(пољубивши је у руку)

Јесте, лепа Наталијо, сунце моје, баш овај рачун треба да ме као младожењу вашој љубави препоручи — јер зар није он најбољи доказ, како брзо и лако Циврић до новаца долази, и како ће лено своју супругу издржавати моћи.

(Завеса пада.)

Шта је лаћман?

Једна, мало пакосна, госпа Немица, овако описује лаћмана:

„лаћман је мајушна точкица у војсци и у свету, слабачак део велике машине, оруђе државе, које своје воље нема, — атом у политици, он нема ранга у друштвеном смислу, он нема значења са брачнога гледишта.

„У рату читамо да падају све на тучета, а нит' се по томе победа ни губитак јако броји, а у мирно доба — не читамо о њима ништа.

„Ал зато је лаћман ипак велеважна особа т. ј. за себе и за своју породицу. У његовим је грудима читав свет илузија, надежда, очекивања, док му је патент још нов, — а кад овај остари, — онда се у грудима његовим котрљају безбројни светови недочекани жеља, неизпуњени надежда. У лаћману је клица генералска, фелдмаршалска — у њему је клица још многи нини срећа и несрећа.

„Лаћман може бити огледало највећег блаженства а и најцрнијег очајања; лакоумље и меланхолија не могу се нигде тако здружити као у њему. Он може бити једном ногом дубоко у паклу, и другом високо у рају.

„Лаћман је у регименти машина, на егзециру тираи, пред обрштаром роб, на балу човек, а на Хауптфахту момак.

(Ово се односи јамачно само на пруске лаћмане.)

Аво читање новина.

Новине су раздељене на више стубова, ал кадкад се деси, да човек превиди ону црту, која те стубце дели, па онда изпадне врло смешан смисао. II- пр.

Питање о народности доћи ће идуће недеље пред с.л. дом . . .

. . . Астрономи кажу да треба 11 година и девет дана док се око своје осовине окрене,

Из менаџерије Н. утекао је јуче бели медвед . . .

. . . многи желе да га опет за градоначелника изберу.

Наш г. вел. жупан, нешто је ослабио . . .
. . . а Сељак опет држи да се у саламури најдуже одржати може.

Србски посланици држаће у идућу недељу одбор ради важни предлога . . .

. . . ко скупи десет екземплара, добија један на поклон.

Турци желе да се на сваки начин са Србијом споразуму . . .

. . . претплату прима уредиштво „Видована.“

Ове године није било више дефицита од 32.050.000 . . .

. . . половина чиста приода иде на просветне цели.

Ми смо од нове године добили новог папроха . . .

. . . гори боље него две свеће, а не смрди тако као петролеум.

У Београду се нешто поговара о скупштини, желити било би да скупштинари буду људи . . .

. . . који се завијају сваки осам дана једаред; репарирање годину дана бадава.

Адвокат Н. зида нову кућу у кривом сокаку . . .

. . . исти је пред судом признао, да је био друг познатог арамије Удманића.

Многи се радују што је преч. г. архимандрит Н. Н. постао вла . . .

. . . а особито у првом акту играо је улогу Вука Бранковића врло добро.

Јучер је држана седница у горњој кући сабора . . .

. . . валцер се није играо, као на вашој Пештанској беседи — ми уметмо весели бити и без њега.

Из Београда. Микистар Н. вели да је зрела политика душа слободе . . .

. . . тело ће се опојати у саборној цркви у три сата по подне.

Из Р. Код нас је том приликом било мало окршаја, које нам није мило, особито што ће се тај глас изопачивати . . .

. . . хауптрефер је добио неки бургијаш по имену Ханз Ауве.

Ала је разум'о!

Неки богати банкер по имену Судерланд био је велики љубимац царине Катарине. Једанпут јаве њему да му је кулу стража опколила, и да да стражарски заповедник хитно тражи.

Белдјев, тако се звао заповедник, уђе тако унутра и зачућеном банкеру овако рече :

»Господин Судерланде! Жао ми је што сам приућен извршити на вама налог високе владатељке, који је налог тако страши, да се грозим; не знам шта сте учинили, да се њезино величанство на нас тако разљутило.«

»Не знам ни ја«, одговори банкер, »и ја се то-

ме још више чудим него ви. — А какав је то налог, што вам се чини да је тако страшиш?»

„Немам чисто снаге, да га вам искажем“ одговори заповедник.

„Да нисам изгубио поверење њеног величанства?“

„Да је то све, не би ми тако жао било. Поверење се може опет добити; изгубљено место може се после опет заузети.“

„А оно ваљда је заповеђено, да се морам вратити у моју домовину?“

„То би наравно за вас неугодно било; али богат човек, као што сте ви, може свугде добро живети.“

„Даклем је сигурно наредила, да ме баце у тавницу?“

„Нису ни зидови од тавнице непрободливи.“

„Даклем онда је мој живот у опасности?“ одговори банкер упрепашћено. „Добра и милостива царица која се и ономад са мном најслађе разговарала, издала је дакле заповест, да ме — али не та то ја не могу веровати! — Али реците ми шта је, господине. Смрт ми није тако страшна као то ваше мучно наговештавање.“

„Имате право, несрећни мој пријатељу; оклевање не помаже, а воља високе владатељке не да се препричати. Мени је најстрожије заповеђено да вам одерем кожу и да је испуним.“

„Да ме одерете и испуните?“ повиче Судерланд зачуђено.

„Тај ми је налог дошао као и сваки други. Ја сам се усудио да је препокорно до тога одвратим, али царица одбије моје мољачке, да се то не чини.“ Одлазите, повикала је она, „и немојте да заборавите, да је ваша дужност, да без гуњанца извршувате моје заповести.“ Не остаде ми дакле ништа друго, него да се повинујем.“

Банкер падне у очајање. Белијев му представљао, да сад не ваља време губити. Највише може му четврт сахата допустити да живи, да своје опоруке доведе у ред.

Судерланд је дуго молио и преклињао заповедника, да му допусти да пише писмо царици, можда ће се смиловати, али узалуд. На послеткупусти Белијев и узме сам писманце што је банкер написао, остави овог под јаком стражом и оде, али не у палату, него гувернеру од Петрограда.

Овај га је испрва држао за лудог, оде таки царици, да извиди шта је. Царица се дивила и чудила кад је чула, шта јој се приповеда.

„Боже благи!“ повиче она, „каква страхота! Белијев је заоста полудио! Идите, господине, трчите и кажите том сметењаку, да кукавног банкера одмах ослободи из оног мучног положаја.“

Гувернер оде и изврши налог царици, пак опет дође натраг и затече царицу, ди се гротом смеје.

„Сад се тек сећам,“ рече она, „шта је узрок том чудноватом послу! Пре неколико година дошла сам од неког Енглеса, који се звао, Судерланд, мало лепо посетанце, које сам здраво волела и по имену њенога госе звала га. Сад пре неколико дана мањка та вашка, а ја заповедим Бели-

јеву, да је одере и испуни. Је се устезао и молио да се то не чини, а ја незнајући да ме он не разуме, врло сам се била наљутила, јер ме је мрзило, што је узео ваздан. Ето вам дакле решења, те чудновате и смешне загонетке.“

„А.“

Разлика.

Путовао неки богослов и неки винац заједно, на једни коли, па од дуга времена почеше загонетати. Ту ће рећи

винац. А де кажите ви мени, каква је разлика између богослова и магарца.

Богослов. Но да чујем!

Винац. Разлика је та што богослов мора да брије бркове, а магарац не мора, јер и ње нема. Ха, ха, ха!

Богослов (се мало намргоди, али он запита винаца) А знате ли ви каква је разлика између винаца и магарца.

Винац. Ја не знам.

Богослов. Не знам ни ја! Ха, ха, ха!

Болонд-Мишка и Звекан.

Болонд-Мишка. Море, Звекане, ти си међ две столице пао на земљу.

Звекан. Добро се и теби чувати, да између две земље не останеш на столици.

Р е б у с.

ОДГОНЕТКА

ребуса у бр. 23 и 24. пр. год.

Од Илира ни спомена нема.

Одгоненуше : г. г. Ђ. Казимировић Лежмирац. Милан Јовановић у Карловци. Ј. Исајловић у Даљу. Д. С. у Тителу.

Змај излази двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

за другу половину
Јануара
1867.
У ПЕШТИ.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

Мото : Већ толико година једнако ти обећавам, па још ти није доста. Ördögadta!

Косморама.

Замириса нови бокор
Министарска цвѣћа,
До Фиуме (ил до Руме),
Од Пеште, од Беча.

Чим је жица задркћало,
Та жица из Беча,
Запалише ту лојани,
Ту воштани свећа.

Барјаци се лепршају
Како ветар душе,
Мајоритет трбу пушта, —
Тигрићи се суше.

Орлови се надкликују,
Ко зна боља љилка,
Ил орлови са новине,
Или са трафика?

Здрављају се браћа србска
Овде и на страни;
У варучја један другом
Падају Романи.

Исто тако и Словаци,
Исто и Мађари,
Исто тако и финанци
Исто и жандари.

Нелази се депутирци
Већ топе у сласти,
А многима од милина
Чисто цопфић расти.

Ево мало росне кише,
После дуге суше,
А званија и печурке
Ничу ко без душе.

Калпаки се у висину
Дижу, круте, моде,
Мал те неће од слободе
Добити ободе.

А десница и левица
Више се не каља,
Једна рука другој руци
Постала је праља.

Да обоје сперу лице
Морају се здружит' —
Ако вије Дунав доста
Тиса ће послужит'.

Са бедема Матијевог
Већ је пуко топ —
Пре него што се покосило
Викнуло се „хон“!

Једни веле „хон“ је добро,
Други веле „хеп“,
(Како кога мудрост учи,
Како кога џеп.)

Свеће горе, банда свира,
Пуна Пешта света,
Болонд Мишка са Ханзјерглом
Испод руке шета.

Па већ не зна како да му
Лепше ласка тудер,
Већ му вели од млина:
Még is hunczut, bruder!

3.

Предлог Змајев.

Ако је тако као што се чује, — онда треба г. г. Мандић и Патошевић да се произведу за протосиђеле и архиђаконе у секцији министарској за србске просветне ствари.

Учитељима треба укинути плати, да могу лакше постити.

Јуност треба вући за нос, да се науче кроз нос говорити. Ал вући и треба не горе него доле, том ће приликом научити и метанисати.

Директоре, који нису ћелави, треба пострићи.

Азбуку треба у другчију глиду ставити и од ижице почети.

Уместо скамија треба налоње метути.

Уместо катедре амвон.

Капитал и интересе Школског Листа треба неприкосновеним учинити.

Рачуне не би требало предавати, ал ако се мора, онда треба аритметику организовати по духу прошли векова, т. ј. да је двапут два три.

Српску граматику треба пољубити па — оставити.

Народне песме, као народно благо, треба чувати да се не изгубе, и зато и у Карловачку библиотеку закључати, поред историје деспота Бранковића.

Србску историју треба од превртања и прљава сахранити.

Међу школске књиге треба и кохбух уврстити.

Јуност треба воштаном свећом по глави просвећавати, — као што су и наши стари радили, па су опет свака добра имали.

Гимнастику (осим клечања) треба касирати, јер од ње јуност постаје права, окретна и одважна.

Школе треба умалити, јер све излишно јест нездраво.

У предавању зоологије ваља нов метод узети; т. ј. говорећи деци често: магарче! коњу! волу! медведе! и т. д. јуност ће та имена најбоље запамтити и пред очима имати.

У обште треба се натраг окренути, па тако напред ићи.

Либералац Јокаји.

Израјелитско друштво „Конкордија“ избрало је либералног Јокајија за свог почастног члана, нови почастни Чивутин зафаљује се и диже Израјелите у седмо небо. То је све лепо, Ehre dem Ehre gebührt. Ал шта му се најлепше допада, то је мало смешно. Највећма и фали, што Израјелите ништа друго не желе, него само ту милост, да могу бити мађарски грађани.

Ево дакле мига, како се ваља и нама владати, ако оћемо да стечемо симпатија у мађарског либералца.

Школа под камилавком.

Наш последњи црквено просветни конгрес изразио је јасно потребу да се и неке калуђерске институције секуларизирају, а да треба народне школе еманципирати од тителе калуђеска духа, о томе се нико није сумњао, кромје неки, — јест дакле тако.

Сад се пише да ће ново министарство предати управу над нашим нар. школама, једном владици, — и то по савету патријаровом.

Ако је тако, онда, да смо весели, што се ново министарство тако брзо стара да изпуни жеље конгреса, у стварима које се никога другог него само народа србског тичу.

Ал можда св. патријар боље познаје жеље и потребе народа него конгрес и сам народ.

Тако ће нешто и бити.

Анекдоте.

Како се брат Мија помогао. Брат Мија знао је добро, да се код г. Н. солгабировца са једним зецом, или са нар. Ђурака, чуда учинити могу.

Тео је неку правцу да тражи, а од кућзеца, од куд
ћурака. Тога није имао, а је имао лукавства. Оде
у неку гостионицу и ту од познатог куvara добије
две ћурчије главе, и стражње зечије ноге, па и тако
мете у торбу, да су и главе и ноге из ње вириле,
а торбу под кабаницу па ајд г. солгабирову. Мо-
лио га, препоручавао му своју ствар, а све задуду,
солгабиров се не да ни осолити. Сад помисли да је
доба лукавству, па као неотице разири мало ка-
баницу, а торба са главама и ногама обасја солга-
бировљево мутно лице и он се смилостиви па рече:
Истина да ће тешко њи, а мој си човек, па не
брини се ништа, — а те ствари иди па остави у
кућу. — Док се Мија из куће вратио, донде је
већ солга правицу надрљао и тако је предао Мији
а овој брже кући. Колко се дана солга једно, кад
је опазио како је преварен, то се не зна, — јер и
данас нерадо слуша, ако му ко о томе спомене.

* * *

У прошлом столећу, кад су оно ситни сребрни
новци бакарно срце имали, дође један војак са таким,
пода изтрвеним сребрњакотом у крчму да попије чашу
вина. — Крчмар не теде сребрњак примити. А војак
га цсоваше, говорећи да мора, та то је земаљски но-
вац, ето на њему краљев лик.

Није то лик нашег краља, одговори крчмар,
наш краљ нема црвен нос.

* * *

Пред буну 1848. год. частише неки Мађари јед-
ногпростог граничара, наговарајући га да не пуца про-
тив Мађара, ако до чега дође; овај је браца пио и јед-
нако обећавао, да против Мађара пушке дићи неће.
Кад се добро напио, пође кући, а Мађари га још једаред
опоменуше на задату реч. — Нећу, браћо, пуца-
ти, Бога ми нећу, а није ми ни занат, ја сам добовар.

* * *

Кад је оно 1833. г. велики трус био, клечала
је једна баба близу прозора, дркћући и чекајући
кад ће у бездну пропасти. Наједаред дрекне: Ево
ево, сад баш паде парче неба! Јао, помагајте! — А
шта је било? — Једна плава кецеља пала са тавана.

* * *

Господар. Иди, Јоване, купи ми кутију жиги-
ца, а да не буду као пре, да и' не може човек запа-
лити. Зато и' пробај најпре.

Слуга. Добро, господару!

Мало час ево Јована, носи кутију жигица. Госпо-
дар превуче једну, не иде! другу, не иде! трећу, не
вата ни ова, па ни четврта, ни пета, ни последња.

Господар. А шта је то Јоване, та ова ни један
не ваља.

Слуга. Не знам, господару шта је, ја сам и' све
редом пробао, па су добре биле, а шта им је сад,
Бог би знао.

* * *

У неком друштву поведе се разговор о умира-
њу. А једна фина, нежна госпа приметиће, да она то
не би могла издржати, она је одвећ слаба. — Не бри-
ните се, рече неко, из друштва, лекар би вас већ осна-
жио колко је нужно.

Надгробно

једном човеку, какви мало има.

Не дајмо да се заборави така врлина, та-
каов снажај, мужа, који овде под овим каменом
почива. Ја сам га добро познавао — и што ћу
у пофалу њему рећи, о томе сам се сам добро
уверио. Врлине, које човека најлепше красе,
код њега су најкрасније развијене биле, а многе
пороке, којима се скоро сви људи редом од-
дају, те је он можда тек по имену познавао.

Он свога века никад ником ласкаве речи
рекао није, ником се улагивао није, нит је
примао улагивања од други. Још је мање кога
оговарао и опадао, а сплеткарије и лажи ни-
кад слушао није. Никога није он са празним
обећањима одправљао, а фалисању надувени
ветропира није он своје уво приклањао.

Никад није он прислушкивао туђе тајне,
нит и' је злорадо другима издавао. Он је нишао
својим путем, не слушајући, не обзирући се
шта свет о њему говори, и највештији ласка-
лац не може се пофалити, да је код њега што
својим пустословљем израдио.

Нит је он своје слабости китњастим из-
говорима правдао, нит је своје врлине трубио
и разпростирао.

Ни у највећој љутини није он рекао, чега
би се после кајати и стидети морао. Никад,
кажем никад, до најдубље старости своје.

Колко га је тежка ко стобоља мучила, —
а он се никад никоме не потужи.

Ћутећи гледаше он како му се смрт при-
ближује, — ћутећи оде он са овога света, —
од њега нико није чуо да је он од туге ил од
бола јаокнуо.

Једна је штета била само, што је тако
сталан, карактеран муж био — г л у в и н е м.
(по немачком.)

Тице и људи.

Тице. Благо нама тикама
У зеленим шумама,
Све што нама треба
Добијемо с неба.

Људи. Тежко нама људма
С нашим славим грудма,
Све што треба наше да је,
Кржаве нас муке стаје,
(И опет се другом даје.)

*

Ташци.

* Баволска је та Прашка Политика, она зна и шта је Будимска генералкоманда вечерала.

* Ето брине се Бог и за Аугустулусе, сад могу отићи у Троједну краљевину за комесаре. Па мирна Бачка!

* Србохрвати кад оће да кажу да род роду не може пожелети зла, онда веле »крв није вода«. Тако треба разумети закључке неки жупанија, па се зато не треба срдити.

* Ни један поротни суд неће се поставити у Азији, — јер то би тек ипак мало далеко било.

* Сад, кад нас позову у Трnavу на пресерхер, мора нам и г. Милутиновић мало путна троника дати.

* Равноправност може се и овако тумачити. »Нек буде свугде равно право, као у Торон-таду.«

* О молим вас, и румунски се говорило на сабору па се није кућа срушила.

* И ја моју жену зовем генералкомандом, ал кад се напијем опет оћу да држим да сам ја господар.

* Боже мој, шта би сад било да нас Мађари лепо задовоље? Шта би било?! — Шмерлингова би се политика и у гробу потресла.

* У свакој школи има разни ђака. Манојловић помало говори на изус; Милетић и Стратимировић читају, Димитријевић пише; а нађе се и такви, који неће ни да сричу.

* И у Београду веле да нема среће док не буде задовољства, — зато треба г. министере задовољити.

* Ко тебе доронгом, ти њега бресквом. (Ово ће додуше слабо ко разумети, ал само нек разуму они који разуму).

48

Да се неби нико чудило, како је то било, да су на уг. сабору и дешњаци и леваци тако брзо примили предлог министра о попуњавању војске, један бечки лист приповеда како се то сбило.

Министар је употребио лукаву мудрост. Он поче овако беседити :

»Господо! не сумњам да ћете сви драговољно пристати и одобрити да се 48 . . .«

Ту он мало застало, а цео дом повика, живо! одобравамо, пристајемо!

А министар продужи (не као што су се падали „Закоње“) већ — да се 48 иљада војака за ову годину регрутира.

Напред је одобрено, — сад немаш куд.

ДЕЛЕГАЦИЈЕ.

С ове стране Лајте, — с оне стране Лајте — ал нешто ми не изгледа да ће се и потрчати моћи.

Број 5.

Година IV.

Змај излази дванут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Псема се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

за прву половину
Марта
1867.
У ПЕШТИ.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

Мото : Није дом тесан, него је домаћин бесан.

Песма.

Кад добисмо министарство
Сав је орсаг свир'о,
Тад је Сомбор и Нови Сад
Красно луминир'о.

Теремтете! чудне славе
И чудне параде,
Ускрснуше старе жеље,
Родише се наде.

„Сад ћеду нас пригрлити,
Сад руку имаду!“
То мишљау у Сомбору,
То у Новом Саду.

То мишљау у Сомбору,
То у Новом Саду,
Не би друг'че ни правили
Славу и бакљаду.

По тек што се разширише
Министарски зраци,
А они нас поздравише :
Језик за зуб', Раци!

Е сад да си мого видет'
Ти весели браца,
Ти остави Новосадо —
И ти Сомбо-Раца!

Фотограф је треб'о доћи
Да и' редом скида,
Србска лица како горе
Од гњева и стида.

Да поскида мирне Србе,
Кад су у екстази,
Нек се виде србска лица
У свакојзи фази.

Не, — без шале, те би слике
Врло zgodне биле,
Да у Москву на изложбу
Славенску одмиле.

Inditvány.

Ambar nekemnek is szernyi jol esik, ha zalkotmanyos idöben szerb testviremet **rac** szoval traktalhahatok. De ha jol megfontolok, mig is csunya az a szo. Mert, kirem alasan, minden dolognak, meg minden szonak van kit oldalya, ha p. o. irok tot, aztat akar elörl akar hinterladungsul olvasok, mindig marad tot, de ha irok e csunya szot **rac**, is aztat talalja valaki hinterladungsul olvasnyi, akkor gyün ki mig csunjab szo : **car**. Nagyunk tehát filre ezt a szot, csinyaljunk nekik ezt a szernyi nagy concessiot, mongyuk nekik szerb, is legyenek megeligidve, is ne követyenek aztan többet semit.

Tallerosy Zebulon.

Одломци једног писма.

(Из Новог Сада.)

— — — — — Представи себи три брега, један је висок, висок, висок, као Чимборасо; по његовом вру вечити снег сваку топлију животну снагу разлађује, ту нема растиња, ту ћеш бадава питати за род (или за помоз Бог), са њега ти се не смеши зеленило, он је прави Швабенберг, који ни једног бистрог извора нема, да би жедао народ подкрепио, нема травке ни биљке, баш као да си какву велику сепију по њему прост'o. Он није рђав, ал не знам баш по чему да га назовем добрим, стена остаје стена, — висока стена која се све у висину узпиње, са вишим сферама шапуће, принцип јој је — принципал; на вишу заповест стрешће камење, ма целу околину посакатио. То није брег на коме би народ тврђаву задати могао, то је брег који погледу у даљину смета, путницима ни пут стаје; уз њега не би се могла ослонити црква, школа, обитина, највише ако би какав монашески смиренник у њему прибежишта нашао. — Стена па стена!

Представи себи дуги блег, т. ј. блежуљак би био, кад би га човек на микроскоп гледао; географично му име није познато, јел га људи ни издалека ни из близа не виде, већ тек онда кад баш плеко њега илеђу и о њега ногом загну, а они плимте да је нешто било. То је глудвица, или да лекнем унка на каквом сталом јовановском глобу, коју само какав гусок у великом цилиделу може за блег джати, и на коме само какав шиљаст Велбеција може свој шатол узапетити, па са њега особитим немачким језиком викати, *kommt dessen Fleunde, des Hells N. N.!* — Овај блежуљак био би, добал, обичан блежуљак, кад би тео да остане блежуљак. Ал он дужи да је он големо блдо, да у њему леже ррруде благостања, да је он кадал пластилати лад, да он може загатити Дунав, сушити лит. Он каже: не тлеба ништа да ми дате, (ја ћу сам узети што ми тлеба) само ме плизнајте да сам велики блег. — та ево ни Напледак не каже да нисам. Тако је тај блег говолио, ал наизвио да га нико слушао није, осим баш ако је ко био ласположен да се слатко насмеје.

Е сад престаи себи у среди трећи брег, достиже висине, умерене ширине, на њему је забодена застава у коју је Србадија очи упрла. Плодна земља, грозни виногради, кит-

њасте лугови, млади растови, вите јеле, мирисаве липе, у којима се легу, лепршају, бликху тићи соколићи. Густе шуме, у којој се истина некоји курјак, по некоји арамија одгојио и у-гојио, ал се брзо од ње однадио, јер је осетио да му на овој земљи, у овом друштву места није. Са овог се брега водопади ваљају, громови ује, живот и снагу показују, па се разливају у питоме потоке, натапају земљу србску на далеко, на широко. На овом је брегу чист ваздух, као да га је слобода духом својим заданула. Ту има лековити извора, ту има мелем — трава, О томс брегу старци деци својој приповедају, да су беле виле србско поштено име под ону заставу горе закапале, да онде постоји док не прођу дани буба и гусеница, скакаваца и јакепа, а ту се купе врстни синови рода да стражу над њим страже, ту Знајеву бдију, да не дођу краставе аждаје, што гад просипају на оно што је светло, а зашто? — Зато што сме бити светло! Тај се брег на далеко види, из њега се гласи на далеко чују, на њему тице поје једнакост, правду и обшту слободу. Уз отај брег Србин се осећа својим, човек се осећа човеком, слободњак се осећа слободњак, жив се осећа живим, и слаб се осећа снажним.

И било је гласића, који су прошапнули; који ћемо од та три брега?

А, Бога ти, пријане, бил било вредно на така питања одговарати — — —

Сад да пређем на решторацију — ал о томе други пут! М. П.

Н о с.

Ево га на! Још нисам ни почео писати, а већ ми се у очи смејете, што сам наумио до пишем о н о с у. Какав је то наслов: Нос!? — Та људи Божији то и јесте знак, да ћу нешто важно, паметно и истинито рећи. Та тако и краљеви, књазеви, папе и ректори почињу, кад се у позитуру баце: — *Nos (Dei gratia!)* *Nos (Pius!)* — *Nos (Rector magnificus!)* и т. д.

Шта се још може о н о с у писати!

Хо, хо, врло много! Та нос карактеристичне човека већма него уста, чело, образ, рука, нога. Та већ по узвишеном положају свом заслужује да му част одамо. Не седлаи он на сред лица баш као какав владалац на престолу гордо и поносно. У друштву образовања личног ко даје тон? — Он. Као год што Србска либерална партија има »Заставу,« — орган свој кроз који народу говори, као год што еликарска партија има »Напледак« — орган кроз који говори, — као год што сатира има »Змаја«, орган кроз који говори; тако и свети пријатни наши имају Нос, орган кроз који говоре. Да нема носа не би људи никад пали на мисао дуализма. Нос је оличен

дуализам, — кад турини бурмута у једну ноздрву, таки кијају обадве. Та носови имају највећа права у свима државама. Нос сме бити републиканац. Најпрвенијим носовима отворена су врата у министарским конференцијама, рајхсратима, дијетима, конвисторијама и т. д. па им нико не замери ништа.

Стари римљани не само да су поштовали своје велике људе и своје велике носове, него су и предикате по носу давали. *Ovidius Naso!* Ниједи то и данас леније него каков ритер фон Трифритал, или Хоппунград.

Разни народи имају носове разне величине. И ми Срби писмо у том обзиру заостали, — имају нас за шта вући.

Нисам ја први који учени разираву о носу нишем. Колко је Лафатер главу своју око разни списатељски носова душао. Па напоследак шта је рекао? Рекао је, да је више језгре, мисли и предмета нашао у њиховим носовима нежели у њиховим делима.

Један лекар доказиваше ми да нос није тако важна ствар, и да би лепо без њега бити могли. Ја га запитам: А које је главна наука вама лекарима, без које не би могли лечити. Он одговори: Носологија! па се онда брзо увати за браду и признаде важност носову.

Да је нос увек велику улогу играо, то показује и она стара изрека, да је човек без носца горни од скота. То је без носца, а да шта је, тужан кад је без целог носца. Зато и кажемо за глупавог човека: Да нема носца могао би траву пасти. Аа ту већ немамо толико право јер је Набукодо-нос-ор имао два носца, један србски, други мађарски (нос, орг) па ипак кажу да је траву пасео.

Прав, правилан нос изгледа као пизански торњ, зато кад оћемо да саветујемо коме да иде правим путем, не ваља му рећи иди за носом. Више вреде друге пословице и изреке, које се носом служе, н. пр.: кад кажеш за какву новосадску снашу да је подигла нос, онда ти не треба друге фотографије, као да је пред очима видиш.

Натрће он теби рена под нос. Како је то лепо и много речено! колко је то имало смисла док још није било новосадског «Рена», а каколи сад.

Не ваља свуда постурати. То мора да су мудри лекари размислили, кад у време колере добију јаку костобољу.

Не види даље од носца. Та је изрека постојала док још није било београдски дипломата, а постојаће још и дуго после њи.

Нос у вутро! Каже кад верног слугу господар изневери. А то је исто могао слуга њему рећи да је пре наметан био.

Добно нос! То је биомтерска изрека. Један полицај све се тужио да је добио нос, што је овај на овај чланак пропустио. Купите Бога вам, знаду они шта раде, дају вам све нове носове да боље њушкате.

Хајд сад на врат на нос! Каже се, кад оће што да се у мауради, што се за прошли 19. дангубни година могло лепо натенане урадити.

Отромбољно нос! То је нешто име је Бог само Србе обдарно, јер тај се израз не да превести ни на који други језик.

Има добар нос? Каже се кад н. пр. какав министар осети да ће га интервјуовати, па зато и не дође на сабор.

Сврби ме нос! То каже Србин, кад је већ собом на чисто дошао да се воли и опити него једити; кад већ једно бити мора.

Душа му је у носу. То значи да је когод већ на издишању и да треба да се у његову снагу уздано, и да своју будућност са његовом скопчамо.

И у обите наше пословице и изреке имају доста посла с носом.

Важна је ствар тај нос. Шта би било лице без носца зато нису били тако луди они народи, код који кад се двојица састану, а они се не рукују већ само нос о нос прислоне.

Нос је термометар. Кад одеш каквом великом господину, само му гледај у нос, па ћеш измерити у колко си добро дошао, збо дошао, касно дошао и т. д.

Нос је најискренији уд, који се не зна претварати. Познајем ти по носу да се срдиш! велимо ми; а зашто не познајемо по челу, по устима, по уву, кад велите да нос није важан!?

»Ти си, Којане данас у школи клечао!

»Нисам, мати, Бога ми!

»Ди, оди, да ти метем прст на нос, па ћу таки познати!»

А којан бегај на поље. Јер већ и само дете знаде да нос не лаже.

Појете описују своје драге очи, косу, уста, обрве, зубе, руке, ноге, груди, стас и т. д. а пред престолом носца знадне им перо из руке, ту осете своју слабост, и ниједан се још није усудио да и драгини бели носу у стихове стави.

Јаби могао говорити још три дана све о самим носовима, а за сад нек је доста и ово у похалу носова.

Ако сам дакле кадар био да вам високопочтаније према носова улијем, ако сте поњали важност, значајност његову, Срби браћо драга, онда се зацело нећете дати никад ни од ког, ни за што, ни под којим видом за нос вући. А ја сам онда утешен јер сам цел моју постигао.

С. Е. А.

Од мрака до зоре.

(Арабска приповетка.)

Велики пророк Муамед путујући једном кроз Багдат, тудан и уморан од пешачења, сврне у једну кућу и замоли мало воде.

Дурљиви домаћин, неки себични трговац, одтера га без трага, нема он воде за којекакве скитнице; што не седе кад куће, већ се узтумарали по свету, да мирним људма досађују!

Пророк пође даље, сврне у суседну кућу, па замоли и ту пар воде. Домаћинца добра душа, дочека га лепо и свесрдно, донесе му воде, изнесе му и мало јела, што се у кући нашло, да се уморан путник оснажи, опере му ноге, после му намести у једном куту сламе, да ту и преноћи, па сутра како му Бог да.

Пророк спаваше све до зоре, у зору се

опрости са добром домаћицом и на растанку овако је благослови :

„Да ти буде берићетна радња од јутра до мрака.“

Затим се удали, обећав, да ће довече опет доћи.

Сирота домаћица баш била изнела комад беза, да кроји мужу кошуље, ал гле чуда њена, где берићета, колико је год кошуља одсекла, беза је све једнако остајало, никад краја. од-кројила га је за толико стотина кошуља, па никако да пође на мањак.

Кад се смркло онда јој платно изађе, ал већ је имала толико кошуља, да ће јој и за десете унке доста бити. На улици састане се са својим суседом, оним себичним трговцем, па му приповеди, какав је чудноват човек код ње преноћио, како ју је благословио, и како је с тог благослова берићетна била.

Трговац не теде таку прилику пропусти, већ у вече изађе пред врата и кад опази Муамеда закупи га да сврне к њему у госте. Овај се одупирао да не може, он ће и ноћас код своје јучерање домаћице да препоћи :

— А ти ме бар благослови онако како си њу благословио.

Муамед стави своје руке трговцу на главу, па му рече :

„Да ти буде берићетна радња од мрака до зоре!“

Сад трговац — трч' унутра, да не би пропустио ни једног часа. Шта сад да се ради од мрака до зоре? Шта би било најбоље? Ха, зна шта ће, бројаће новце! То и јесте најлепша забава, па ако му при бројању дотраје новац до зоре, ала ће и' се набројати, чудна берићета, моћи ће купити по Багдата! Биће богатији од Аладина.

Ал да не би морао после можда бројање прекидати, оде на поље да сврши нешто, што и султан мора сам да свршава, што не може нико за њега одталити.

Сиром себични трговац, де је сео ту је морао остати до зоре; стиже га берићет и про-роков изсињени благослов. Бадава је псовао, клео и проклињао, започета радња била му је берићетна од мрака до зоре . . . !

Алах је силан, а Муамед је његов пророк!

Мајушни Брцко.

Наш мајушни Брцко
Теде једном владат',
Није ни'о земље,
Није мог'о владат'.
Ал му мати даде један шарен сталац :
То је твоја земља, ту си ти владалац!
Један шарен сталац!
Ту је он владалац!
— Кошмастер динер!

Наш мајушни Брцко
Теде једном владат',
Није ни'о скиптре,
Није мог'о владат'.
А мати му рече : Ево звечке лепе!
Само бесно маши — нек народи стрепе!
Ево звечке лепе!
Нек народи стрепе!
— Кошмастер дирер!

Наш мајушни Брцко,
Теде једном владат'.
Није ни'о подајника,
Није мог'о владат'.
А мати му даде чопорић оваца :
То је веран народ, тај се не разбаца!
Чопорић оваца!
Тај се не разбаца!
— Кошмастер динер!

Наш мајушни Брцко
Теде једном владат',
Није ни'о круне,
Није мог'о владат'.
Мајка рече : Ево саћурица мала,
То ти ј' лична круна, није круна шала!
Саћурица мала!
Није круна шала!
— Кошмастер динер!

Наш мајушни Брцко
Теде једном владат',
Није ни'о министара
Није мог'о владат'.
Мајка рече : Ево овај рундов бесни,
Све ће твоје овце у буџак да стесни!
Овај рундов бесни!!
Све овце да стесни!!!
— Кошмастер динер!!!!

Наш мајушни Брчко
Теде једном владат',
Није им'о попова,
Није мог'о владат'.
Мајка рече : Ево ове мачке црне,
Кад је види народ сав ће да претрне!
Од те мачке црне
Свак ће да претрне!
— Кошамастер динер!

Наш мајушни Брчко
Теде једном владат',
Није им'о новаца,
Није мог'о владат'.
А мајка му даде танана папира :
Ево чедо драго, па прави талира!
Танана папира!
Па прави талира!
— Кошамастер динер!

Наш мајушни Брчко
Теде једном владат',
Није им'о мудрости
Па како ће владат'.
Мислила се мајка, па му рече након :
Што ти ј' воља бубни, па ће бити закон!
Ој верова након,
Да му ј' воља закон!
— Кошамастер динер!

Наш мајушни Брчко
Копрц'о се, грцк'о.
Не знам рећи сада
Дал и данас влада.
Ал то могу рећи :
О славни оваца! — О славна папира! —
Ославна рундова! — О славни талира! —
Ао славна сталца! —
О дична владалца! —
— Коршамастер динер! (по немачком.)

У.

Правила

како се може постати богатим човеком.

1. Пре свега нека се сваки човек потруди, да се роди у каквој имућној породици, и ако је могуће, да буде наследник каквог великог имања. Будући да је општепознато, да сваки може оно што хоће, то ће сваком, коме благаостање своје на срцу лежи, лако бити у каквој богатој породици дата родити се.

2. Сваки нека сматра за своју свету дуж-

ност, да сваке године наследи имање свога ујака, који би му најмање 20,000 фор. оставио; то нека продужи неуморно и са сталношћу кроз 15 година, то чини 15 мртви ујака и 300.000 живи форината; а још ако уз то умерено живи, то ће зацело поштеним начином постати наскоро богатим човеком.

3. Свако нека се потруди, да сваке две или три године дана какав позамашан ђуп блага ископа. Уз то мало среће и спекулативна духа, па још ако му се тај случај десет или двадесет пута деси, а он уз то буде вредан и раден, онда је тако рећи немогуће а да се наскоро не обогати.

4. Затим нека узме два милиона готови новаца и нек рекне : ова два милиона даћу у зајам, али не другчије него на 24 процента и на сигурну хипотеку, и онда би сам буди бог с нама био крив, кад се неби човек своје сиротиње отресао.

Из Сафира.

Шта ко мисли.

(Студије из психологије.)

Доста пута станем тако на пенџер, па гледим како свет пролази сокаком. Моја лицкаста комшиница, што седи преко пута, мисли зацело да ја због ње стојим на прозору, па све непрестано успија, а ја ни удилведу. Боже мој, пролази ти сокаком по читав дан и старо и младо, и питоми људи и Мађари, и мушко и женско, попови, трговци, ниљарице, ђаци, мајстори, шегрти, дротоши и разни рувети свакојака вида и состојанија. Ништа није занимљивије, него тако гледати их; не треба ми онда ни жабаљски вашар, ни новосадска променада, ни сентомашки бучеви. Али би још много занимљивије било, кад би човек могао докучити, шта који мимопролазећи — мисли.

Ево како би од прилике изгледало, кад би сваки искрено казао шта је у оду мислио :

Какав трбушави поца мисли прилику овако :

„Сад идем код Симе грка на чашу ракије; наравно да неће примити новце, а како је скоро подне, мал' те нећу морати остати код њега и на ручку. А после подне ћу отићи бајаги случајно код Јове Шепавца, данас које свиње, да не ме зацело звати на даћу, а ја ћу онда већ знати навести, да обећа коју шунку попи. — О мај, како ми се истрцала већ доле мантија, а да шта би још било, да имам обичај мртваца

до гробља пратити и кад је суво, а камо ли још кад је блато! Да, збиља, да не заборавим сутра отићи к' снаш Пели, да јој заповедим, да онај комад платна, што је обећала (кад оно нисам другчије тео давати детету знамење) донесе попадији. Казала је да има педесет аршина, ако буде мање, нећу пријити док не дотка“

Толико је од прилике премислио, док је пролазио покрај моја два прозора, а ту се уједно срео и с једном госпођицом Вришко да видимо шта опет она мисли!

Госпођица кад би истину казала, овако је мислила :

„Уф, бићу несретна, срела сам попу. Ал то је онај што је вијо ономад попадију по сокаку да је туче. — Боже дал ће ово белило боље примити него оно што сам пре узела. Перса каже да је добро; шинтер га знао! Гле, ево иде господин Јоца, сад ће ми се јавити, морам лено наместити уста па се насмешити, само морам пазити да не опази зубе. Ономад сам опет један морала дати вадити! То ти је фини момак тај Јоца, није ко онај Пера, што само држи предику о некаквим омладинским идејама и шта ти ја тамо знам“

Међутим је прошла, а ево ти за њом некаквог уредника; кад би случајно и он се кадгод склонио, да рекне истину, он би овако приповедао шта је мимопролазећи мислио :

„Даклем са програмом сам начисто : што год онај други лист говори, ја ћу обарати и изврћати. Што се тиче ствари у Србији, ја ћу представљати читаоцима, да је тамо све златно, та да није тако, од куда би ја помало злата одонуд добивао? — Неки веле, да је то превара, кад ја напишем у сваком броју по који допис из Далмације, Срема и т.д., па метнем шифру А. Та Аз славенско значи ја, дакле тиме ми се каже, да сам ја те дописе правно, па каква би то онда превара била! — Него знам да ће се сваком допасти оно, што сам казао у позиву на мој онај други лист : „Да би се србско читање осладило нашим женским круговима, нисмо пожалили велика свог трошка, те месечно прилажемо по једну бојадисану слику париске моде.“ То је врло паметно речено“

Прође и он, ал га не прођоше такве мисли, а за њим ево ти некакво шегрче; он, које велегласно, а које у себи овако мисли сокаком :

„Ал да нешто онај господин извуче мараму из џепа, па да му испадне буђелар! —

Ено једног белова, — сад ћу га овом цигленицом, — уф, очо је у авлију! — Мајсторица је рекла да се журим, ал ја ћу казати да је била налога у касапници, па сам мора дуго чекати. Казла је мајсторица да купим и милерама; најпре ћу код сваке млекарнице по једну кашику коштати, па тек код последње узети“

Прође звиждући „Јај де фај“ (ту га је ноту мајсторов кајиш научио).

Тек што он прође ево ти једног господина. То је био један србски „писатељ.“ Он је познат са својих славних дела — што их је починио у пиварама и крчмама. Да видимо шта он мисли кад иде?

Опростите — он не мисли никад ништа?

Абу-Казем.

Приклапања.

* Ми смо још с почетка дијете наговешћивали наши 12. посланика као дванајст апостола; посланик М. М. услишао је речи Змајеве, и баш се апостолски владао; до сад је већ и два посланија написао, прво ко Јеврејем, а друго ко Кроаћаном, (да збудет сја реченоје мистифичким пророком Змајем.)

* Један мађарски вештар (Tausendkünstler) нуди се, да за време крунисања оварба Дунав црвено, бело и зелено. Е, још кад би могли научити дрва да играју чардаш, а варбци да певају созат, — то би тек био јуба!

* Жирарденове новине „Liberté“ које су до сад имале 8000 предплатника а продавало се од њи увек по 29.000 примерака, сад се више не смеђу јавно продавати. Та је наредба том листу толико наудила, да сад има 20.000 предплатника, а од сваког броја прође 35.000 прим. „Напредак“ могао би трипут на дан забранити, или уреднику 30 ордена обесити — он де пао ту остао.

* Врховни патрон новосадске гимназије добио је још декембра месеца пр. г. упуство од штампарије, да за новосадску гимназију може патронат дићи 3000 фор. које, — поред све кубуре новчане, још ни до данас дигнуто није. — Бога ми, страшна би то штета била, да се не преда управа свију наших школа рачијерејској брижљивости.

Правосуђе у Срему.

1. Кад Драгиња Н. преда у општини Н. поглаварству два дуката (Souverain) с тим изричним налогом, да их Стани Н. као њезину собственост предаду; како треба поглаварство овај налог да изврши?

Одговор (молимо за опроштење, што сами одговарамо.)

Овако :

Један дукат Стани.

Један дукат судцу.

2. Код кнеза лежмирског Ђуру Лекића, лежмирски пастир Н., ког је кнез у забрани са жарвом ухитио, и као кривца одавде изгонио с батином по глави удари, како треба судца на тужбу изтрагу да удеси и у записник стави?

Одговор : (молим опростите).

Овако :

а) Ви кнеже нисте убијени?

На а) Нисам, благородни господине, да сам убијен, неби овде данас као тужитељ био.

б) Ви пастиру Н. нисте кнеза вашег батином ударили?

На б) Нисам, благородни господине.

Е пак што се тужите бадава, ви сте сељаци, па треба да живите у љубави; одлазите кући.

С тим је записник закључен и подписан.

3. Кад Митар Н. украде од Пантелије Н. две овце, како треба срески суд над кривцем да пресуду изрекне и да изврши?

Овако : Митар треба да даде :

а) Судцу 10 фор. аустр. вред.

б) Оштећеном четири овце.

в) Бележнику месо од украдене две овце.

г) Кнезу две коже од украдене две овце.

(Можда ће се продужити.)

Унтауглих.

Отац као отац — богат. Син ка син лакоуман. Лекар као лекар себичан.

Даклем богати отац добро подмаже себичног лекара, кад дође његов лакоуман син на визитацију, да га кроз такве наочаре провизитира, кроз које мора унтауглих бити.

Лекар прими добру капару, и све обећа.

Дође дан визитације, безбрижни богаташов син Паја није ништа знао о „шпикувању“

лекаревом, већ онако јуначки пред комисију стаде.

Лекар. Вас прси побољавају.

Паја. Чујем да сте погодили, нема у целој вармеђи оваки прсију!

Лекар. Да, да! Него сте кратковиди, јелте.

Паја. Е ко вас је то преварио. Имам очи као соко.

Лекар. Хм! хм! — Али вам је једна нога уганута.

Паја. Ха, ха, ха! Моја нога уганута, а да ко је ноћас целу ноћ фортенцер био.

На то лекар окрене се и јави сл. комисији.

Овај је дечак тако глуп, да већ ни за солдате није. — „Унтауглих!“

Паралеле.

Ал ће се једити Стевица, кад чује да сам и ја добио за ускрс нове ципеле! — (То је детињска наивност!)

Ал ће се једити капетаница, кад чује да и ја имам кашмирски шал! (То је женска сујета!)

Мој брајче, и ја сам позван у Москву, а не само уредник „З.“ — да! Ал ће се једити кад чује. (То је редакторска озбиљност!)

(Из Земунa).

1. Сремац. (Капетану од пароброда) Господару, требали коња?

Капетан: (Љутит) Коња имамо доста.

2. Сремац. Шта рече тај господар, коња имају доста, а де су му?

3. Сремац. Па ваљда код куће.

4. Сремац. (Првом). А шта теби паде на памет, димшићу коње да нудиш, — зар је то проста лажа!

1. Сремац. Зар не видиш, болаи, да тај димшић има више да вуће него што му снага доноси; а ми сви треба да зафалмо тој господи. Помисли само како поврвише на вел. петак путници амо у Земун, да седну на димшић, да и' однесе к'ог у Нов Сад, ког у Паланку, ког у Панчево, да могу уочи ускрса кући стићи. А да су та господа из генције напред јавила, да се сад димшићу друге дане креће, не би нам ни један путник шака пао — овако ми слави смо васкрсеније, та мени је платио један господар уместо обични 3 фор. сад 14 фор. — Зар то није вајн.

Сви. Живила генција!

Телеграми.

I.

Светозар Милетић изабран за градоначелника Новосадског!

(О томе се није нико сумњао кромје безу — — !)

II.

Контракандидат Урош Печи Поповић иде у Пешту да протестује. У Ново Саду обштинске!

(Grosse Geister genirt das gar nicht!)

III.

Уз њега је и лично познати србски родољуб К. Николић практични адвокат, што је под другим популарнијим именом и клијентима и судовима познат.

(И ниједан више србске мајке син?)

IV.

Ту су још четир мађар- и немет-ембера што желе старог наименованог пургермајстора.

(Éljen az alkotmány! éljen a szabadság! éljen a testvériség!)

Они што кажу : и ја!

Прођем ономад поред једне високе куће и чујем некакву ларму. Да није вика долазила с другог ката ја би мислио да је бурцуз. Разабрати ништа друго нисам могао до ово :

Један глас виче :

— Ја се слажем с оним што „Напредак“ вели, реците и ви сви да се слажете! Но, ко се још слаже?

Гласови :

— И ја! и ја! и ја! и ја! и ја! и ја!

Доста је, сад бар знам ко сте и шта сте, помислим ја.

А.

Ко боље брани свој интегритет?

или угарско, народно, деачко, једва дочекано, скупо плаћено министарство?

или непарламентарна, барбарска, реакционарска, недорасла, грђена дијета троједне краљевине.

Број 6.

Година IV.

Змај излази дванаест на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

за другу половину
Марта
1867.
У ПЕШТИ.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

М о т о Боже мој! Коме ће потомци дићи већу пирамиду, или ономе који је одкрио „Љубацјајбридерство“ или онима који посејаше „Шимицајбридерство!“

Мисли једног бечлије о новосађанима.

„Нови Сад је жртва био!“
Ох Баналне фразе! —
Та и нису никад били
Материне мазе.

А тако им лојалности
Према бечком чуству,
Не бегаше гол, боси,
Сваки по могућству.

Њине цркве, њине куће
Беу лепа мета
За вечбање оштром оку
Топцијски кадета.

У Фторник и' поздравила
Невидовна беда,
Друго јутро већ освану
Пепељава среда.

Куће њине подигосе
Из пепела илака
Плавом цебу црне руке
Танани оцака.

Ко не доби орден бомбе
Пл танета црна
Разбеже се босом ногом
Преко сремског трна.

А кад после Хајнау дуну
У трумбету мира,
Скупите се да потраже
Љуске од кромпире.

Чудан ли је оно био
Голи, гладни сајам, —
Шта би данас од њи било
Да не дође зајам?!

Подигосмо куће, стаје,
Опрљени браћа,
Па сад свако лепо може
Порцију да плаћа.

Да оживе дух народа,
Спомен славе старе,
Посласмо им комисаре,
Винзници, жандаре.

Да се прене свестна снага
После оне буре,
Шиљасмо им пуле вреће
Западне културе.

А да буде што личија
Ова нова ера,
Шиљасмо им изобилно
Наши биантера,

Да очисте оно старо
Друговање слепо.
Да им живот социјалан
Пренначе лепо.

Шиљасмо им Сенкантене
Ирен штолц цу лабен;
Да и пита : об си кајне
Андре шмерцен хабен?

Начинисмо ново место,
Од жебрака људе,
А сад гледај како нам се
Зафалити труде.

О њиовом карактеру
Ја већ данас сдвајам —
Кад желиду добротворма
Да не врате зајам.

Писмо Петра Вајнбера.

Либер смале!

Ја ћутим, ти ћутиш, он ћути. (Филфахецал клања се тако исто). Ја ћутим као магарац, па опет нисам добила орден, ти ћутиш као каква митроболит, па си зато ваљда већ изгубила две — три њаде пренумерантен. Нама ћутиш не асниш. Бар он кад ћутиш постаћеш барон. Па кад човек не можеш да изћутиш за асну, а ти бар да изговориш за асну. Сад требаш да говориме толико, да свако велико уво оглувиш, и да свака пренумерант, која је побегла, буде опет дужна да буде дужна Знају.

Јуче сам се разговарала са једном великом мађаром. Казала ми : Рацови су добре људе, ми би с њима лепо живиле, само да не говориш миндинг о народнос, о језик, о правно-ровнос, — него да говориш о они миндинг о хон. Док не будеш свака друга реч : хон, нећеш бити хонфи. „Хон“, то су само три бухштана, која треба на сваку рацку реч да се накалиши, пак ћеме се лако уредити. Ми оћеме да се рацови науче на ту реч хон, зато кад тражу званије, ми ћемо им дати да буду хонорарни. Кад оће да се слави Видовдан, добро, нем баном, само прво треба споменути хон, па ће онда бити хонвидовдан. И т. д. Или бар у свакој рацкој речи, ди има кон нека буде одсад хон. (Н. пр. г. Кондорш ће радо пристати да се зове Хондорш).

— Онда ћеме радо допустити да и они будну срећне, па бесне, па горде, и сасвим како ми. А ништа зато што би се она Змај ругала да су похондирене тикве, или би казала да прво саслушаме њиов хонгрес, па да направиме хонтракт и хонцесију, да боље поправиме хонституцију, умалимо хонтрибуцију, да не слушаме хонзервативце, него да рушимо хонкордат, да пременимо хонзилијум ни мелијус, па ћеду онда бити хонтени.

Тако је казала Мађар, ал је и код нас неваљала акустика, па се не чујеш добро.

Све је то један ђаво крив, што мусимо казати : „Код нас неће да лепо буде;“ а у Загребу што мусе казати : „Код нас неће да липше — буде.“ У Загребу је сад фајерпроба, зато мораш бити главадим, *das ist „Rauch.“*

Питаш мене шта радиш наш гимнасија. Људе кажу да би наш гимнасија била лепа башта, па би све тице овамо ишле, али славна патронат се бојиш да нико други не будеш славна само она, па је обукла два страшила и метнула две чегртаљке да разтераш и професоре и ђаке. Гимназија можеш пропасти, само треба да се сачува страшила и чегртаљке, које знаду ди ханд кисен унд пасквил махен.

Леб вол!

Петер Вајнбер.

Љубав и филозофија.

I.

Као год што нема на свету човека, који никад није слушао за карловачке кесеге, шампањско вино, румско блато, берлински гефроренес, новосадске пиљарице, париску изложбу, пирошки рен, азијатске ђулистане, жабаљски рит, пештањску ланчану ђуприју, иришку слепачку и француску учену академију, сентомашке бучеве, шпањолске тореадоре, тителске докторе, футошки купус, турски дуван, текелијанске стенице, буђановачке крмаче, преодичину свађу, северне медведе, каћске патке, водонад Ниагаре, и прочаја и прочаја, тако исто нема на овоме беломе (!) свету човека, који није чуо за славно варадинско пиво, и још славнију варадинску ливару.

Једно пре подне седела су три пајташа у горехваљеној пивари и вијуцкала у разговору

оног рујног — пива. То су били Ђеша, Неша и Јеша, али не они, већ други. Ђеша и Неша разговарају се високо и дубоко о једној врло важној ствари. Ђеша је задао Неши да изради овај рачун: кад Србима сваке године умре по неколико најврснијих синова, кад се заоставиш у животу синови само свађају и цепају; кад народ србски и Турци и Мађари и гладне године притискују — колико треба година да се дође до оног напретка, који би се иначе могао постићи од душановог доба до данас? Неша је жестоко рачунао: $a \text{ plus } b \text{ minus } c \text{ aequale } x$, остаје и кс! Али је Ђеша доказивао, да се то не неда израчунати једнакошћу, него комбинацијом, а Неша је бранио опет свој начин т. ј. једнакошћу.

А Јеша?

Немојте ни питати. Додуше и он је једнако нешто комбинирао, и врло је замишљен изгледао. Може бити да је размишљао о томе како се има себи представити бунар са два кабла, па кад један празан пада доле други да се диже пул горе. Да је мене запитао ја би му одговорио да представи себи карловачку и новосадску гимназију, пак ето му илустрације. Али ајде вршико да чујемо шта он премисља.

— Море Јешо ми се овде дишпутирамо, а што си се ти замислио? запитају га пајташи пошто су свој разговор прекинули.

Али Јеша се чинио невешт као одбор за пештанску светосавску беседу са предавањем рачуна.

Опет га интерпеловаше. Опет ћути, канда је члан „српског ученог друштва“.

Напоследку спусти руку с чела па ће рећи својој браћи:

— Ала браћо што сам јуче видео лепу цуру; ах! није, знаш, лепа, него — него то више нема!

Хахаха! дакле опет нова. Но јеси чуо Јешо твоје је срце прави бирцус. У њега један идејал излази други улази! примете му другови.

— Али ово је штогод особито! Преко у вароши опазих је јуче на једном прозору, ама као Венера! Немогу браћо више трпети, идем одмах да је видим и да се с њом разговарам. Платите моје пиво, што сам попио, ја одох!

И Јеша оде као стрела пут варадинске ћуприје.

Ђеша и Неша брзо исплате, што су имали, пак за њим, да виде, која је то девојка и шта

ће се Јеша с њом разговарати, али су пазили да их Јеша не види, да за њим иду.

Колико се Јеша журио, толико га је „грозна препнатствовала судбија“ — иде лађа, па је ћуприја отворена. На ћуприји је многи свет чекао док се не затвори, те су се Јеша и Неша међ светом сакрили, да их Јеша не опази. Том приликом били су сведоци једне епизоде из живота шајкашких лала, што су на ћуприји. А то је овако било:

Шокице из Мајура носе у шавољима млеко и кајмак у варош на продају. Једна од њих чекајући за ћупријом, метнула свој шавољ баш пред св. Иву, што стоји на сред ћуприје, а она оде мало даље, па је гледала лађу што је долазила. Један лала што је са чекићем чувао ћуприју, дошуња се до шавоља, те опуцка до мрве онај тамо кајмак и кисело млеко, пак онда намаже (боже прости!) св. Иви бркове и уста, као бајаги он је појео. Шокица кад дође и види т. ј. не види свога млека и кајмака стаде се горопадити, али кад јој показаше Ивине бркове и уста, онда она пуна вере клече код св. Иве и стаде хвалити бога што ју је те среће удостојио.

Таквих штиклова има код наших лала доста.

Једва се једанпут поче затварати ћуприја. Тек што се само мало даска дасци приближила, а теде Јеша скочити на ону страну, али се омакне и отишао би у воду да га није један солдат задржао, али је он за то ипак имао у води свога заступника, јер шешир како је пошто с главе није се враћао, него га однесе брза вода и можда су га после рибари карловачки унецали (мислећи можда да је кесега).

II.

Јеша је јурио кроз променаду гологлав, као апостоли што су ишли по Галилеји. На путу сретне свога професора. Бар му није морао скидати капу, јер је већ скинута била и сама. Шегрти су му се смејали на путу, али то његов велики дух није вутирало. Новаца није имао да купи нов шешир, за то сврне у дунавском сокаку код једног свог колеге да узajми штогод за главу, али овај није имао друго ништа, што би му могао дати, само неку стару изрешетану шубару, која је већ скоро сва била попуцала од смеја, кад су је преклане о божиху весела братија грувала о патос. Толико мислим да је нужно било рећи ради карактеристике дотичне шубаре.

Јеша тури главу у њу, па хајд даље, а Ђеша и Неша, који су га дотле на страни причекали, упуте се за њим, да виде његову „Венеру.“

Подуго су ишли, а код једнога ћошка заустави се Јеша, намести шепут на врату, заклони колико је могао леви лакат од капута, јер је тако срећан био, да је цвetao и на лакту. Даде се у „штелунг,“ па пође покрај прозора. Ђеша и Неша сакрију се за ћошак, олакше су могли све чути и видети.

Али кад Ђеша опази девојку, што је седела и шила на прозору насмеја се, па гурну Нешу, а овај погледи девојку па ће рећи :

— Та јед' то богати шантава Сока ?

— Она је лицем и персоном! одговори Ђеша. Лепушката је цура, то је цела истина, штета само што је богаљаста, те иде на штаци!

— Еј Јешо, да знаш да је шантава!

Али Јеша је поносито прошао покрај прозора склонивши шешир, оћу рећи шубару, и поклонивши се пред својом „Венером“ а она му се својим танким гласићем „службеницом“ одазвала. Јеша се врати и стаде на прозор.

— Опростите госпођице . . . рече забуњено, ви овде имате врло леп изглед кроз прозор; за тим баци Јеша поглед преко пута, да песничким бојама опише изглед, који је Сока имала кроз прозор, али на његову муку не бејаше никакве баште, нити каквог вилистана, него голема гомила тристагодишњег ђубрета, каквог само у тој вароши као највећи раритет наћи можеш, било је ту на ђубрету и других предмета, који би имали веће вредности по кога који би желео да практично студира сравњујућу анатомију.

Сока поцрвени, а Јеша да се поправи продужи :

— Јест, госпођице, ви имате врло добар изглед, изгледате као ружа мајска . . . ви сте вита као јела. —

Ђеша и Неша гурну један другог иза ћошка.

— Ви мени врло ласкате, господине!

— Ни најмање, него сам још мало казао, а много изоставио.

Још су се подуго разговарали ту на прозору. Јеша се све већма и већма заљубљивао; кад је отишао кући мало није написао песму за „Дачицу.“

III.

У варошкој шуми давало је једно друштво мајалес, који је врло весело текао, и и-

грало се на њему. Пред вече је долазио свет из вароши, те когод је хтео, ма да није био из оног друштва, играо је и веселио се; а унаоколо су седели за асталима око шумске пиваре, те су пили и јели (на здравље им било!) Несреће се није догодило никакве, јер нити је ту било полицајских органа, нити доктора.

А на таквом весељу није наравно смео фалити ни славни триумфират ђачки — Ђеша Неша и Јеша. Они су седели за једним асталом пили и разговарали се о Јешиној „Венери,“ само веле штета што Јеша није вулкан т. ј. кобач, па би леп пар били.

Нису се дуго тако разговарали, кад Јеша нешто погледи по светини и наједанпут скочи са столице. Опazio је за једним асталом своју богињу, па као кобач кад опази пиле, тако се и он кроз свет протури до дотичног астала. Под „дотичним“ асталом не разуме се онај астал за којим је она седела, него онај други астал до тога, за који се Јеша тако посади, да му је Сока седела преко пута, њена мати била му је леђма окренута.

Међутим је једнако музика свирала и весела младеж играла. Јеши је мука било што није играч од струке, па да заиште Соку на који валцер или мазурку; али он је знао нешто мало цепенлисати, што је некад у сватови научио, кад није било других играча, па га врагови девојке натерале да игра. Али је зло било, што ни за живу главу није могао погодити шта музика свира, да ли је валцер или мазур, или је што друго.

Сад научи да учини употребење од своје вештине у цепрлу. Само потражи најпре једног свог пријатеља, који је био добар играч, па га замоли да га овај учини пажљивим, кад се буде цепрл свирао, што овај и учини. Цигани ударише његову игру, а он ти се спреми и дотера. Оде мало на страну у шуму, да га когод не види, па почне пробати кораке од цепрла, и кад види да прилично иде, дође опет међ свет и окураживши се — ступи пред Соку и поклони се, замолити учтивјејше „за једну игру.“

Сока поцрвени до ушију.

— Опростите . . . ја — не играм. . . .

То је врло жалостиво рекла. А мати њена осекне се :

— Ако сте се мислили ругати господине, то је онда безобразлук од вас!

. . . . чистац!

— Ја не знам браћо шта је, рече Јеша дошавши међу своју браћу, Ђешу и Нешу, ја

лепо и учтиво замолих, да игра са мном, а они ме отераше...

Међутим се свет разилазио. Ђеши и Неша желећи разјаснити своје побри ону чудновату појаву позову га да види очима, кад му Сока стане кући полазити. Она се баш с матером спремала да иде.

Кад устадоше сирота девојка узе штаку у руке и пође јако рамајући поред своје матере кући.

Сад се Јеши очи отворише, те се да у чудну позицију: погури се, развуче уста, чело набере, прст метне на уста и рече:

— Међер сам ја држао да је Венера, а она је — Вулкан!

Оно је испочетка била љубав, а ово је сада — философија.

Абу-Казем.

Златна правила

што и даје један аристократ свом сину.

Русо пита: Зашто су људи вредни? Па не чека одговара: Зато, јер љубе лењост. И одиста, човек се мучи целог свог живота, зашто? зато да се не би морао мучити под старост; и донде нема мира, док не стече вечити мир. Ал зашто да ја моје најлепше дане у зноју проведем, ради они црни дана у којима ништа уживати не могу. Да ја дам садањост за неизвесну будућност.

Та зашто је Бог створио копунове и фазане, ако и, док смо при апетиту нећемо гњавити? Та шкољке у мору, шљуке на копну показују исту брижљивост и доброту божију, као и сунце и месец и безбројне звезде. И зашто да ја морим моје очи и мисли по небу, кад се могу доброту божијој и за мојим столом дивити.

Она саката наука: Ради и уздржавај се! та је јамачно само за прост народ, за људи пук, за ту стоку без репа, да се не би у добру побесила, и о слободи, једнакости, и не знам о чему још сањала. За нас великаше нема смисла. Ко је кадар показати породичну грану, старо породично дрво, тај треба и да златни плод с њега бере, а не да га, као нашег праоца жандар из раја изтера. Занаети, сине, да си ти од старог колена, не заборави заслуге предака својих, та један је краљеву штапу надзиравао, други је златан кључ од царевог

шпајза носио, (о томе имамо изправу црно на бело) један је из принцесине папуче оку розолије попио, па је после три ордена добио.

Ја сам ти, сине, јео и пио по разним земљама, у разна времена. Ја сам многа изкуства победежио, која теби остављам да и употребиш кад мене нестане, т. ј. кад мој стомак радити престане.

Сине, што год радити почнеш, ради свестно, са свом вољом и снагом. Буди гладан као курјак, кад за стол седнеш. Кукавица је који нема одушевљења, који не зна ватрено оштри нож сграбити левом а виљушку десном руком кад дође време да се вретни младићи са ваљаним старцима надмећу. Не једи много леба, да не каже људи народ да му га отимаш. Особито црни лебац немој ни погледати. Лебац препуни стомак, запреми место благороднијој рани.

Род супа, то ти је у реду јела као филистар смеђ људима, — танан, дуговетан, па све оће да је први, ал ипак су супе боље од филистара. Оне су топле и за невољу човека ране. Ја желим да се ти држиш златне средине. Кад једеш супу да си ми умерен. Ал то ти и сам знаш, — а ја те нисам спартански васпитао.

Ринтфлајш, — а, ринтфлајш, то је леп дарак божији, кога презрети не смеш. Лепо парче ринтфлајша, то је украс столу, утеху стомаку, темељ пирамиди сваког разумног ручка. Водем ти залогај ринтфлајша, него десет драмата Шекспирови. Ринтфлајшу одај част са добрим реном, краставцима, и т. д. као што ћеш ваљда већ и сам знати. Али рибизле, компоте и друге без начела и без карактера ствари презири, узвиси се над њима.

Племенито, свеже зеље, а, томе сам и ја благонаклоњен бивао. Ал безбожни куvari оће да злоупотребе доброту срца човечијег, оће да му наметну безазлени кељ, људи сваког, безобразну репу. Колко је смерни душа покварило свој драги стомак тима ништаријама! Ал ти ћеш знати како треба да се човеком покажеш, да презреш сваву животињску рану. Кромпир је жени. Не зато што има свој шлофрок, које друга јела немају, него зато што је по себи мршав, а тим више масти потребује. Ради благостања човечанства трпи кромпир много мука, иде и у ватру и у воду, и секу га, и гњече га и шта не раде с њиме. Неблагодаран је то занат та женијалност. Ал ти нећеш дати повода да ти свет неблагодаран буде, — та ти си властелин, ти живиш од својих рената. Теби неће, а и не треба да ти женијалност науди.

Што се тиче кисела купуса, ту је већ апсолутна већина решила. За њиме се најслађе попије чаша токајског вина. Јесили видео кад главу купуса, како је ћелава, како је озбиљна, како је намрштена и замишљена, — као да о некој дубокај науци премисља, — а науку ипак треба кадкад потражити.

Варива мислим да си кадар сам пресудити. Треба млад човек да се учи, да свет са својим очима сматра, да своје нагледе развија, а не све од другог да чује.

Пасуљ и надежда донде су добри док су зелени, кад пожуте, савену, кад се сбрчкају не ваљају ништа.

Сув језик свињски у саламури, то је дивна идеја, нег се сакрију сви језици, који проповедају умереност. Пожртвовање и незнамшта још и они који се по парламентима зноје. То је хумано јело, које не доводи стомак у неприлику нити га баца у тугу и невољу. Овом јелу поклони твоје најтоплије осећање. О кобасицама, ох, о њима пусти ме да ћутим, већ сама помисао на њи наводи ми сузе призивања у очи. Оне су ми осладеце многе суморне часе.

Добар печен копуна то ти је неизказано блаженство; увек мораш прслук да разкопчаш, кад се са овим врстним предметом забављаш. Ја сам дуго време толико прост био, те сам дангубно премисљајући и студирајући који је део копуна најбољи, најслађи, најделикатнији, и једва ми дође срећна идеја, да је копуна као сан Набукодоносора, на њему је све лепо и ваљано и сладко, осим ногу, зато сам га увек, осим ногу, целог потрошио. Копуна може понати само онај који има дара да поња истиниту племенитост. Уживај га, сине мој, свестно, не премисљај дуго, то је точка у којој се сретају истина и уверење.

Што се тиче разни теста, ја сам и' метао за предмет најозбиљнијег проматрања, и нашао сам, да у државама де је религиозно чувство развијено, у смиреним трапезаријама усамљени манастира, да се тамо највеће признање одаје овим предметима. Ручао сам једном у једној красној трапезарији. Преко од мене седео је један пречастни (ваљда се пречастео У.) господин. Он је био сама маст и лој. (Ал зато не верујем да би много школама светлео, кад би од њега култусминистар свећу или жижак начинио У.) На његовом задовољном лицу, које изгледаше као каква шпеккнедла, лежаше небесно, не бесно блаженство. А баш је јео шпеккнедле, а изгледало је као да тај вретни

господин, последње и најлепше дело свога живота обавља, тако је био узмишљен и тронут. Ја сам се дивио његовом дарованију; ал он рече: „Моје званије, па за тим долазе такви шпеккнедле, важнијег чега на свету нема.“ — Ал и то стоји, ако ће шпеккнедле да заслуже наше право високопоштовање, ваља да су меке као душица, беле као ручице какве монашеске рођаке, а масно као какав најмаснији манастир.

О леберкнедлама и резанцима са сиром дало би се више писати, него што је моје перо кадро. У њима лежи нека мистичност. Са коховима чине кувари често обмане. Зато буди на опрезу.

Ради, ма да су црвени, достојни су нашег друштва. Они иду натрашке, ал овет дођу куд треба, куд и' је судбина определила, слави и „части“ оној која им је обећана.

Особиту пажњу обраћај печењима. Говеће печење предусретај са искреном љубављу, телетину са пријатељском верношћу, голубове са чистом њежношћу, патку са промишљеном мирноћом духа, гуску са ладнокврношћу, свињетину са веселом окретношћу, зена са швалереском лакошћу, — а фазана не предусретај никако, већ га једи колко срце ти ниште, — и онај који се преједе фазанима па га љуте муке спопадне, срећан је тај, трипут срећан. Та да нестане свију дивота са света, да остану само фазани, земља би ипак рајем остала. Онај безкарактерни рагу, то је господско јело, ал ја се никад о њега отимло нисам, — ал зато твоју увиђавност и наклоност нећу да присиљавам. Што се тиче риба, о њима ћу ти скорим обашка читаву књигу написати.

Кад дође дезер, ту се владај као какав добри владалац: Љуби све, ал не штеди ништа. Воће, конфекте, јужне поморске понуде, све то коштај и наслађуј се. Овом послу посвети читав сат. При дезеру се показује које пун духа које високо изображен, — сиграјући се обавља он најогромнија дела. Онда је и разговор најживљи. Обично се врзе реч око политике, зато и ти буди политичар, т. ј. пусти нека други говоре а ти само делај. Политичка мишља доста су јада починила, и многе у лад одвела. А дезер даје унутрашњи мир, спокојну савест, и сахрањује од неприлика.

О вину, кафи, теју и ликерима, даћу ти особена упутства.

Обшта правила.

Читај кохбухе од разни архи-кувара, у њима је позитивна наука, и учи како се долази

до добре конституције. Преврћи књиге из стари и класични времена, римљани су имали лепа гастрономски правила.

Не седај никад у тесним аљинама за сто, и не седај до комшије, који више једе од тебе. Такав је комшија немилостив тиранин. Да скапаваш од глади он не мари, не упушта чинију из руку док је не изпразни. Или најбоље залогаје не покупи. Ал немој ни ти да будеш задушна Мара, гледај да прво себе снабдеш, а другима како Бог да. Не седај никад поред енглеза, јер како ти биџеке и пудинге грозно тамане, то је страота. Не седај међ два дебела суседа, јер то смета слободном покретању, међ њима би био као река међ два брда, која мора да се вије и кривуда ако жели до мете стићи. Не седај поред дама, јер од тежке учтивости и пажње, понуда и забављања, не би могао тежњу срца свог задовољити, и морао би неутешен од стола устати.

Највећа је несрећа ако доспеш уз каквог недељног госта, т. ј. који је шест дана постио, како би се у недељу, не посветио, већ осветио. Тај држи много на невиност таџира, па га тако очисти да ни најсавестнија савестност љагице на њему не нађе. Он изгледа као новекомрзац, што му на домак дође то је пропало. Његове руке немају никад мира, бежи од њега ако су ти ребра мила.

Према келнерима буди пражазан. Цензоре а келнере не ваља дражити, јер могу много ачудити. Онај може пресећи животни конач мисли, а овај пресеца спасајем пут к најбољим чинијама. Кад ти је келнер наклоњен, сине мој, то вреди злата.

Пре нек што јуришиш на ручак, огледај добро какво ти је оружије; лоше оружије изневери јунака, сломијена виљушка или туп нож може бити узрок ненакнадива губитка.

Сумње нема, да је горње чело најбоље место. Ако ти испадне за руком да таки то место заузмеш, онда се мирољубиво понашај са комшијом са десна и с лева, јер ако ти нису пријатељи, употребиће прилику да ти науде.

Пази што сам ти реко и чувај снагу апетита и крепост стомака свог, а научи и потомке да буду достојни врени предака своји.

Ћира и Спир.

Ћира. Зашто вели „Напредак“, да се против новосадске рестаурације туже многи

срби, који нису свом роду непријатељи?

Спир. А кад добије заслужену бурун-тију од „Преоднице“, зашто не каже и онда: добио сам је од много срба, који нису свом роду непријатељи?

Ћира. А кад му де спале лист, зашто не каже и онда: спалили су га срби, који нису свом роду непријатељи?

Спир. А кад се згрозе од његове заблуде ови његови негдашњи пријатељи; зашто не каже и онда: презиру ме сви негдашњи пријатељи, који нису свом ради непријатељи.

Ћира. Но, па зашто?

Спир. И ја питах, па зашто.

Ћира. Гледај моли те; нисам ја знао да јег. катихета Монашевић силно тако узвишен карактер, да је заборавио и на сродство и пријатељство за љубав общег напредка, да је такав поборник Милетићев!

Спир. А ко ти је то казао?

Ћира. Та ено неки професор Грујић вели, да га колеге зато тужују и гоне, што су они Милетићевци, а он не знам шта...

Ћира. А зар ти ниси још чуо, да је тај Грујић и суклатоумије једна и иста ствар.

Ћира. Бре јеси чуо, тај наш нови магистрат и репезентанција баш се не шали, — до душе не оправљају промонаду, ал се ту другчија дела раде за варош и народ.

Спир. Ал Гусак вели, да то није ништа; мало другчије би се то радило, да је постао мали благ начелник, неко из чика Томине колибе синатор, Вербечија велики вишкар, Хакм... капетан, а он (Гусак) презентант.

Гусак и Љусак.

Гусак. Ух што водем тог Сандрића, тако уме хирошки да виче; још нисмо имали таквог професора.

Љусак. Ал само како сме!

Гусак. Е како сме, он каже да се не боји никог, јер има за леђа пантоташ.

Љусак. Та ваљда партонат.

Гусак. Да, да, пратонат.

Т а ш ц и.

* Тужно се ја једном на притискивања београдске владе, — а шмокласти неки писар отећи да је брани рече, с мани те се ви наше владе, она оће и да стисне и да пусти.

* Еј мој Тићу, — има и у Буковару Парче Тића, ал нисте налик један на другог; — ни оно парче земље на којој стоји не сме му више веровати, јер узме ашов, па је узкопа, (пси јој мајци, тако јој треба што га је ранила!) па је пошље куд се њему свида.

* Хеј да има то Парче Тића велики ашов, па да једним копом пребаци Вуковар у Пешту, другим Рузу, трећим Илок, четвртим Даљ, Бело Брдо и Борово, — хо, хо, та онда би ваљда и св. патријар што реко!

* Шта је то било у Новом Саду? «Та иди с Богом, ништа, ђаци забацили пљувоничу из школе!» На зар је вредно да се о томе говори.

А. Јеа ти што родио дувач?

Б. Та нешто мало, — ал и то ми се смрзало па га ђаво однео.

А. Видиш да је боља графика, њу неће ђаво да однесе.

Који су живот провели о школама и просвети народа мислећи и радећи, падају, јер немају онаки лествица. Школама данас могу управљати и људи, који су век провели о штрапроцесу, о робови, дереша, о путама о параграфи и т. д.

Број 7.

Година IV.

Змај излази двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

за прву половину
Априла
1867.
У ПЕШТИ.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само ван од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

М о т о : Јанчи бачи, Јанчи бачи! Догод је куга у Срему, може бити овет и у трему.

Србска (београдска) влада

србској омладини.

Ширите перје лагани крила
Соколи млади, пуштајте лет,
Ако вас ико весело прим'о
Данас вас чека србињски свет.

Овамо, ђецо, овамо надо,
Кошница чека да дође рој,
Нетреба молит', искат' је много,
Ту имаш права да будеш свој!

Даљине нема, јер младост лети,
Младост је соко а није црв,
Београд чека најлепшу румен,
Ко кад потече образу крв.

Још има овде по неки стари
Милошев, Ђорђев и Вељков друг,
Коло је мало па малаксало,
Ој оди, снаго, па шири круг.

Они вас зову — ви печујете, —
Дабоме, ђецо, слаб им је глас,
На гробу седе, још само желе
Да виде наду — да чују вас.

Много је пало прескупих глава,
Само да теку слободан кут
Де ће се стећи унуци врли
Да шире срећи, — слободи пут.

Ох да је Душан, Милош и Ђорђе
Ох да је Вељко данаске жив,
Уз вашу снагу, уз вашу вољу,
Сваки би био трипут див!

Дођите, вид'те колевку вашу,
А деда ваши јуначки гроб,
На њему пишу злаћена слова:
„Живот прегори, ал не буд' роб“!

Дођите, ђецо, донесте жара,
Донесте живот, донесте над, —
Са вашом снагом народ је снажан,
С младошћу вашом народ је млад.

Ви ћете скоро из наши руку
Примити крму, примити рад,
Дођите, вид'те, јел добар темељ,
За ваши тежња будући град.

Дођ'те нам тако ко дете мајци;
Што срце крије, нек језик да,
Штогод вас боли, штогод вас тишти,
Нек чује мајка, нек народ зна.

Чиста слобода запреке нема,
Њена је вечност и — цео створ.
Тешко си овом, ко би свом наду
Спречити смео слободан збор.

Дођите, синци, из даљна света,
Нека се скупи што год је жар.
Ту се зареците да ћете хранит'
— Сви ћемо хранит' — тај свети дар.

Дођите сложено, сваком је можно,
Донесте живот, донесте над;
Са вашом снагом народ је снажан,
С младошћу вашом народ је млад.

послао

Бајагић.

Денунцијације.

Славно Министарство, каква нам опасност
од руске поплаве прети обште је познато, ја
ћу само да побележим дата, којима сам путу-
јући кроз доње земље у траг ушао.

1., Овде су се руске рубље тако просуле,
да цео свет већ носи у цепу порубљене
мараме, така се једна и код септемвира Субо-
тића нашла, ко сме дакле рећи да му је не-
правда учињена.

2., У Новом Саду сами професори кажу
да је слога порушена, дакле и њу су већ
порусили.

3., Сетите се само да је и г. архим. А.
једаред говорио о својој русој глави.

4., У Сомбору недаду ником да се венча,
док се не закуне да ће бити веран Неву.

4., У Матичином магазину лежи гомилама
скривена „Московије.“

6., Млади Срби чим дођу у пивару тако
вичу Си бир!

7., Овамо ће скоро да дође циркус Сур.
Пазите, тај Сур је само преокрено име, натраж-
ке кад се чита онда је Рус.

8., У Сомбору се људи јавно туже да им је
врућина — то је знак да теже за ладнијим
пределима. Само предосторожно!

9., Књижевници кад што пишу, не кажу
Русијен, него Русија. Пазите шта значи Рус и
ја! Дакле свако признаје да је и он Рус.

10., И у граничарским региментама носе
момци чаков на чело дугнут. Мора да су им
официри говорили : Гор' чаков!

11., У Бачкој су изабрали Заку за поджу-
пана. А знате зашто, — ето зашто, кад дође
до гласања, па питају кога србина : Како ти
оћеш? да сме онда на највећи нам јед јавно
рећи : Ја оћу козака!

12., Новосађани су још најполитичнији,
(одатле је и онај грозни Полит) они сад гово-
ре да су се преварили у Баћушки, да им не
треба, неће с њиме да имају ништа. То су тек
мајстори! Али не превари!

13., Врло добро радите што оћете да у-
кинете петерварадајску регименту. — јер то
србски толико значи као петроградска.

14., Куд сам год ишао чуо сам да у Но-
вом Саду има два професора, који су баш пра-
ви „Москови.“

15., Већ има и пословица, да се човек
има пружати према губеру. А шта је то
друго него губернија.

16., У Новом Саду су још за времена ца-
ра Николе назвали једно место Николајев-
ска порта. Дакле порта није више султанова
него николајевска. — а! ту сте!

17., У Срему сам био у свакој кући ра-
кије, што кажу да је чак из Казана. То је о-
чевидна потајна свеза са Русијом.

18., Бележника у Бегечу уватио сам да
чита Русова. Бадава симпатија се не да са-
крити.

19., У Хрватској и петла, који је символ
Францеске државе, зову Оросом (Русом) — е
па кажите да неће цео свет да поруше.

20., А сребрног новца има толико да је
већ и девојкана србским до грла дошао.

Лажимирфи.

Р а з л и к а.

Како се говори о Троједној и о Реци.

И најмањи званичници усуђују се правити теж-
коће влади — — —

— — Док се не предате нама, не можете бити
своји — — —

— — Целокупност државе није велике жр-
тве — — —

— — Кад нећете сами да говорите, намести-
ћемо ко ће за вас говорити — — —

— — Та ви идете против воље самог влада-
оца — — —

— — Штросмајер, тај непокорни — — —

— — Народ треба сплом на добро наве-
сти — — —

— — Провизоријум ће то све поправити и до-
вешће у редовно стање — — —

— — Тели би још и слободну штампу — да
смеду против нас викати — — —

Како се говорило о Угарској.

Макар да сила Бога не моли, ми смо сви листом
браниоци наши свети права — радимо што год се ра-
дити може!

— Док не будемо своји, не можемо бити ни-
чији — — —

— — Шта се од нас може тражити, док нам
се самосталност не призна! — — —

— — Ми имамо устав; слободно избрани по-
сланици решавају; свака је сила за времена.

— — Лажни апостоли злоупотребљују и само
име владаочево, као да није најјачи стуб престолу ње-
говом, задовољство народа.

— — Хајналд, тај мученик народни — — —

— — Народ зна трпети, ал се не да као сле-
пац водити — — —

— — Провизоријум подкопава темељ држа-
ве — — —

— — Са запушеним устима не можемо се ни до-
говарати с вама — — —

Б а т и н е.

И у слободној Србији још једнако батине цве-
тају. И Душановим потомцима, кад што, као људи,
скриве, опени закон по педесет „поштени“ батина.
Наравна ствар да се људи и на то навикну, као и на
друга добра. А јунаштво, кад не може другачије да се
изрази, оће бар да се покаже у јогунастом трпењу ба-
тина. Тако приповедају о неком Дилбер Павлу, да са
особитим „србским“ достојанством батине прима и пре-
зире и'. Кад га повале па стану одваљивати, о он ни
беле, само после сваки десет батина мете наизменце
једну ногу преко друге, и тиме број контролише. А
кад се сврши, он запита, нећели бити још која приде.

Ово не би спадало у „Змај“, јер батине пису
шала, — него из тога би се, узгред, могла извести
наука, да васпитањем ваља људе поправљати, а не
батинама. А мужком јогунаству могао би се корист-
нији правац дати, него трпење батина.

Данас теби сутра мени.

Дилбер Павле хоће кадгод, промене и шаде ра-
ди и да замоли да му батине опросте.

„Јао госп. капетане, опрости ако Бога знаш, —
никад више нећу!“

А капетан се баца у позитуру, на отачаским гла-
сом прослови:

„Трпи, синко, кад си крив. Закон је закон. То
је тако. Данас теби сутра мени!“

Има лека.

Андрија Стапарац дође у вече с њиве кући.

„Јел готова вечера?“ запита своју младу, која
се изпод комаринка одмараше.

„Боме вечере нема!“

„А зашто то?“

„Далеко је бунар, па нисам могла ићи по воду,
јер је киша падала, па би сва покисла.“

Андрија не рече ни речи, већ узе ведро па оде
на бунар, — донесавши пуно ведро воде изручи је сво-
јој вредној млади за врат.

„Е, перунико моја, сад си покисла да већма по-
киснути не можеш, сад можеш ићи на бунар по воду.“

Р е б у с.

(За оне који знају латински.)

Quid tua te
bis bia abit
aaa s et in amamam aa

Одгонетка ребуса у број 4. о. г.:

„И ко натраг иде спет некуд
доспе.“

(Г. која су одгоненули, нека опросте што им имена
не можемо назначити, артијца на којој су побележени били,
нагубила нам се.)

Талироши о дијети.

— — — Опет, опет, није то била добра мисао, да се сабор разпусти, да му се факција да. Овде смо тако лепо једно до другог седали; у конференцијама смо напред решили кад ваља да се говори, колако ваља да се говори, докле ваља да се говори, — па ако је ко тео и преко програма да говори, викали смо: „Елаа! Елаа!“ а ако је ипак говорио, тако смо неслушање дигли, да ни сам није чуо ништа је говорио, није знао ко је говорио. Па ако је поред свега тога, још тео да говори, е онда, онда смо га надгласали па квит.

Ал ко ће сад да одржи дисциплину у раштрканим посланицима. Та ту ти сад код куће свако говори што му је год воља. Знам је њи, — код куће су сви тигрови, само кад су овде онда су мудри људи. Тамо нема председника, да га ономене, нема рђаве акустике, да му беседу протута, нема поштованог дома да га надмудла, нема треме да га женира, нема стенографа да му беседу као ибришим из уста свиле, не бубе у клупче умотава, нема мајоритета, да га надгласа; ни самог Деака нема да га такмичу опровргне. Говори, коме шта срце ниште.

Боме ја њи не би пуштао о свецима кући. То је баш тако као кад позорнична дружина оде из Пеште у какво село. Кад се после у Пешту врати свако ти се већма дере, разбацује и размеће; јер се на тамошњем театру то воли. — — —

Чисменка Ана.

Чисменка Ана даде свом синчићу донац пасуља, нек се најде, па се одмаче да свој посао продужи. Дете је тек онда учио говорити, ал већ је једнако брбљало, зато нису много ни пазили шта говори. Једући он полако, рече:

„Нано, има и уши.“

Има, сине, има, једи само.

Дете јело, па опет продужи брбљање:

„Нано, има и уста.“

Има, Јовице, има.

Кад мало после а он ће рећи:

„Нано, има и реп, и ногице.“

Који је то бес, рећи ће чисменка Ана, шта то дете говори? Па оде да види, ал има шта и видети, у пасуљу се удавно миш, па како је Јовица пасуљ трошно, тако се редом показивау уши, уста, реп и ноге мишеве.

Ко би тео и из овога какву науку да изведе, могао би већма на чистоћу пазити него наша чисменка Ана.

Уредништву „Рена.“

Почем чујемо да у Новом Саду толико реи детленшига има, који оће да се укорене, да су неки узели безобразлук под а ренду,

и почем један „Рен“ не може сав покварен свет раменом изправити, макар да се тако из петини жила упиње, молимо га, да кад му умореном преостане штога несварена, да га и нама пошаље, „Змај“ му је отворен.

Иначе велика му фала што тако оштро скида патронату мрену са очију, што је против професорски чегртаљака тако разјарен, против пудљиваца тако ватрен, и што гледи да шеретлуке својски изкорени.

1. 2. 3—5—7—10.

Кнез Михајло је рекао да треба овако ићи: 1. 2. 3 4. 5. 6. и т. д. — а не овако: 1. 2. 3—5—7—10. Ал има у Београду ко неће да га слуша.

1 кажу. Т. ј. Србска младина може се скупити у Београду.

2 кажу. Т. ј. Ми би је и подпомогли.

3 кажу. Т. ј. Србска омладина нек се скупип у Београду.

Ал нема 4. Т. ј. Србски питомци не само да смеду, већ имају доћи.

5 кажу. Т. ј. Конака ћемо наћи.

Ал нема 6. Т. ј. О чему се год смело зборисати у Новом Саду, како не би и овде.

7 кажу. Т. ј. Видовдан може о тој скупштини говорити.

Ал нема 8. Т. ј. Кад пуштамо омладину, по себи се разумева, да пуштамо и орган њен „Заставу.“

Па нема 9. Т. ј. Кад пуштамо омладину целу, пуштамо и оне врсне чланове, које је наша полиција направила „претеранима.“

И т. д. И т. д.

Имали дегод санитетске комисије?

Ако је има, ми јој јављамо да смо читајући поганлуке Сандићеве добили први симптом колере, а чувши само за пасквилу неког Грујића, добијемо и други симптом колере, — ако добијемо још и грчеве, па у десној руци, знаћемо шта ћемо радити, и нек се ништа не замери људима, који се боје за здравље своје и целог народа.

Више замашни срба.

Змај.

Змај излази дванут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Пише се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ.

1867.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1, или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

М о т о : Ако ћете ви панславизам а ми ћемо пантуризам, па да видимо ко је на коњу. Ааебата!

Господине!

Господине са висине,
Реци ми ваљану,
Дал ме волиш у потоји
Ил на белом дану?

Дал ме волиш кад сам искрен,
Па ти јаде ређам,
Или кад само оком мерим,
Погледом те вређам?

Ил ме волиш кад се чисто
На истини сјајим,
Ил кад нешто кришом мутим,
А што мислим тајим?

Ил ме волиш кад сам стакло
Па ми прозреш груди,
Ил ме волиш кад ми не знаш
Намере ни ћуди?

Ил ме волиш кад ти зборим,
Кад из срца киним,
Ил кад морам да ти ћутим —
Па тек зубна шкрипим?

М. И.

Одломци

из записника једногдишног Србина.

— — Погрешенија моја аз знају и грех мој предомноју јест вину!

— — Кад ме је мајка родила, таки ме је упустила у море сујете, ту сам се таки удавио, и мене свет никад није видео, само је видео сујету моју.

— — Ја сам увек држао, од прве ми иладости, да нема света, да сам ја свет, и што год нисам ја, да то није ништа.

— — Ја сам снιο да сам Минервину савуљагу печену појео, а Минерва ми сезато љуто осветила.

— — Ја сам преседио на пољу књижевности, правио сам кућнице у песку, играо сам се са ситним пиљцима, и кад је год који честит муж поред мене прошао, ја сам му песак у очи бацао, и било је време кад су ме због тога за безсиртног држали.

— — Ја сам бранио увек само оно што је труло, што је гњило, што је морало пропасти.

— — Ако сам се уватио за јер а оно се изврнуло па се појотило, ако сам се машио за лиру, а она се уплашила па се подромбуљила, ако сам довио сокола а оно се створио гусак на леду.

— — Ја сам с патосом скакутао на парнас, а деца ми се почеше смејати.

— — Никога на свету нису штедили толико као мене, а ја сам све сујетнији долазио,

— — Де сам се год помешао то је опадати почело.

— — Ако сам кад повикао : Десно! — паметни су људи тако на лево пошли.

— — Ја сам мало аснио, ал сам големи штета правно.

— — Кад год је ко мушки и јуначки делати почео, тај ми је био у носу. Ја нисам трпео да се ко поред мене сјаји.

— — Ја сам најозбиљније године у ситнаријама провео, а све сам држао да је безсмртије мој монопол.

— — Куд год, али куд год сам пошао, време ми је уз нос ишло, дух времена ме је увек, увек, у лаж утерао, зрелији нараштај ме је сажалевао, успеха ни учем имао нисам. (Проклета сујето, што очи заслепљујеш!)

— — Мене је тролетница ватала, ако ми је ко истину у очи наговестио. Зато су се сви прави људи од мене отуђили.

— — Ја сам само безобразну фалу слушао, и кад кад сам је по три цента на дан прогутати могао, и увек ми је мало било.

— — Ја већ видим да има другчији мужева, који су позвани да раде, ал ја не могу с њима, јер ја сам позван да кварим.

— — Нека најврстнији институти падају преко мог јогунства, нек пропадне све, кад ја нисам све.

— — Ја сам се преживио ал нећу да се уклоним, јер ја сам сујета а сујета је ја.

Омладинска скупштина.

Ми смо се сви спремали, али и уставно доба има своје Баханаџије, кодје људе примамљују да код куће остану. У троједној краљевини загрлили су омладину, па је не пуштају у Београд, да се не би разладили. —

У Граници мисле да је свугде добро ал код куће најбоље. Дакле омладина нек седи де је најбоље.

У Босни и Ерцеговини има тако исто папша, као и у другим цивилизираним земљама, па ко зна оћел се драга омладина од њи разстати моћи.

Београдска влада баш није тако строго заповедила, да њени питомци не смеду изостати.

Ми некоји били смо срећни, па смо добили пасош; ал ко зна шта лежи у Сави, зар не може изкренути из ње какви жандари па нас лепо и уставно зауставити.

Можио је дакле, да ће омладинску скупштину сачињавати неколико чиновника које министри благослове.

За тај случај ево предлога шта да се закључи :

I. Омладински је задатак, да се учи ћутати и жиурити.

II. Омладина треба да се моли Богу за здравље министара, а ако би ови садањи кад умрли, и тако плату изгубили, онда нека раде шта оће нека преврне све тумбе.

III. Омладини не доликује да озбиљно мисли, зато се бира „Шаљива Ружа“ за омладински орган. А „Застава“ је проиграла своје право, јер није дошла у Београд на скупштину.

IV. Министарство може изкључити кога оће, па онда остаје пуно право омладини да закључи што оће. (Theilung der Arbeit.)

Народ и министри.

Народ. Које је доба на сату времена? да знам како да наместим мој сат.

Министар. Колко је на мом сату? да знам како да наместим сат времена.

Патронат новосадски.

Митрополит је далеко, владика умро, Секулићу и Папићу само се чини да су Патрони, — једини је патрон Јов. Хаџић. И тако ти сад стоји ствар, он је патрон ако оћеш, ако оћеш он је патронат, кад кад изашље себе да што развиди, онда је он одбар патроната, ако буде нужде биће он и пододбор. Дакле он је све и сва — (што год не треба да је).

Зашто.

Зашто се новосадска репрезентација мора на ново и то вотизирањем бирати? Зато јер ће та операција трајати најмање недељу дана, па србски бирачи или ће продангубити златно време жетве, или неће доћи, — а добро је и једно и друго.

?

Почем су руски журнари почели одприлике то исто, и још мало више говорити о г. Пукићу и консортес, то исто, због чега је „Застава“ у слободној Србији забрањена, сад је питање оћедул се пре руски журнари забранити ил ће се „Застава“ пропустити.

Једно наопако паметно писмо.

Љубимјеши мој пријатељу, шогоре и брате сладки! Ти заклеваш од мене за твога »Змаја« какво сметено писмо, а и не мислиш, да је за паметног човека, као што сам ја, не само тежко, него скоро немогуће што недотупавно написати; јер то, ти је ваљда тек познато, да само од лудог попа можеш луду молитву изискивати; као што дакле видиш, ја би се због твога позива могао још и уверећен наћи, кад не би знао, да би баш тиме своју склоност к лудорији показао; да би се дакле ствар мало забашурила, и да би ти се на фини начин осветио, упркос ти пиљен уместо лудог једно сасвим паметно писмо, које истина, да ти се, по наслову га судећи, неће донасти, али се у ствари баш неће јако од твога идеала ни разликовати, јер између претеране памети и лудорије није већа разлика, него између плача и великог смеја, који обоје лицу једну исту изногнотију позајмљују и сузе на очи натерују.

Кад овај психологични увод прочиташ и његов страовити смисао проучиш, кад се мало и дубље у његову филозофију бацаш и истине увидиш, које изван Шијачке нигде још нису до данас бела света угледале, знам да ће ти од чуда ћурчије перо којим »оде« великашима пишеш из руке изпасти; писарница ће ти се преко главе, као год код пијаног човека, превртати: мастило ће ти се са песконицом заједно по столу просути; штенци, — који у кошару за пећком на песмама и поведлама спавају — пролајаће; »ордени« — које си због лојалног »змајевског« владања од разни дворова подобиао — потавниће: мађарске ће ти чизме од терета с ногу спасти, као каквом банкроту Чивутину; књиге ће ти у библиотеци чардаш заиграти, а »Змај« склонити пред тобом панде, пак ће ти умиљављујући се и репом машући казати: »Молим те, сладки и рођени господару! покло-ни ми то чудновато писмо, од кога логичног почетка и моралног садржаја коњи цркавају, вашке по вароши заурлавају, врбце на опанцима светог Бруне пуцају и енгече Мице Циганана из онога чуна изпадају, на коме је први Шијак, подобно Енеју из Шијачке у Мол допловио, и ту се на његовог ђавола настанно.

Хеј, света сикирице, бритвице и сикирино сапшште, помозите ми да што паметно напишем! Не дајте вашем представнику, да се у шепртљанском, штрањкарском стилу изражава; јер је цела шијачка Еуропа, са шијачким тиквама заједно очи своје упрла, и са грозничавом нестрпљивошћу очекује да види, дали су им колониште достојни заступници праве Шијачке и обштег светог шијаклука.

О благосковени, неизмерни шијачки свете, који си тако богат свакојаком марвом, особито пак свињама, волови и магарци! немој се ни мало бојати, да ћу ја тебе другчије, него што заслужујеш представити, твоја ми је историја боље позната, него виртуална граница мађарске територије, слава твоји јуначки синова по целом је свету распростра, као год равноправност над турским и угарским народима, имена светски шиподерски војвода већма се блистају, него што се правда блиста на орсађалишту; теби, простриа шијачка територија, теби једној имам и ја на експстенцији моје обште призиате даровитости зафа-

ланти, која ће, ако Бог да, и остале сажитеље наше »мађарске« отачбине окужити. Али све то и остало надмашује филозофија твоји научењака, која је тако у својој струци јединствена и занимљива, да сам скоро цео свој живот тој изврсној студији посветио и у њој се толико усавршио, као год покојна баба Анушка у истеривању нечистици духова. Ја ћу овде проба ради по дашто из шијачког мудровања, ди прилика буде, наводити, а уверен сам да ће сваки читат или пословица двадесетипет батина вредити и да ће свуда пасовати, као што пасује песница на око или буца преко ребара.

Тако ти је то, мој дражајиши! »једна памет ни лети ни зими,« да ме је којим гвозденим случајем даба упутио, да сам се и ја међ Москове заглављао и коју шијачку здравицу наздравно, ето мени ордена и луде среће изненада; могао би лепо као Субботић и Полит септемвирство и адвокатство изгубити, па куд ћеш лепше прилике да ти се заслуга, верност и приврженост ка отачбини награди? Али је само то штета што од мене не би имали шта одузети, почем ја за мога живота нити сам дотерао до секретара ни до свињара, највише дакле ако би ми (па змајеву срећу) одузели привилегију да смем шијачки говорити, и запрегули ми да не смем више ни луда ни паметна писма писати; тиме би ми, чини ми се, могли највећу услугу указати!!

Кад који списатељ почне што писати, а ни сам још не зна шта ће изпасти, то ти се онда зове: »како се дере, шат не буде криво!« Кад који народни учитељ какво дело на свет изда, па ни он ни ко други може да поња шта је тео рећи, то се онда вели: »свакојаке у Бога марве!« А кад који почне са моралног гледишта и цели човечијег живота мудровати, истину у очи говорити, пороке осуђивати, неправичност исправљати и свакој тици кобац бивати, то ти је онда други Дон Гихоте, који против дивова и ветрењача војује, али који код сваког корака стрмоњушке пада и батине пљуском извлачи; јер је така бивала награда, још од стари времена, онима, који су тела да буду заштитници сиротињи, бранитељи правде и добротвори рода човечијег.

А најпосле и нашто свет раменом исправљати и памети га учити, кад нико никога послушати неће догод сам главом о зид не удари те му се мозак затресе и зуби зашвокају? Та зар ми треба да будемо паметнији од природе, те уље, штрањгове и муфлизе, ремек њени велики дела, поправљамо? Ја мислим, да нису уље нуждне, не би н' Бог напунтао да се подобно скакавцима плоде и сву земљу поплављују; а ако је тако, како би се ми усуђивали оно што је у природи као год гусенице нужно изкорешивати, провиђењу божијем на супрот ићи и назови моралом мудрост свезнајућег у сумњу доводити.

Притом ваља знати, да су уље увек бистрији од свакидашњи поштени људи; греота је дакле тако талентирате људе опорочавати, и од њиховог и племенитог пута одвраћати. Многа је поштен човек само за невољу поштен, јер је глупав, пак не уме никога преварити и обалити, те после са својим поштењем још себи цену вади, а да је у стању, био би можда гора лола, него што су они, на које сваки дан клечеће и гаче!

Па како би изгледао овај свет, кад би моралистама за руком изпаало, да од свију људи начине пре-

благе Акакије? Изгледали би као год некав чопор оваца, које никаква брига не покреће; као какви добри спавачи у соби, у којој ни мува ни бува ни стећица нема да и' узнемирују; једном речи, и сами би наравоучитељи онда увидели да су сакато радили, што су саградили мртве људе, који никаквом судији, ни адвокату од користи нису и који би још и њима самима од штете била, почем код поправљеног човека не би више узрока имали своју речитост и грдњу на видик износити, која им је толико части и утехе код публике набављала.

Што год је који човек душевно или телесно јачи, с отим има веће право на уживање и огимање, јер иначе не знам на што би му била снага, кад је не би себи у корист употребљавао? Један рогат на гранат во, кад види дигод леп жбун траве, ваљда је луд да га стави, да га теопи и јунак попасу, него и' око себе, као десниот виле, растерује, па се он сам на њега наклони, а слабостиња нека чека док се и она не окрља, а то се код волова сматра да је сасвим у свом реду; Чивути, који су у лукавству јачи од осталих народа, они се тога вољушког начела држе, па ни бриге на им није шта ће бити на страшном суду. За мало година прекупиће цео свет, а хришћани нека смишљају само на Бога и на душу и нека се снебивају при свакој прилици, која би и' могла на лак начин обогатити, па ће добро проћи. Ми велимо да неправедно стечено имање не прелази ни на треће колено, а Чивути, како су још од Кајина почели, једнако један од другог наслеђују и све се горонадије богате.

По најновијој статистици има Чивута на земљи више него Мађара, ма да се Мађари за највећи народ сматрају; а како су разсејани, и како се јако, као бели зецови, плоде, скорим ће цео свет, као негда Јегипат поплавити, а новци ће и онако бити у њиовим рукама, па ето ти онда обновљеније апокалиптичког Јерусалима, свеобштег Јудејског царства и пришествија дивно очекивањем месијаша.

Што год ваљаног имамо све од Чивута имамо, па онег смо тако прости, те и' презиремо и њиов принцип у животу не следујемо. Овамо верујемо науку они велики људи који су из Ијудеје произишли, а овамо дела тога народа, који је те велике људе произвео осуђујемо и проклетству предајемо, не сећајући се пословице, која вели, да ивер далеко од кладе не пада. Та њиов је и стари и нови завет; њиове су таблице Мојсије, па које је Бог својим прстима 10 заповеди написао; њиов је Давид и премудри Соломон који је имао 1000 жена; њиова је првица имати написане законе, и по њима се по вољи владати; њиови су проци, чудотворци, учитељи и фарисеји; њиова је прељуба у најразличнијим варијацијама, с којом се у старом завету поносе као мачка с огорелом ногом; њиова је трговина, превара и разни видови шеретлука; њиова је политика т. ј. вештина увек се онако владати и говорити, како ћеш имати «ребаха», па ма то савом Талмуду уз нос ишло. Њиов је Јехова, кога и ми већма нег Чивути верујемо, но који онет зато ни као Аустрија Мађаре дигод може протежира; најпосле и наша садашња вера није сасвим изнад чекића, него се и она на њиов стари закон ослања и њиме подупише, па при свем том тели би ми да будемо бољи од својих учитеља, који су целом свету очи отворили и које нисмо ни поњати кадри. Та не вели

ли и само св. еванђеље: «Нест раб бољши господа својего, ни посланик посланика својего,» а ми ти се ту са нашим моресом, характером, чашћу и поштењем размењемо и копирцамо, рекао би човек, ко смо ми смо, а овамо кад нас из ближе погледаш, а нама изао подеран т. ј. кроз чакшире, и скоро сви виримо као рите из чивутске торбе. «Ко има даће му се још више него што му треба; а ко нема узме му се и оно мало што је имао» јер није за шепртље царство.

Неки људи, који нису пијачку мудрост поцрпили, мисле да су Бог те пита како паметни, и да могу целога свету од њиове јадне мудрости позајмити, па и' то обезобрази, те се под именом човека или родољубија из једине сујете публици за учитеља намету, и још ако су, као каква софиста, вешти у речима, то почну сами себи уображавати, да су они нека светлила и божији изасланици и да је оно све истинито и право што њиова заокренути фантазија за добро нађе на литерарну пијаву изнети, — а не виде спромашци, да су од истине тако далеко као Бала од Чуруга, и да из тога још не следује да оно што се допада мора и на истини основано бити, јер би на тај начин турска наука била најбоља од свију наука и вера почем највећма својим меденим речима људство у своје закриље примамљује.

Као што смо дакле видели, кад се тима гостиним моралистама у посао загледаш, и у последице проникнеш, које би из њиове науке произићи могле, а оно готов ђаво. Ниј друго него трице и кучине! Нема ти ту никакве рукописателне користи, него су то куде по ваздуху, без темеља и сигурности; цео им се систем делуја и лига баш као бабини зуби. А ако мени веровати нећеш, запитај све уље колико и' год има, па ево у обкладу, да ће ти они моје разлоге од речи до речи потврдити.

На први поглед по свету увидићемо, да сваки човек на земаљској површини има своју, Богом му дајану особину, т. ј. да се сви, колико нас је год, сасвим душевно и телесно један од другог разликујемо. Кад би Бог тео да сви људи буду поштени и једнаки, то би и' он на кадул каквог преподобног Јеротије направно, па готова радња, аа Бог то није учинио, већ је сваку особу за себе, само њој својственом оригиналношћу, типом и карактеристиком обдарно.

Пак ко може онда при чистој памети доћи па казати, да тим божијим даровима, који су међ људима подељени, ваља други, њиовој природи узкосни правац давати и преображавати и'? Не зовели се то натеривати реке да свој ток горе окрену? Не зовели се то у силу Бога тети курјак и лисце претворити у јагањце и магарце?

Што се мене тиче, ја сам тога мњења, да душевне особине поједини људи ништа друго нису него кажипут природе, који сваког упуђује и опомиње куда му ваља ићи да не залута, како треба да се одно својој урођености изобрази или штобоље у свом фаху усаврши! Учити дакле пијавца да не пије, крадљивца да не краде, уљу да се упоштени, то је толико исто као забранити керу да не лаје, мачки да мишеве не лата, магарцу да не њаче и не лудује, или мајмуну да не буде безобразан. Уместо дакле што су наши досадашњи наравоучитељи узалуд време трошили, те врале са стрвина стеривали, на врбама јабука тражили, свиње умерености учили, и жабе у

парламентарном говору настављају, боље би чинили да су својом говорничком даровитишћу људство упућивали, како ће се свака особа у својој, Богом јој дарованој наклоности (па ма она по поњатију моралиста још тако рђава била) усавршити, те би већма цели природе припомогли, него овако против ње воју, јући; јер то бар нико порицати неће, да сваки онај који са природом иде, да је тај на правоме путу.

Но дикоји ће моралиста рећи, да би се тако највећа анархија излегла, кад би људе у штичком начелу васпитавали, јер почем је већина злу наклонена, зло би у толиком степену ма преотело, да би уље све вредне, честите и ваљане људе са света изстребили, те би онда наступило царство неваљалства и опачице.

Из следећег примера увидићеш, да моралисте ни ђавола не знаду шта говоре. Ми видимо толику снлесију љути зверова, па опет зато нису те зверице сву питому животињу потаманиле, јер су и онима ноге дате да беже и памет да се од зла уклањају. А и без тога, баш да питома животиња сама себе и не чува, сами би и' зверови морали своје користи ради штедити, јер кад би и' све у једаред погњавили, не би имали о чиме живити, па би морали сами себе јести или од глади пржавати.

Турска се раја тужи да и' грозно злоставе, немилеце убијају, па опет видимо да једнако има сиротице раје, да се још није утаманила, јер Турци су, као и Енглези, паметни људи па знају, да кад би сво хришћанство у млев сатрли, не би им имао ко кулудити и за њи издрати, не би имали кога напастовати, од кога отимати, него би се звало »уздај се у се и у своје кљусе.«

Атила и Џангисхан, који су у убијању непријатеља претеривали и целе царевине пустошили, нису били на правом модерном путу, јер њихова војска није имала после шта у пустој земљи пљачкати, већ се морала од глади којекуд разнудити и учинити крај власти и слави своји велики војвода.

Из досад казатога следује та наука, да је уљинство, крводочство и неправда сваке струке не само дозвољена, него шта више на самој природи основана, али у исти ма и то излази, да и самом обешечаку, луку, пљачки и отимању, војевању и убијању, једном речи и сваком својству они, који се по природним законима владају мора неке границе бити, која ако се пређе, онда се природа на својим љубимцима свети. Чување ове границе у свима извиканим приим недељима, то се зове политика.

Покојни Мија Бакајин, кад му је ди на реч дошло, имао је обичај овако рећи: Зар се, вели, тако ватају курјаци ко што и' ви ватате? како га видите а ви направите грају »пуј курја! недај курја!« — Ваљда је луд курјак да вас чека! А ја све лепо око њега, куц курја! куц курја! па му пружим сланине; с једном руком пружам па га вабим, а другом плетем розну вунту; а кад близу дође, а ја га све лагано чешкам изпод трбуза док га за реп не ујакарим а розну вунту на врат не бацам, онда га тек одала мим буцом од три центе, што ми је Ђорђе ковач ковао, а он ме чак преко Тисе превуче, па ни гаћа не оквасим! — То је политика, тако се ватају курјаци!

Кога је год природа јаког, лепог, лукавог, префриганог, себичног, грабљивог безобразног и крадљивог начинила т. ј. кога је обдарила својствима, ко-

ја га праве господаром над осталим људма, знак је да је то љубимац природе. Безазлене овце никад нису над осталом животињом господариле, тако је и са мирним, поштеним, снебивајућим се људима, јер ди би природа своје изабране понизила и допустила да се шепртље над њима разтресају.

За мирне и поштене људе није ништа друго него само да гњевечу, да се вечито на неправду туже, да јачу и лелечу, да за друге раде и издиру, а други да и' пзмсмају, да којекакве глобе, намете и пендунге плаћају, да се по прабини пред завоједајућим уљама ваљају и проклету земљу пред њима љубе, која неће да се једаред смилује да и' прогута; да се дају ма од кога тући и срамотити, и судбу своје осрамоћене жене и деце без икакве помисли на освету оплаквати и да чекају божија чудеса, која ће и' од зулума насилника ослободити, ето то ти је фотографија тако назвмни мирни и поштени људи.

Ови несрећници (мирни и поштени људи) врло се рђаво осећају на овоме свету, јер нит уму да га свате ни у њему да живе. Они се, баш као сиромаси у богатој палати, завуку макар ди у буцак, чућуре се па нит што виде нит што уживају, него су још сретни ако о мало буботака прођу; зато и уздишу непрестано и уздају се само у накнаду после смрти, да ће им печене шеве саме у уста падати, — а са снебивањем не знам баш оћели и тамо добро проћи.

Љубимци природе осећају се на земљи као у својој кући. Што је за уживање то уживају, што је за отимање то отимају, што је за измамљивање то измамљују, што је за јело и пиће то поједу и попију, па ма чије било, нити се и најмање осврћу на моралне сентенције, које између речи »моје« и »твоје« праве неке разлике. Они су тога мњења да ономе, коме је добро на овом свету, биће му добро и на оном, јер би иначе природа спрям своји љубимаца неправедна била, који су увек верно њеним законима следовали. Још да није ти проклети судија, који дикога, који није кадар подмитити, казне, а никад не би човек могао лепшег живота зажелити, него што га ови штрангови проводе.

Окајмо се дакле уље и обешечаке са нашим моралним заповећањем заједати, немојте бити као онај кер из басне, који је зато из јасала на коње режао, што сам није био у стању сена и зоби окусити. Кад нисмо кадри сами уживати, бар пустимос милим Богом нек други уживају. Неки су рођени да се муче, а други да од њихове муче корист извлаче. Неки су зато овде, да мисле, да пишу и гладни и жедни и презрени уздишу, а неки да без икаквог мишљења, те мислеће, кад год им је воља каштигују и у тамнице бацају. Неки су одређени да се туку, да војују и крв проливају и да земље отимају, а други да, после са политиком те исте хероје објаше и да и' мамузају. Такав је закон природе!

Другим чангртањем моралиста и вајкадањим постојањем грађ. закона, истина је да се човештво није поправило нити ће се много поправити, ал је опет нека последица од њиховог цањање заостола, а та се састоји у том, што нико није рад да му се каже да је уља и обешечака, па ма трипред спадао с вешаца. Овај ми се појав нимало не допада, те како на поштене тако исто и на уље велику сенку баца: на поштене зато, што се за држ. законе као кубавице заклањају и од туђ на уље сакћу и тако названа по-

грдна имена им издавају, — а на уље се зато срећем, што се они своји ваљани, на истини основани имена стице, при свем том ма да је шијачки доказано да су њихове наклоности и њихови занати још већма него они поштени на природи основани, и да су једни тако исто као и други нужди, за постизање божији цељи, које су људима непознате.

Људи су подложени слабостима ма и уље биле, што им се у толико пре мора опростити, што право поњатије о стварима још није било јако у ове крајеве продрао и што и судог и (бар спољање) бише на страни уљински противника. Ал фала Богу милостином што шијачки крајеви таке паметне људе рађају, који своју просвету у пркос сваком морају разгутају и своје колонисте све на даље пресађују, а ја сам уверен, да ће ово благородно подухвате за кратко време све благе обичаје и нарави угушити (јер је шијачки лук као и шуга, која се за свако ждребе, и без многог напрезања мозга), деша те ће се онда други држ. закони шијачкој науци содни по орсатђилишним диктирати, судије неће морати тајно, него ће онда јавно смети уље и обешечаке и то по закону у заштиту примати. А имена ниткова, варалица, угурсуза, поштенопротераваца, цинија, безбожника, однадника, узвица, чанколиза, базобразника, отровника, штрангова, опадача, пиљарски свађача, угњетача, двокара, мучитеља, крвопија, зулумћара, изелица, завадитеља, подмигивача, фарисеја, протува, ердељски тањира и т. д. и т. д. сва та красна имена добиће своју праву сјајност (јер ће ваљана свој кредит изгубити) и биће са таким истим уважањем спомињата, с каквим се поштованјем о свима оним стварима разговара, које закон, ма и неправо, поштовати налаже.

Потрудимо се дакле сви скупа људе по шијачком природном начину васпитавати и то на следећи начин. Ако видимо кога да има наклоност на лудорију, то га треба дотле залуђивати, догод од њега правога магарца не направимо. — Ако који неизлечиво воли кудељу, не треба га залудно од тога одвраћати, него му ваља још на руку ићи, како ће што пре заспати на штрангарском галошу. — Имали какав научењак вољу на новинарску полемику т. ј. протеривање и покажење дара са својим гнусним опадањем, хо! то је већ редна типца у нашој литератури, која се врло радо виђа, у такој прилици треба да се из петини жила укопамо, да јој њена својства дотле фалимо и у њеном је послу дотле подстрекавамо, догод од ње праву новосадску пиљарницу не направимо; приметилимо каквога, да вино, ракију и пиво не излива, ту се већ види клица, која је новијем песништву својствена, негујмо је што већма можемо, бокалом је заливајмо и недајмо жилама њеним познати шта је суша, овако радећи за неколико година имаћемо таквог појету, коме међу свима шијачким свињама пара бити неће. — Видимоли код кога да воли владати, томе се треба непрестано понижавати и кошомаднијере говорити, нашу екзистенцију његовој милости приписивати, њега свуда и у свакој прилици величати и у прочеље мећати, његову мудрост и увиђавност преуносити, и то треба дотле чинити, догод од тешке гордости не побесни, те некога више за себи равнога не узматра. Наушкатамоли каквога са меркурским својствима, одма га треба наместити код каквог чивутина на науку, па за неколико година имаћемо једну од нај-

славнији варалица, који ће нам у трговачком свету кисти набављати а уједно нас чувати од поплаве чи чутарија. Нађемоли кога, који јако очима трепће, воји никад дваред једнако о истој ствари не говори, који има дебелу и масну кожу на образу, који оће кадкад подишито да загаји, који увек онеме за право даје, од кога се каквом интересу нада, е, брајко, ту смо мудру зверку нашла, ту не треба тако са наглим укором поплашити, јер ће застати, па неће даље ићи, па ће нећемв у правом облику у кулминацији његовој познати, које би велика штета била. Напишмоли кога, који воли бити у варошкој кући, употребимо сав наш уплив, да га макар за плајаши страмо, па ће већ он после са познанством и подмићивањем старати се, не само да напоље не изнадне, него још и да ванцира. Такав кад постане кнезом, бар ће бити изпрактицират како се глоби и отима, те ће село имати једну изелицу, којом ће се моћи новосити у толико пре, што су се у новије доба тако ваљани људи тако проредили, да и човек мора, кад су му нужди са фењером по Турцији тражити. Осетимоли у каквом љаку себични и грамзљиви дух, то је већ лепо дарованије, дајмо га нек изучи права, па ће бар сви пропевати што правицу терају, и благосиљаће онај час, кад су се шијачки закони приметили; а то баш овој науци у рачун иде, јер ће само на тај начин ова шеретска вдра добити доста прозелита. Ако који воли лагати, немојмо га ништо у лаж утеривати, него се још направимо луди, вртимо главом као год Ђука Поповић, чудимо се и као љаво пренемажимо се ди је умео тако лепо вренгију усукати; чрез дуго настојавање дотле ћемо га довести, да ће најпосле сам своје лажи веровати, а то је код лагања највеће савршенство.

Да не би дакле досадан био наводећи све редом типове, толико ћу само још приметити, да се цела наука на то своди, да треба свако створење, било добро ил рђаво, његовој урођености содно васпитавати, или га бар пустити, да се само од себе усавршава. Стари метод није могао успети, а то је знак да нија био на природном закону основан, овај пак нови, тај ће се као врба у води или курјак међ овцама, свима свецима у пркос отети, и окућити.

Па кад једаред помоћу ромога дабе дотле дођемо, да сваки буде смео оно радити што му његово срце жуди, и кад свакога буду судије по својству његовог темперамента пресуђивали, о Боже, како ће срећно оно поколење бити, које тај са чежњом очекивани дан доживи! Онда ће сви ситни ђаволчићи са моторним сотоном заједно од радости на сва уста заурлати, празнујући овај изванредни поменат, кад су шијаштво, шеретлук и угурсузалук над мудровањем и веровањем старог века славу победу одржали.

По шијачкој науци два елемента владају у човечијој нарави, елеменат добра, и елеменат зла. Над елементом добра, добри дух влада, а над елементом зла шантани даба. Између ова два духа вечита је борба, а та борба причињава живот људски; али је тим духовима оружје неједнако, добри дух има оружје: веру, љубав, поштење, изврстност, стрпљење, пожртвовање, добротворство, милост и т. д. а награда му је вечити живот на другом свету. Роми даба пак узео је све најјача оружја, као: безбожије, мржњу, хуљинство, безобразлук, освету, власт, славољубије, несталност, убиство, крађу, отимање и т. д.

а награда је његовим последоватељима, вечито чашчење и свако чуство уживање на овоме свету. Ту се по самом оружију и обећању већ познаје, који ће дух временом надвладавати, у толико пре што видимо сваки дан очевидно опадање духа истине, при свем његовом усиљавању. Природа је велика обадва ова духа створила и пустила и да се туку, да она није зломе духу наклоњена, не би овај могао онога доброг надвладати. А почем је шијачка политика увек се онога држати, који је срећнији и јачи, то онда нико уљама замерити неће, што природну симпатију осећају према ономе, кога, по њеном мњењу, врховно суштаство протектира.

Слава дакле и дика свима оним великим Шијацима, који су ову спасоносну науку у свет донели и разпрострили је, те ће обшта срећа за људство наступити.

Н.

Не узајмљујте јуристам.

— Ала сладки господине куме, још ми није стигло писмо с новци, а ангажират сам са бароницом Н. за сутрашњи бал. Избавите ме из големих неприлике, дајте ми 20 фр. само на ндељу дана, па ћу вам с благодарношћу вратити.

— Драге воље, Милане, знам ја твог оца, то је поштена душа, па и ти ћеш ваљда бити на њега, па ћеш ми поштено вратити.

— Фала лепо, драги г. куме.
(после два месеца:)

— О сладки мој Милане, ти си баш савим заборавио на они 20 фр.! Зар се тако реч држи.

— Ја сам моју реч одржао г. куме.

— Не би реко; та нисли искао само на недељу дана? . . .

— Ја вам на моју част кажем да ми није ни недељу дана трајало, тако други дан сам потрошио.

— Е да си ми живиздрав! Сад си мескучно, а друге пут с таким вицовима иди на друго место.

Зашто ја досад нисам добио кураторство какве конкурсне масе?

1862. године рекоше : Још сам млад, боље да се окажем, могао би је ферфушовати.

1863. : Али каква би вам сад асна била у овој сушној години !

1864. Онда су боље конкурсе лицитанд издавали, а ја нисам баш при новцу био, да пишмарину положим.

1865. не рекоше ми ништа ал ми ни конкурса не дадоше.

1866. Онда ми рекоше : Е сад ће већ да буде правда. Узеће се листа адвоката, почећемо од А па ћемо терати до Ш. Нико неће изостати.

За упражњење.

И две речи могу се кадкад на сто начина изговорити. Модулиција гласа и гестуса чини да једне и исте речи вајразличнији смисао добију. То је за глумце и декламаторе веома важно. Ево нек пробају ове две речи изрећи представљајући персоне :

„О, рус!“ — кад то Хорац каже.

„О, Рус!“ — кад то Наполеон каже.

„О, Рус!“ — кад то Чех каже.

„О, Рус!“ — кад то некоји Србин каже.

„О, Рус!“ — кад то опет други трећи и

четврти Србин каже.

„О, Рус!“ — кад то Мађар каже.

„О, Рус!“ — кад то Турчин каже.

„О, Рус!“ — кад то Пољак каже.

„О, Рус!“ — кад то Бечлија каже.

и т. д.

РЕБУС.

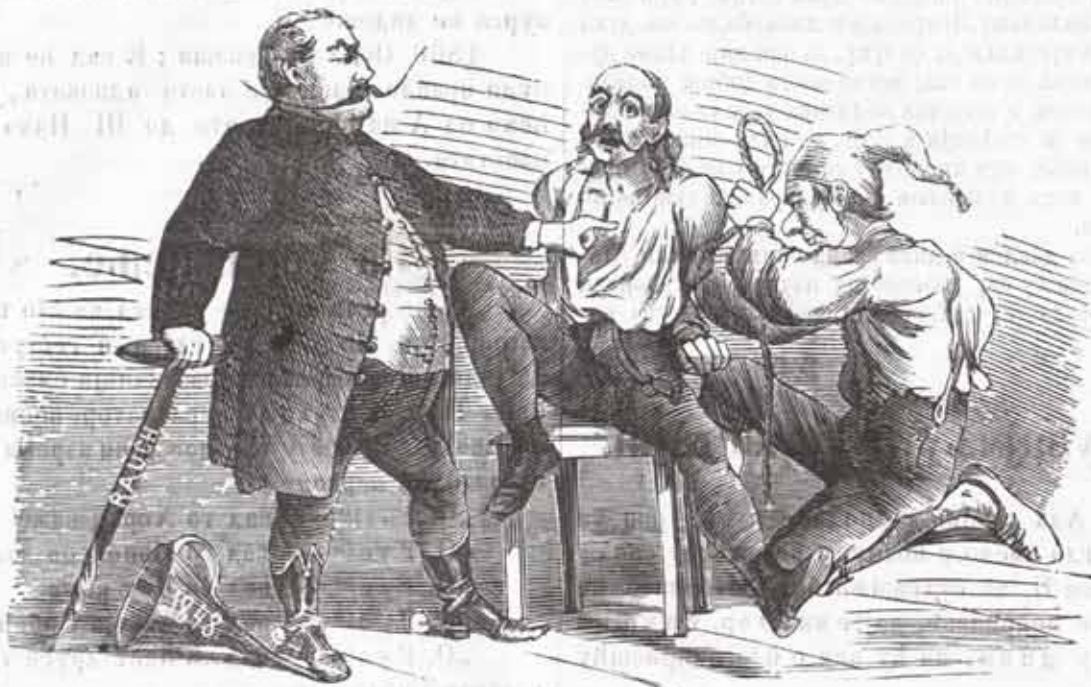

Одгонетка латинског ребуса у 7. броју.

O superbe quid superbis
Superbia tua te superabit —
Tera es et in teram abis.

Одговорио : М. Јовановић Вуковарац.

О е р а ц и ј а.

Тројединац. За Бога људи, шта сте ви наумили?

Двојединац. Халгаш! Ми ћемо само да ти пробушимо малу рупу у срцу, па да ти улијемо кроз левак љубави, лојалности, уставности, делегалности, мађарности, андрашности, султаности и т. д.

Из света.

— Сад се већ цео свет закleo против троједне краљевине; и Илавска аришта неће више да примају робове у своје крило, док им то мађарски министар правде не заповеди. Е ако се од тога не уплашимо, ни од чега нећемо!

— Од како су устав повредили, сад се код нас само султану смена здрављати. Русински попа у Земплину у својој кући, међ својим гостима покушао је да наздрави цару Александру. И у место многа љета, тако ти се ту створи комисија да извиди те противтурске тежње.

— А шта би ви рекли да вам кажем да је уредник „Напредка“ само једиу реч рекао, он би био једногласно изабран за новосадског правдоначелника. Ви не би веровали. Не верује ни он, само оће тако да се нашали у Сен-томашу за вечером.

— У Карловци поговарају да ће нека добити центу ајвара из Беча, — чиме ће онда србски народ сасвим награђен бити.

У Срему је обште мињење да би гроф Кун требао да иде у Куншаг, а за Рапуна да се направи рапунаш — а баш могао би и великог жулана и великог бележипка собом понети.

Број 16.

Година IV.

Змај излази двапут на месец, једаред
на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ.
1867.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по го-
дине. (Наручити се може ма кад али
само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22
на по табака 11 новч.

М о т о : „Напредик“ прелази преко Саве, — а да није он одиста мост преко кога се најцигурије у Београд иде!

Т е л е г р а м

из Београда.

И Доситијевим костима је нешто додијало у Београдском гробу, про-
ктело им се да иду у ајдуке или бар до ајдучке чесме; „Учено друштво“ у
седници од 11. септ. о. г. бр. 147. претресало је жељу покојника да му се кости
преместе из вароши Београда, и да се положи у Топцидери код „ајдучке чес-
ме.“ По начелу слободног избора, учиниће се покојном Доситију по вољи.

Једном поли.

Један попа, што све саме
Сплеткарије диже,
Процесује полемише
И изјаве пише.

(А све зато јербо нема
Паметније теме,
Па већ не зна како пусто
Да прекрати време).

Тужио ми с' да га људи
Свуд попреко гледе,
Па сад незна шта да ради
Да с' опрости беде.

Срамота га бити попа
А не 'мати части, — —
Ево, попо, ако оћеш
Ја ти могу каз'ти.

Виш у твоје селу има
Свакојаки чуда,
Пириветра, смутљиваца,
Голи сакалуда;

А у тебе треба да је
Пуно мудри речи,
Кад си попа, буди попа,
Па та чуда лечи!

Сваке службе предичица
Својска па ваљана —
Та пуно је село кућа,
Пуне куће мана.

Та бар код вас има јада
Свакојаке феле:
Људи пију, деца псују,
Жене вам се беле;

У кућама ђубретина
(Убила је тама) —
Ма да ниче око куће
Метлурина сама.

У Чивута свиле доста,
Па сте му у власти;
А девојке, куку, леле —
Срамота ми каз'ти.

Чивути вас крком трују,
Домин људе гњави,
Ти им реци шта да чине
Кад си л'овник прави.

Слободно је и на славу,
А и по свечари,
И ту с' даје много рећи
О поштеној ствари.

Многи не би душу своју
Ђаволу продав'о,
Кад би чуо шта је човек
И шта му је право.

Многи би се заукао
Да ради и штеди,
Кад би попа пример дао
Колко човек вреди.

Да од тебе чују људи
Шта је понос прави,
Мање б' било блудна света,
И глава кржави.

Свако јутро свако вече
Са људима лепо,
Отварај им оба ока,
Да ненду слепо.

Пак ти, попо, неће бити
Никад дуго време,
Нећеш имат' за парнице
И изјаве теме.

Па ћеш бити лепо виђен,
А баш и на гласу,
Макар да си и у плавом
Преклањском појасу.

Па се нећеш никад тужит:
„На полове вичу!“
Јер ћеш знати да се тебе
Те вике не тичу.

А биће ти лепо име
И вазда у части,
Ако си ме тео чути,
То сам тео каз'ти!

Љубопитљив учитељ Мађар и грубијан ђак Србин.

Учитељ. Како се зове ова наша мила
домовина?

Ђак. Јест, и то да вам кажем. Шваба је
зове: ком си писли хер! а ја — —

Учитељ. Но, но, ти све тераш твоје, —

Ђак. Него! да терам туђе, као ви!

Учитељ. Пс! лепо! — Него кажи ти
мени, какав је овај наш мили устав?

Ђак. Идите у Загреб па видите. — Све
да вам ја кажем! Гле!

Уч. О, о, ти си читава беда. — А бил ми
знао казати колико има Аустрија дуга?

Ђак. Чекајте, док станете плаћати, зна
ћете и без мене.

Уч. Ко је био највећи мудрац на свету?

Ђак. Богме није Деак!

Уч. Да ко?

Ђак. Кокша из Дивоша, кад све питате!

Уч. Кажи ти мени кад ће се Хрвати по-
кајати па доћи да нам се поклоне?

Ђак. Сутра!

Уч. Шта, шта?

Ђак. Јесте, кажем, тек што нису!

Уч. Та збиља, ти можда штогод и знаш,
јер си скоро био с њима, па шта веле о томе?

Ђак. Поздравили су вас.

Уч. По теби?

Ђак. Није, него по опаклији.

Уч. Јеси чуо, ти си неки грубијан!

Ђак. Стојим на служби и други пут.

A v i s o.

„Чини ми се“, „чини ми се“, „чини ми
се“, „чини ми се“ и „рекао би“ — да ћу ја
скоро имати посла с новим неким, неким, не-
ким — (сад ћете ви помислити: људма! —
јок вала! — него) „призрењима“....

Змај.

Поп Јова.

Не само са Миољске скупштине, него и од пре познати ваљани прота Јова Јовановић човек је који уме и рећи и на страшном месту постојати. Човек и збора и дела. Пре 1862. био је он катихета у београдској гимназији. 1862. године кад се даде прилика да градови и без турске заставе у србске руке дођу, био је он међ првима на барикадама и показао се правим јунаком.

Катастрофа се „срећно“ сврши, и поп Јова заиште да се опет на своје место, као катихета постави.

На то ће му неки велеможни господин рећи: Али оче Јово, знате, да вам право кажем, — катихета, ... пушка, ... барикаде, — та знате, то се не слаже.

„О господине“ — одговориће поп Јова — „а што не дође онда на барикаде да ми речеш да то за мене није, — него сад кад је прошао вашар!“

У огледалу.

Сиромашан Чивутин имао сина, а богат Чивутин имао кћер. Оде сиромашан Чивутин к богатоме да проси његову кћер за свога сина. После дугог разговора одговори богати сиромашном: Јакове, ако ми покажеш иљаду дуката, да ћу ти моју кћер.

Јаков се забрине и оде на берзу да се мало тамо промигољи. Ту га запита неки трећи, непознат му, Чивутин, зашто је тако невесео. Јаков му се повери.

„А имаш ли ти бар што год новаца?“

„Та нешто би и имао, ал немам иљаду дуката!“

„А имаш ли бар пет стотина!“

Јаков, који можда није имао ни 500 крајцара, одговори: Толико имам!

„Е па онда је лак посао. Отиди ти тамо, па мети огледало на стол, па изброј бред огледалом пет стотина дуката. Кад наређаш пет стотина дуката а ти реди: ето, пет стотина на столу, а пет стотина у огледалу — то су управо иљада.“

„Јест“ одговори тужан Јаков „ал ја имам баш они пет стотина, што су у огледалу!“

Министар и скупштинар.

(Остало без трага у протоколу.)

Министар. За шуме наше требамо надзорника, ал ја наше људе па то употребити не могу, — мораћу за тај посао људе из Француске довести.

Скупштинар. А зашто из Француске, код толики наши синова?

Министар. Зато, јер су способнији, вештији, — —

Скупштинар. Та могли би ми из Француске и способнији и вештији министара довести, па ипак сте зато ви овде.

Министар. (Нос у футрол).

Наше ваше.

Професор у богословији прозове једног ученика који не будући приправан устане, те почне из своје штудије на тенани читати. Професор га запита: А зашто читате? а он напавши се уверећен одговори: ваше је само слушати. На које му професор флегматично рече: Наше је слушати, а ваше одговарати, а одтуда излази „наше ваше“ које сте ви ноћас сву ноћ у кафани играли.

Радозналост.

Мој пријатељ Ј... мрзио је на људе који му запиткивањем досађују, — ал тако је и наишао на човека. На лађи путујући из Д. седне један непознат човек поред њега, па силом да заведе с њиме разговор. После дугог запиткивања, на која је Ј... и одговарао и није, запита странац Ј...

„А молим вас, ви сте још младожења.“

„Нисам!“

„А, а, да, да, дакле сте ожењени?“

„Нисам ни ожењен“ одговараше Ј...

„О, о, молићу, како то, — да, да, дакле сте удовац ако смем запитати?“

„Нисам ни удовац!“

Сад странац скочи као опарен. „Ни ожењен, ни неожењен ни удовац!!! — Господине, ако ми не кажете шта сте ја ћу свиснути од љубопитства!“

„Ја сам се раставио са женом, одговори Ј... ето то сам. А јел вам сад лакше?“

„Сад ми је лакше!“

Налик.

Канцелиста Мија био је чудо налик на доктора Н. ко га је с једне стране спазно, никад није знао јели Мија или је доктор Н. — А зашто с једне стране? Зато, јер је доктор Н. био на једно око ћорав.

Једаред седи канцелиста Мија (који је буди узгред речено доста дугова имао), седи он у променади па опазе да са стране иде неки чизмар, коме већ давно дугује за пар чизама. Сад се Мија ушепртли, чизмар га је опазно и већ утећи не може. — Брзо се он досети: знам шта ћу, кад дође чизмар ближе ја ћу зажмурити на једно око, па ће мислити да сам доктор те ће ме оставити на миру! — Тако и уради, и чизмар се заиста превари, држао је да је одиста доктор. Ал зато ипак приступи к њему, па му оштро рече: Господине докторе, ви сте већ давно мој дужник, ако ми неплатите таки сместа она два пара чизама, ја ћу направити шкандал.

„Ви само ћутите па жиурите, — сваки својој кући, — а ми се већ трудимо и без вас да погодимо јавно мњење!

Мија тако отвори заклопљено око, па тури руку у џеп и извади петицу: На, бедо, волим бити Мија па платити пар, него доктор па да морам плаћати два пара!

у штамбух.

Др. Субботић, — др. Медаковић, — др. Светић — Асан дић, — Ђ. Поповић — Је-
муже подобајет, итд. та сва господа имају свој „штамбух“ говори се да су ови дана једни другом и сви сваком, и свако свима ове Хајне-
ове стихове у „штамбух“ написали:

Selten habt Ihr mich verstanden,
Selten auch verstand ich Euch
Doch als wir uns in „Napredak“ *) fanden
Da verstanden wir uns gleich.

Мазговлук.

Од како је Христос мазгу
Узјахао на цвети,
Од тад многи мазговчићи
Држе да су свети.

*) Хајне истина употребљава блажију реч, али ми смо већ научени и на оваке изражаје, па може поднети.

Ташци.

* Ако коме одсад нестану шунке из оцака, нех се не чуди, јер је један дворски економ недавно про-
нашао да су крађене шунке најслађе.

* Ко је добар рачунација, нека ми прорачуна ово : Кад се карловачког говедара кћи може на чети-
ри коња возити, и од љубонитљиви очију у вал замо-
тати, — колико онда може један српски манастир
приода имати?

* Др. Субботићу почиње се све већма чинити да
је историја заиста тајна Божија.

* Др. Светић каје се што се није давно јота са
дебелим јером сложила, — јер гледај како дивни пло-
ди из те свезе ничу.

ОДГОНЕКА РЕБУСА у бр. 14.

Пре Лазе Костића нисмо имали Шекспи-
ра преведеног.

Змај излази двапут на месец, једаред
на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ.

1867.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по го-
дине. (Наручити се може ма кад али
само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22
на по табака 11 новч.

Мото : Да зла ли се срећа „Видовдану“ стече ! —
Један му министар без фале утече.

Од снега јунак.

Одкад нам је политика
Недокучно фина,
Пазно сам како бива
Кроз више година.

Чим завеје вејавица
(Оштра или млака)
Ми правимо као деца,
Од снега јунака.

Правимо га оружана
Ратоборна дива,
Који тако целе зиме
О ратови сива.

Па ти гледа на муслије
Ко на ситне мраве,
Око њега груде снега
Као турске главе.

У руку му уденемо
Топузину љуту —
(А шта ћемо кад је толко
Снежине на путу)

Па играмо око њега
И деца и људи;
Макар да је леден ладан,
Он нам греје груди.

А кад сине премалеће
Ђурђевдан заруди,
Па се чила, па се мила
Природа пробуди,

Па задркће Т'урадија —
Сад ће бити крви —
А наш јунак (од милине)
Растопи се први.

Прекошавцима.

Ако што мислите на пролеће, добро је !
Само ако напред и за рана не направите лар-
му, онда Аустрија неће повући војску, на гра-
ницу, па ко ће нас онда пропустити преко ?
Више добровољаца.

Ђира Догод није чивутски рабинер умр'о
донде Чивути нису добили своје право. Из то-
га следује — —

Спира. Шта следује ?

Ђира. Ено га на, опет ми улазиш у реч,
а знаш кад ми ко уђе у реч, онда заборавим
што сам тео казати.

Неки знаменити бројеви.

Од немачког истеса Абу-Казем.

Број четири.

Ја знам моји сладки читатељи, да је многи од вас доста пута размишљавао и себе који пут запитао : „Али зашто је то удешено, да имаде баш четири годишња времена, пролеће, лето, јесен и зима? Зар не би доста било и три? И сад, како су дрва скупа, зар не би ми могли на пример и без „зиме“ опстати? До душе има и зима своје радости, али зар то није много, плаћати ове радости са 14 фор. сребра од фата?

Али на ово питање одговарам ја вама овако као што следује :

Не, моји мили читатељи и моје још милије читатељке, није другчије, него мора бити баш четири годишња времена, али не зато што је четири раван број, о не, него зато има четири годишња времена, што је тај број тако знаменит, тако обичан, тако згодан, да се време на четири годишња времена најудесније водити може, као год и човек на колима са четири точка, отуд и долази, да су чезије сад тако ретке.

Па онда какву важну улогу игра број четири у обичном животу и у свету?

Сетите се само на четири стихије : воду, ватру, земљу и ваздух; па на четири стране света : исток, запад, југ и север.

Има четири ствари, које кад једном изгубиш, никад и' више наћи нећеш, а то су : реч време, младост и поштено име.

За четири ствари благодарио је Платон богу : 1.) Што је у Сократово доба био млад 2.) Што је Грк, 3.) Што је човек а не какво живинче — ко зна, да ли би данашња каква господска пудла своје место са добрим Платоном променила? и 4.) што је човек, а не жена.

Четири су ствари у Новом Саду скупе : лебац, јаја, камење за калдрию и мајстори што пишу српске фирме.

Од четири ствари болу нас очи, а то су : дим, ветар, сузе и срећа непријатељева.

Четири ствари не могу се затајати : радост, бол, љубав и кашаљ.

Четири веле људи смеду без зазора латати : песници, молери, новинари и календарчије.

Четири врсте створењима не смеј ништа веровати : кестенцији кад виче да су врући, картацији кад се куне, баби кад плаче и новинама, које „као да из поузданог извора црпе.“

Славни цензор Катон увек се кајао и вајкао за ове четири ствари : 1) кад се на води возио, јер је могао ићи и по суву, 2) кад је време узалуд провео, 3) кад је против Картаге слабо се заузимао и 4) кад је својој жени што-год поверио.

На ове четири ствари не треба се отимати : 1) на рат 2) на игру 3) на ручак, ако ниси сват и 4) на говор, ако си мамлаз.

Овим четири стварма не ваља стајати на пут : кад ко оће да иде у шкоку, кад ко оће да учини какву милостињу, кад ко оће да се жени и кад ко оће да иде с Раухом по Срему.

Број три.

Три — то је мала речца, али како ли је знаменита! Какву важну улогу игра тај број у сваком послу, у религији, у науци и у животу!

Почевши још од три стара патријара Аврама, Исака и Јакова, па све до три члана новосадског патроната, колико се пута важност тога броја истицала!

Ко не зна ону историју о она три човека, што и' је Навуходоносор у зажарену пећ турио, што се нису тели поклонити златноме телету, а колико има данас људи, који се златноме телету без сваке невоље клањају!

Вера, љубав и надежда, то је троје, а вино, жена и песма, то је опет троје.

Три веле људи има, који живе од процеса : адвокат, солдат и доктор. Онај први тера своје процесе пером, други пушком а трећи којеквким травмама.

Сократ је обично говорио, да је он с три ствари дошао у коштац : са филозофијом, са сиротињом и са злом женом. Прво двоје је навладао, ал' треће није могао.

Ко има какав процес да води мора имати три цена : у првом пуно докумената и исправа, у другом пуно новаца, а у трећем пуно стрпљења.

Три ствари терају човека од куће : кад се пуши фуруна, кад се перу кошуље и кад се риба соба.

У три случаја, може човек и жени поверовати : 1) ако о другој жени добро говори 2) кад је питаш : требал' ти да ти купим што-год ново?, а она ако каже : „не треба ми, имам“, и 3) кад је умрла, онда смеш веровати да је била болесна.

Свака влада (па и мађарска) треба увек на ово троје да мисли : 1) да поза кону влада,

2) да она над људма влада и 3) да не ће до века владати.

Број два.

Обично се о суклатастим људма каже : тај не зна ни две унакрст. А још Платон је назвао човека најмудријом животињом, јер он уме бројати. Даклем ко највише броји тај је најмудрији. Па сад ко може рећи да нису они најпаветнији, који леже на благу и немају другга посла него да броје своје новце?

Природа је дала човеку два ува, која леже једно напрам другог, с тога, да може човек што на једно уво чује на друго одмах пустити.

Човек има две руке, не зато, да левица неби знала, кад десница милостињу дели, него да човек може играцима и глумицама тапшати.

Човек има две ноге, да чизмари могу више заслужити. Да има само једну, онда би једну чизму уштедно и увек би лакше могао дознати де га жуљи.

Два ока леже једно поред другог, а неби ли боље било, кад би једно било одостраг, те би тако видели, шта се за наши леђи збива?

Премудра је уредба, што човек само један а не стомак има, јер и тај га један доста стоји!

Цело човештво дели се на два пола, јаки и слаби; ови се распознају једно од другог по две одеће : папуча и сукња, које час онај пол носи, час овај.

Два дана су у човечијем животу најопаснија : његов имендан и кад севози кроз каменичку шуму.

Две ствари треба сваки човек да познаје, прво самог себе, а друго, „Напредак“ и његову компанију.

Само су два човека отишла жива у небо: Инох и Илија, — али каквим подвозом још је до данас непознато.

Две ствари има, које човека чине блаженим : мирна савест и кад се нема жуљева.

Pium desiderium.

Један дебели попа из шајкашког баталијуна, кад се поведе реч о риту и о ланцима земаља, има обичај рећи : Отимајте се ви за рит, мени да је само да посејем пет ланаца ринфлајша и два ланца росирадле, па ви свирајте после!

Па ако оћеш, ако нећеш!

Роман у девет глава.

I.

Катица је била богата и лепа, да јој није било пара (т. ј. равне). Глиша је био сироман, да му није било пара (т. ј. новаца). Он се у њу смртно заљуби.

— Дражесна Катице, кажи ми оћеш ли поћи за мене!

— Ако се моме оцу допаднете. . .

II.

— Осећајући вруће нагнуће према вашој поштованој госпођици ћери, узимам част да је просим себи за милу вереницу.

Старац се намргоди.

— Какво „вруће нагнуће“, каква „поштована“, каква „вереница“, каква част — зар није „топло наклоненије“, зар није „почитајема“, зар није „супружница“ а? Дисте научили „чест“ те шијачке и шокачке речи, док не научите добро наш прави српски језик, дотле ми немојте излазити пред очи.

III.

Тек што Глиша оде из куће поита на тиглиграфију и поручи у Кинеску, да му што скопије пошљу Чобићеву граматiku, из које они тамо уче српски говорити.

Кроз неколико дана пошљу му жељену граматiku, и још уз њу радоша „Шаливи зрак“ учитеља Пере.

IV.

Учио је и дању и поћу.

V.

Кад се у српском језику доста снажним осећао, оде опет Катичином оцу.

— Почитајем, са и (иже) са слитном, господине!

Старац се смеши.

— У восторгу моје душе, — ја жељаше, она жељаше, ја бих, ти бих, она бих, ми мислијасмо, ви бјеште, они возглагољаше — оћете ли ми сад дати Катицу, кад сам тако тачно научио?

Осмех старчев пређе у гњев:

— Ено га виш поч'о паметно на изиш'о на „тачку“! Док не буде без погрјешке недам

вам моје дете. Ал' само још једанпут смете срећу вкусати!

VI.

Бубај опет наново, сравњуј сва језикословија, и Захаријевића и Чобића и Бабукића и „Шаљиви зрак“ и узајмљене од једног карловачког богослова писане штудије, све то *versate nocturna manu, versate diurna* — па ондак ајд' опет Катичином ћалу, није друкчије.

VII.

— Јеси чуо ти старче, ако ћеш ти мени дати Катицу, а ти дај, а ми ћемо се разговарати већ како ми знамо; а ја ти нећу каљати руке више са оним накарадама...

Ал' док је ово говорио, већ је био изгупан на сокак.

VIII.

Aus ist.

IX.

Катица се после удала за једног богослова, који је био сасвим по вољи старцу Катичином.

А таких је лако наћи!

Абу-Казем.

Логичан доказ.

Ко воли девојке тај је калуђер.

Ко воли девојке, тај се обично и заљуби; ко се заљуби тај воли самоћу; ко воли самоћу тај самоћу и тражи; ко самоћу тражи, тај се одрече света; ко се одрече света, тај је калуђер, еле ко воли девојке, тај је калуђер.

Ради упражњавања у логичном мишљењу, ваља деци дати да сам и обратно докажу, т.ј. да ко је калуђер тај воли девојке, што се из горњег врло лако даде извести.

Абу-Казем.

Турски суд.

Била два брата у Босни, Срећко и Несрећко, што им је остало имања од оца, то су братски поделили, и Срећко је своје све лепо сачувао, још и више стекао, а Несрећку, како дошло тако и отишло, остао је го као прст. Јер за што се год приватно то је све натрашке шло, несрећа га је свуд пратила.

Дође Несрећко Срећку, па га замоли да му позајми два вола, да што заоре, јер већ незна како ће да живи. Срећко знајући брата свог не теде му дати, јер — рече — пронашће и моји волови, чим у твоје

руке дођу. Ал овај мољаше и мољаше, напоследак рече: Та чувају ти волове, као очи у глави, а ако пропадну, ево слободно ископај ми оба ока.

Срећко није имао куд, већ му позајми волове. Оде Несрећко да оре, орао је цело до подне, и доста је баш урадио, а око подне спопадне га неки мртви сан. Веже волове за неко дрво, а сам легне поред њи да се мало одмори. Спавао је колико је спавао, ал кад се пробуди има шта и видети, — нема волова ни од корова. — Нема, па нема! — Шта ће? не може се убити, већ оде брату па му приповеди како је било, и рече напоследак: Обећао сам да ћу ти дати очи, ако ти волове стратим, ал брат си ми, греота је да ми ти очи конаш, него седимо на кола, па ајмо кадији нек ми он суди.

Старији се приклони и пођу кадији у треће село.

Пред вече стигну у прво село и ту ће ноћити код једног познатог пријатеља. После вечере домаћин и старији брат легну у једну собу, а у другој соби наместе Несрећка. Овај се ноћу пробуди, и теде да изађе мало на поље, ал пред врати спавада је домаћица са својим дететом. Несрећко у мраку не погоди ни лево ни десно, него стаде детету за врат и сместа га удави.

Домаћин мал га не уби, ал напоследак приволе се и он да иде кадији, па што овај пресуди. Седну други дан сви троје на кола па ајд кадији. На путу рече Несрећко: Знате шта, браћо, ја знам шта ме чека, за мене живота нема, најбоље ће бити да ја сам себи главе дођем; ево нас на вр брега, овде је стрмо, провалија, пустите ме да одавде доле скочим, па нек је крај мом несрећном животу. Ови се сгадеше, па слегеше рамени: Иди, несрећниче па скочи, кад те је мајка таког родила. И Несрећко оде, стаде над провалијом, зажмури па скочи.

Ал доле под тим истим брегом била је долина и ту се Турци играли. Несрећни Несрећко како је скочио, а он паде једном Турчину на врат, и овај на место мртав остаде, а Несрећку ни беса. Сад се Турци скленташе, па да га жива на колац набију, ал он мољаше да тога не чине, већ и тако је пошао кадији, па нек иду они с њим, а кадија нек му суди по правди. Турци присташе.

Сад дођоше сви до кадије, и сваки своју тужбу исприча, прво брат за волове, после онај пријатељ за своје дете, а напоследак Турци за свог друга.

Кадија је био при ћеву, да једаред суди онако, како још нико никад ником судио није. Па се окрену Срећку, и запита га: Пошто су твоји волови?

Триста гроша.

Даклем по то су и очи?

Та да!

Е па ево теби триста гроша за волове, а ево ти још триста, ал зато нек ти Несрећко очи ископа. Или ако ти није по вољи, а ти њему плати шест стотина гроша.

Срећко волео је платити 600 гроша него дати очију.

Сад се кадија окрене оном де су на кошаку били, па га запита: Шта нишеш за твоје дете?

Е, мој господару, дете се не да исплатити.

Па кад је тако, а оно ћу те разавити са твојом женом па нек она живи с њиме догод ти друго дете не роди, па онда нек ти врати и жену и дете. Ако ниси задовољан, мораш му платити 600 гроша.

И овај је браца волео платити 600 гр.

Сад запита кадија Турке, како желе да им суди. Како је најправичје честити кадију.

Е, па најправичје је овако, овај несрећник нека седне доле де сте се ви играли, а ви се поините на вр брега па редом скачите на њега, кад је он нашем другу скр'o врат, скр'ајте и ви њему, а ако вам то није по вољи да му сваки по 600 гр. плати.

Бре волеше Турци сваки платити него да са брега скачу. И тако Несрећко наједаред постаде срећко.

Из Београда.

Милош Поповић ур. В. протестира што „Змај“ није њега послао у Цариград за капуће хају, него г. Матију Бана. Он вели: „та ја сам пре г. Бана почео певати, ОДЕ у славу турску; ко неверује нека отвори „Србске Новине“ од 1842. године, па нека прочита моју песму што сам певао у славу султанском комесару, Шекиб-Ефендији, који је прогонство Обреновића из Србије освештао и октројисани турски устав у Србији утврдио.“

Наука о животињама.

(Продужење).

XIX. Биво.

То вам је глупа, неотесана, импетинентна груба животиња, највећи грубијан међ свим створовима, зато је патрон свију грубијана. Његова госпоја, биволица (или бикрава) врло је учтива, никад му зле речи не рече.

Премда је права постојбина бивола у Азији и Африци, а има и у целој Европи по варошима и селима разсејани разни бивола који се од азијатски и африкански тиме разликују, што на две ноге иду, у прочем су још неотесанији, грубљи и импертинентнији од ови.

Не треба се чудити кад се биво разјари, јер је познато да је и сваки човек, и најмирнији и најскромнији биво у јарости.

XX. Филфрас.

Овај није своје име, не знам де, украо, већ га је поштено — у немачком смислу заслужио. Србски не знам како се зове, ал баш није га нужно ни звати, он и сам дође, де год што за јело има. Код њега је чудновато што он печење непечено једе, најмилија му је телетина, коју овако без салате прождере. Они гласови, да је

филфрас измислио друштва умерености сасвим су неосновани и голо опадање.

XXI. Тигар.

У дивљем стању док још хофмајстора нема и док никакав васпит не ужива тигар је највећи крволок на свету, који ни један живи створ не штеди, ако на њему мяса и крви омирише. Тигрова има мало, јер кад који јако огладни кад кад ће и своју госпоју супругу, и своју дечицу пофруштуковати. Тигар одаје велику част човечијој крви, њу предпоставља свакој другој, а то је доказ како је наша крв благородна, кад је така дивља звер са таким густом припознаје. Ал ипак се човек показао мајстором, и знао је овог дивљка припитомити; — по великим варошима има тигрова који грађанско право уживају и тако су питоми да им људи у госте долазе и код њи ручавају, шта више путници приповедају да су више пута код „Тигера“ и преноћили, па им ништа фалило није.

XXII. Леопард.

Леопард и његови стричеви пантер и јагуар, — ти су крвници у крвном сродству са тигром, само када су мало умереније партаје. Своју неизображеност показују и тиме што сматрају сродство као препону браку, — ал зато су ипак мање више шарени. Леопард кад што увати, (баш као какав финанц) више не пушта.

XXIII. Хијена.

Хијена је грозно грозљива звер, краде као матора циганка, — или боље да се изразим, као какав критичар, не да ни мртвима мира, већ и из гроба вади, кида и ждере. Хијена је као каква једовита пуница, уједа баш и кад нема зуба.

Хијена што је већа све зеленија долази, и највеће хијене зову се по томе зеленаши.

XXIV. Бодљиво прасе.

Прасетом се зове само зато што има њушку налик на свињску, ал кад би се сви они који свињску њушку имају прасцима и свињама звали, онда би се тек могло певати: Мало нас је ал смо људи. За овај Божи створ, не зато што има на себи нешто свињско, већ што је више налик на јежа, можемо рећи да је јежовит.

XXV. Јеж.

Колико је мален, толико је ипак јунак, јер целог века бори се са швабама (зато га и не зову просто *inaseus* него „*Herr inaseus*). Ал лако је њему са швабама, кад уме у зло доба, целу зиму преспавати и о бољој будућности сневати, кад се зна у клупче савити, па га онда не могу ухватити ни за реп ни за уши, ма му десет година певали пружи јеже једну ногу и т. д.

XXVI. Јазавац.

То је веома себична животиња и као што се види тако упрвом слогу износи своје „ја“ на видик. Јазац зими спава, а кад почне грожђе зрети, онда држи тајна предавања пударима, како треба да се владају, и одиста је јазавац мустра и углед свију пудара, јер дају спава, а ноћу иде па — грожђе краде. Први снег који падне оправи јазаваца у суво грожђе.

XXVII. Миш.

Миша ћеш тешко дању видети, само кад спазиш дегод мачку да дуго на једном месту стоји нешто премишља, онда знај да је близу миш. Мачка чим га спази, она тако викне (у себи) ха! миш! и зато је и зову хамисном.

Мишеви иду по кућама те купе бир, па де је најмасније огњиште ту им је најмилије, а кад и' ко затвори у брашнару, онда су живи пример са каквим стерпјенијем треба епитимију трпјети и слободу презирати.

У мишева је чудан обичај, они ил се не смеђу женити, или могу само болесну жену узети; јер нико није чуо да миш кадгод нева носим здраву мишицу.

Варошким мишевима октроисали су неке уставе! ал не немачке, него мачке, и зато су неки емигрирали, и то су тако названи пољски мишеви. Но што је пољско то је и руско, зато се ови зову *mus rusticus*.

XXVIII. Мољац.

Погрешно је држати да су мољци родом из Мола, јер мољаца има разне веле, а ко је год из Мола, ти су сви на једну велу, сви су шаљиви, даровити, која се својства на нашим мољцима баш не виде. Мољац зими иде го, а лети се увуче у бунду, у зимске чакшире, у шубаре и т. д. а то бар у Молау нико не ради.

Пре ће бити да им је име скраћено од богомољци. јер и. пр. у карловачкој библиотеци они су најревностији читаоци.

Извест.

Јуче су биле покладе.

Одкуда знаш!? —

Како да не знам! Ја сам карловачки ђак, богословац, — благодјејанац. Не знам знамни лекцију на изус, ал кад почиње пост, то бар морам знати. Благодјејанац не сме бити постидан, зато мора да пости дан и ноћ, чисти шест недеља, док не кане опет кап масти на суву чесницу, као роса ахеронска на браду Аронову.

Као добар Христијанин и причестићу се, ал пре тога треба да се изповедим. Оне веће грехе изповедићу духовнику свом. Изповедићу се да сам читао „Заставу“ да сам у празним часовима учио и флауту свирати; изповедићу се да сам двапут био у позоришту, а једаред идући у подераним чизмама на јутрењу усудио се добити кијавицу, изповедићу се да сам три дана засопце вребао, зашто неке девојке не носе воду са чесме, него са оног „пумпенбуна“, — да сам трипут увредио оца Н. ставши му нехотике петом на жуљ; изповедићу се да сам ове године три оке дувана — видео у соби г. Н. и т. д. и т. д.

Ал имам један грех, који не могу духовнику изповедити, јер се бојим да се усред примања извести не засмеје, — па би тако постао виновником новог греха. А да ми душу не прогризе, да ми на лакат не изиђе, изповедићу га теби, драги Змају, — кад ти све кажем биће ми лакше, а ти ради са мном и са извести мојом што ти је год драго.

Пре неког времена позове ме чика Јова, јер ће бити прстен његове дивне ћери Фрајле Марте. Фрајла Марта је давно предмет моји мисли, — више пута се, Боже опрости, и у самој светој цркви осврнем, да видим јели Фрајла Марта ту. Она је висока као Јела — баба Јуцина. Њена је дражест неописана, њена је коса црна као зифт, њена је умиљатост јагњенца, а оно бело лице, ох то је белило најскупље у нашој апотеци. Њени су младежеви узајмили крила Аморова, па се премештају по образу, час ниже, час више, обично и' има само три, а кад иде у цркву, буде и' по пет. Она је девојка на удају, јако на удају, већ 20 год. ка-

ко је па удају, и чика Јова кад је најсмешније расположен, више пута ће рећи, дал се већ родно тај младожења ког ће моја Марта „усрећити.“

Био сам на прстену, на вечери, а после вечере поче прави унтерхалтунг. Фрајле и фрајлићи играју, скачу, — напоследак дође ред да се играју фоте. Ох да сам фотограф да снимим оне красне штелунге, кад се вадило из бунара, кад се сладила кава, да снимим уз белу Марту младог младожењу, лепог, здравог свршеног богослова, коме је под том кондицијом обећана парохија. ако узме Фрајлу Марту.

Ја нисам играо, ја сам само прематрао.

Да, збиља, још код куће кад сам на весеље пошао, као да ми је неки несташни демон шапнуо : понеси, Перо, уза се за две крајцаре штирка! — А шта ће ми штирак? — Ти само понеси кад ти кажем, не питај на што. — И ја га послушам.

За време игре гледао сам једнако Марту, белу Марту са њеним црним зубима, који су ваљда зато црни били, да белило што беље одскочи. Она се јако знојила и марамом брисала, па је често у неки собичак ишла, и кад се из њега враћала, увек је све беља долазила.

Ха, демоне, знам на што је штирак!

Јел' да знам?

Знам, Бога ми знам!

Нико ме није видео кад сам у онај собичак ушао, кад сам оно бело стакаоце у Мартином огледалу напипао, кад сам у њега за две крајцаре штирка усуо, па се (мир никс дир никс) опет у друштво вратио.

А баш се онда извукла Мартина фота, и неки ђаволани досуде јој да буде „штатуа.“

Фрајла Марта опет се била улацурала, и марамом отрла, па рече, — добро, бићу штатуа, само идем мало да пијем воде, — то рече и оде у свој собичак, де ју је оно бело стакаоце са малим сунђером чекало.

Ја сам већ гледао де ми је шешир.

Не потраја дуго, ал ево ти Фрајла Марте. „Ево ме, сад ћу бити штатуа!“

То рече, па се баци у позитуру, на сред собе.

Е, све штатује овог света, дођите амо да видите Марту! Шта је бели кановин мрамор, шта је онај талијански гипс од кога праве фигурине, кад се сравни са Мартиним уштирканим лицем.

Неке Фрајлице цикнуше, неке прснуше, — кикот, смеј, — људи се ухватише за грбу,

неки се извалише на канабе, — од како је и света и века, већа смеја ни у ком друштву није било.

Фрајла Марта погледа се у огледало, и кроз најгушћи штирак опазим како је од једа позеленила. И мени више није било станка, зграбим шешир па Февга. А она ужасним гласом дрекну : „А, угурсузе, осветићу се ја теби.

Ево, драги Знају, мога греха, ево моје извести, и ја би се можда најозбиљније кајао, да нисам ономад чуо, да су се Фр. Мартини сватови баш услед тога покварили, и да је њен честити младожења нашао другу љубу која је од Бога бела, која ће га другчије усрећити.

А парохија?! — Шат се и парохија нађе, која се и без „штатуа“ добија.

Сад ме, духовниче мој, разреши од греха, ако ти је икако можно, — јер мислим да је греота да ми тога ради душа у паклу гори.

у обрану стомака, сирјеч желудца.

(Право превода на немачки не уступа се, јер је ово исто изишло већ у немачком још 1857. године.)

Жалосно је заиста, што се до сада није достојније перо потрудило, да част овог стрпеливог и родољубивог органа, т. ј. стомака или ти желудца, против толики незаслужени клевета и сумњицења брани.

У јавноме животу има много органа, који ни полак толико кориснога нису у стању да извршују, као ма само упола здрави стомак, па ипак се онима тамјан пали, а скривена радња стомакова пролази без сваке уке буке, и само се онда виче јао и помагај, кад кукавни стомак под теретом нагомиланог посла клоне и није у стању више својим дужностима да одговара.

А каква се ука бука диже н. пр. о срцу!

Узмите ма какву књигу у руке, па ћете видети де се срце спомиње по сто пута, а о кукавном стомаку ни спомена.

Али томе су само песници криви; јер они јефтиније дођу до пуног срца него до пуног стомака, те непрестано певају и пишу само о срцу.

Колико има људи, за које се каже, да немају срца, али ја никад нисам чуо да се за кога каже : „Овај нема стомака!“

Срце може човек и изгубити, али стомак никад. Срце може човек и на језику имати (ал то није баш никакво одлиције) — а стомак не може.

Ја сам назвао стомак стрпељивим и родољубивим органом. и то с пуним правом. Штогод у њега пустиш, он све прима, и можеш га патоварити као камилу. А родољуб је по томе, што он ради за своју кућу, своју домовину, у којој он станује, а за спољашње и туђе он се не брине.

Чудна ми је опет и она латинска пословица : *Plenus venter non studet libenter*, т.ј. „кад је пун стомак не може се онда учити!“ То је врло једнострано и пристрано речено и свађено. А кад је срце пуно, зар се онда може штудирати?!

Ко није у то посвећен можда неће знати да и у органима човечијег тела има аристократије тако звани племенити органа, у које стомак на жалост не спада.

А зашто?

Може бити зато, што он чак у подруму од човечијег тела лежи; или можда за то, што он престаје онде, де црева почињу, или може бити што му је природа дала да изгледа баш као какве бачванске гајде, а наравна ствар да

би много поблије било, да има нешто форму каквог лепог клавира, па да на њему може црево, кадгод оће, који Листов комад лепо одсвирати.

Докле год изображен човек има решпекта од добре кујне. дотле мора он и о стомаку. тој кујни човечијег тела. са највећим високопоштовањем говорити.

Стомак прима у себе несварену рану и онда је кува и прерађује. да може ова после држати онај човек, без којег фењер нашега живота не може горети.

Али стомак није само добар родољуб, него и честит државни грађанин, који се брине да буде држави од користи. Помислите на прилику само, колико је он „ферцерунгштајера“ држави привредио, и ви ћете признати заслуге његове.

Јему же част, част, живио сваки честит и ваљан стомак!

Абу-Казем.

Примедба. Ја сад баш радим на једном важном делу под насловом : „О добром стомаку и његовом одношају према манастирским добрима“, и кад би ме тели наши оци и браћа манастирска потпомоћи, јер њихове се ствари ово расветлење тиче, могао би тај „одношај“ још изићи и на свет.

Абкзи.

Г-ну Илији Радошевићу!

„Да сам ја знао да ће власт личка г. Радошевића ипак на одговор вући и неприлике му правити, зацело небих његово име власти ни казивао.“ (Ја сам по себи судећи, држао, кад власт за чије име распитује, да је то велика срећа за писца, и да ће му се ако не 100—200 дук., а оно бар какав орден о врат обесити).

Ђ. Поповић,

„иждивитељ“ „Напредка.“

Ташци.

* Из Београда телеграфишу, да је нови министар Ристић свршио. Ми смо се надали, да ће под њим ствари мало брже ићи, ал ко би мислио да ће се и тако брзо свршити!

* У Пешти су већ све главне стари посвршиване, сад другог посла немају него крсте сокаке. Србски сокак остаје *Szerb - utca* — даклемо можемо проћи.

* Ономадашња сесија дијете дошла мије као Матица Србска, а квота као стипендија питаца; препирали су се, оћели платити 25 или 30. — Требали су и ту решити као и у Матици т. ј. на факултетлије (Мађаре) да спадне 30. а на нас гимназисте који још нисмо дошли до права по 25 процента.

Илустрација моли за опроштење. Тели смо верно представити уколико се г. министар Андрашија узвисио над интерпелантом Милетићем, ал изнао је тако висок, да није могао на овај цео табак стати.

Змај излази двапут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Псема се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ.
1867.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

Мото : Неки филозофи неће да знају за „сат“ него за „сахат“; према томе неки министри неће да знају за „рат“ него само за „рахат“

„Сан Краљевића Марка.“

Запиштао дели-Марко
(То Змај само знаде)
А од чуда, што га већем
И сањалом граде.

„Та ја нисам никад био
Сањалица млака,
Ја сам био човек дела,
Пријатељ јунака.

„Па и да сам штогод снιο
— О каквом мегдану,
То зацело неби при'чо
Матијини Бану.

А јамачно нисам сав'о
Да ће кадгод Змале
Морат' рећи чика Јови*)
Забасо си брале!

„Ако немам друга посла,
А ја би почав'о, —
Бан нек ређа шта је Султан
И Вук шта је сив'о

„Није Марко им'о каде
Сневотати туде,
Па да с' после бабе купе,
Па да о сну суде.

„Јер је Марко мор'о бити
У сваком русвају
Де је само мог'о бранит'
Сиротињу рају.

„Па зато се ман'те Марка
И Маркови „снова“
Већ гледајте имал браћа
„На јави“ рабова

„Док ви тамо на даскама
Правите парада,
Моја сабља све се дубље
У стену забада!“

Молитва

једног сремског судца.

Боже, ти си судца и ја сам судца, ти си до века а ја док ме срамно не отерају — зато ти се морам поклонити. Ја сам грдан грешник, — ко мене лебом ја њега каменом. О Боже, пусти маглу на народ, да ми нико у очи не погледи. Задрзми сва уста, да ме једнокрвна браћа не пљују. Узми памет људна да ми име не спомену, јер од мог би имена србчад у колевки „фрас“ добила. Утамани свет и све, остави само једно велико званије, па то нек је моје. Потуци громом све који су кадри изрећи реч „Издајница“, јер то је страшна реч, страшна — страшна

у име неколико браћа

Бранко-вић.

*) Управитељу позоришта народног

Оглас.

Дарови за божић.

Како се приближује божић (а ускрс је чини ми се још далеко!) обраћам свачију пажњу на моју мешовиту трговину свакојаки ствари, које се могу доброј и злој, великој и малој деци итд. као дарови божићни поклонити. И то може се добити :

Локотова

за уста, који се могу употребити ради осигурања против беде и напасти, која може човека задесити, кад оде случајно у Београд, било на омладинску скупштину, било иначе

Фењера

за богослове, да виде пута кад се враћају из неки извесни локалитета, и то било да иду кући, или да сврну на јутрење.

Сатова.

за ону господу професоре, који на предавање око $\frac{3}{4}$ долазе, а пре него што куца одлазе.

Рогова за слушање.

Како се неки извесни парламенташи ту же на рђаву акустику, то би им „рогови“ врло нужни били.

Гушчи а пера,

из који каденције и уздисаји сами испадају, препоручују се за најновије наше песнике.

Патрон-таша,

т. ј. цепова за патроне; врло су дубоки и целисходни.

Штапова

дебљи и тањи, за оне, који без штапа или батине неће ни да се макну.

Образина (ларва)

са врло различном физиономијом (час ропска понизност, час гњев, злоба, подлост и т. д.) за оне људе који нису ради с правим образом нигде да се покажу. Овај ескап засад добро пролази, не знам како ће после бити с њиме.

Воде за уста,

за жене оштрокопће. Упутство за употребење : Кад муж зипара жена нека узме ове

лековите воде у уста и дотле нек држи, док ларва не прође.

Пашка

за стенице и за друге гадове, који су безобразни као и стенице. (Треба и њи о божићу иберашовати).

Огледала

за оне, који себе не виде какви су, него гледе само какви су други.

Лепи мантија,

које кад обучеш, ма да си ко и ма да си шта; или ма да ниси нико и ма да ниси ништа, опет постанеш попа, као што су готово и сви други попови.

Колајна и ордена

за Гру— (охо, ово пише са мало „г!“) дакле за груди неке извесне госпде, и за господу неки извесни груди.

Календара

за —ску варошку власт, из који се може дознавати кад је лето, кад је зима, па се онда могу у првом случају сокаци и променаде дати поливати, а у другом случају од снега чистити. Истина, тим би се начином учинило, да стање здравља не буде повољно (по докторе), јер би се прашини одузела прилика да се ајн-квартира у дигерици, а и избегле би се многе вратоломије на клизавици, али би се с друге стране у толико добило, што би они кукавни ариштанци, који се у миру и недвиженију о трошку варошком ране, добили мало живота и гимнастике; а како и они сачињавају знатан део варошког становништва, то треба власт и на њихове жеље и потребе да се осврће.

Добри свећа,

за мрачне умове, — као подрумове, лаг-умове и т. д.

Фина мастила

за fine госпођице, којим се може и српски писати, без да се зато финоћа мастила или госпођице губи.

Мустара

свакојаки, особито мустара бечки, које су код неки Срба врло возљубљене, а и Мађари.

и' сада јако бегенину; зато се сада врло добро продају.

Лозова.

под разним именом са сигурним добитком: многи су већ распродати, као „Напредак“, „Видовдан“ и т. д. и сви доносе годишња добитка по 200 и више дуката. Лозови су ти државни (Staatslose), зато нека и' нико не држи за Kreditloose, јер кредита немају ни мало. Неки веле, да су баш зато kreditlos.

1—1

(Једанпут за свагда).

Моја је трговачка фирма :
Абу-Казем et Comp.

Наука о животињама.

(Продужење).

XXIX. Паук.

Паук, најтрбушастije створење на свету, — он је са својим чином, са пау-чином жива слика централизма, а то је велика болест, јер паук није живи здрав, почем је само жив, т. ј. саможив. Паук се пише са латински сло-и овако раук, а поче м је велики централиста зато га мађари францески изговарају т. ј. аи као о и кажу рбк.

Паук је Божијеју милостију краљ свију мува и мушица, а о њима мисли дан поћ, оне су му сва брига и сва радост, а за њи живи, за њи вре-жу прави.

И овај централиста, макар да је препре-ден опет често виси на кончићу, и ветар га љуља тамо и амо.

Де је у кући лења девојка која нит перепит паје, нит мете нит преде, ни дарове спре-ма, ту паук дође да јој помогне, и ту ћеш на-ћи пуно пешкира де са гредице висе.

Њов виши клир носи крст на леђи и о-пијен је пророчким духом, те зна које ће ну-мере у лутрији изаћи

XXX. Бува.

Буве су у крвном сродству са људима и женама, и иначе врло су фамилијарне; међ њима има много свекрва, заова, и кад се која добро напије онда је права пуница.

Буве се радо одричу света, носе црну мантију, а су ипак љубитељи женског пола.

Оне су врло безобразне, у најотменијим

друштвима можемо и' наћи, без фрака, у ко-шу љи.

Бува нападне човека као тигар, т. ј. јед-ним скоком.

Потребност њиова види се по томе што и' жене једнако требе.

Буве се највећи рушитељи поћног мира, ал полиција се ипак зато на њи слабо обзира, она само људе у бувару притвара.

И у самом Београду уживају буве велику слободу, оне се усуде и министра зајести, па ипак остану кадкад живе.

Буве да несмеду јавно свој занат водити, ту се сакрију изпод коже, ал ту се онда већ и полиција узбуни, кад осети да ко има изпод коже бува.

XXXI. Уш.

Уш је тако крволока животиња као и бу-ва, ал много смернија, питомија, простија и сталнија. Њена је приврженост к човеку нео-писана; кад човека прогоне и пер шуб отера-ју она с њим иде, она га прати у ариште, и на сама вешала.

Кажу да уш не иде на болесни човека, ал то није истина, јер Турчина чим што засвр-би, он таки вели: Ана сана ситим, ако није бува знам шта је.

Надувена господа зову народ ушљивцима, ал зато се ипак уши не зову наши, него ваши.

Ал ушљив може бити и ко је најчистији, ко нема ни једне уши; јер сремске су девојке баш чисте и очешљане, ал кад дође јесен па шљиве сазреду, онда све иду у шљиве.

Уши се деле на више секта зато се и зову ипсекти.

Псећије су уши мало веће, свињске још веће, ал магареће су уши највеће.

XXXII. Рак.

Рак има, два крака окренута к напредку ал зато ипак иде натраг, а то је доказ да није свако напредан ко је кракат и фракат. — Рак — крак, — фрак, — ето видите како је на тој животињи све слично и појетично. Ракова госпоја мати кад је с њиме тешка била мора да се угледала у каквог штрангарског (салер-ског) килфу, и одтуд долази да рак тако штран-говски напредује.

Рак има веома фину и осетљиву савест, ал наравно тек после смрти; он поцрвени кад се сети како је „напредно“ живео, — ал за жи-вота га то не женира, он је најрадије у бла-

ту и глибу у друштву најкраставији жаба. Један рачији патријарх доспео је и на небо, међу дванајст небни знакова, међ којима има и једна дјева, ал и само сунце кад до тог знака дође, а оно види да је помело пут па се на-траг врати.

Рак само онда јако напредује кад у виду болести на тело човечије или народа ког дође, и онда се мора дубоко, богме кадкад мло и са живим месом изсећи.

Мађарима су познати и неки дивљи раци ва д-раци.

На гробљу има највише рака, и то канда је најпоследњи и најжалостнији посао човека, да се сдруши с раком.

XXXIII. Стеница.

Стеница није тако танка па висока као бува, она је плоснасто положке положена, и зато се ехт мађарски зове положка. Она се радо ноћу с људма унтерхалтује, ал зато је људи ипак не миришу. Стеница има разне феле, ал највећма су на гласу пантеонске; које су у „Напредку“ велику ролу играле, и својим слабирм силама припомагале су да г. уредника у Пешту примаме. Неки Папчевци знају лек од стеница, ал неће ником да кажу.

XXXIV. Пчела.

Пчеле су врло изображен народ, јер оне су прве имале своју матицу. А немачке су пчеле и сувише изображене и за позоришну вештину особито заузете, јер код њи коко год пчела има толико има бина. Матица је њима и мати и краљица, и ту се види да су пчеле баш природом на то створене да сачињавају аристократску монархију. Краљицу је Бог створио сасвим другчију од остали пчела, и ту онда немамо ништа противно ако каже: Ми, Божијеју милостију краљица свију пчела! а народ је опет природа сама оделила, и другчије је створила пчеле раденице, којима је задатак да раде, а другчије аристократске трутове, којима је задатак да доникле благују, трутишу, а после и пчеле поубијају. Краљицу сви воде и поштују, јер само она леже јаја; она не води ратове де би пчеле гинуле, већ је баш она којом се народ плоди.

Пчела има северни, а била је нека и јужна пчела, коко је акова меда ова набрала, ја се не сећам, коме је пчела за клобуком сам се сећа.

Пчеле највише доспеду кад немају кад, јер кад и (у јесен) људи метну на кад онда

престаје све. Кађење не могу тако јако да поднесу као неки људи

Девизе.

Од најстарији времена бирали су цареви и краљеви себи неке девизе, као нека начела. Занимљиво ће бити чути девизе неки знаменитији владара па сравнити, да ли је живот и рад баш свију њи девизама одговарао.

Тит Веспасијан. Нико несме владоаца без утехе оставити.

Флавије Дометијан. Држава је варљиво имање.

Антоније Пијус. Боље је једнога одржати него стотину погубити.

Гл. Пубијен. Двапут шкоди ко злог штеди.

Гордијан. Несрећан је владалац, пред киме је истина скривена.

К. В. Трибонијан. Нико не може бити уједно и пријатељ и ласкалац.

Галијан. Што ближе највишем, то ближе цилу.

Ф. Клаудије. Владалац је живи закон.

В. Аурелијан. Што виши, то помирљивији.

Вел. Константин. Како расте гордост тако пада срећа.

Грацијан. Не оно што дуго траје, већ оно што је добро.

Аркадије. Највише ствари случајно се сурвају.

Хонорије. Што је шеретски стечено, шеретски пропадне.

І. Лео. Милост је штит краљева.

Фокас. Срећу је лакше паћи него сачувати.

Хераклије. Победа је од Бога.

ІІ. Јустинијан. Многи имају сувише, ал мало њи доста.

Филипик бардански. Срећа изненада узме што је дала.

Конст. Порфирогенита. Жену тети зауздати, то је залудан труд.

Велики Карло. Христос влада, Христос побеђује, Христос триумфује.

Арнолф. Пут у пако лако се пађе.

ІV. Лауш. Много руку, мало савета (дајте!).

І. Конрад. Срећа кад ти се улагује, вараје.

Хенрик. Полако кад казниш, брзо кад награђујеш.

- Велики Ото. Или славан живот или смрт.
 II. Ото. Мир са људима рат са гресима.
 III. Ото. Само снажај*) има важности.
 IV. Хенрик. Много многи знају ал себе слабо ко познаје.
 V. Хенрик. Зло је ако смрт желиш, још горе ако је се бојиш.
 Фр. Барбароса. Ко се не зна умерити не зна владати.
 Рудолфе Хабсбуршки. Боље је добро владати него државе добијати.
 I. Максим. Умери се и пази на цил.
 I. Фердинанд. Нек буде што је право ма пропао свет.
 II. Максим. Божији промисао.
 I. Леополд. Саветом и трудом.
 I. Фрања. Правда је основ држава.

Пабирци.

Играше се шегрти пред болтом. Сकोчи камен па разби стабла у болти. Шегрти беж! — Грк Ставра излети напоље па кад виде да шегрти поктају а оно грчко мудрост оке да превари, па викне за једним шегртом : Јеси чуо, ти мали, оди да ти деда нешто каже! „Деца не морају свашта знати“ рече овај, па одерја колачки даље.

Чики се црвенео нос као бакар, па ће рећи једном при ручку свом синовцу : Јес' чуо, синовче, једи много наприке па ћеш бити црвен. — Синовац изпред себе па чики у нос : „Богме, стриче, ти мора да си много наприке шицао.“

Једном рече уредник Н..... (буди Бог с нама) „Шта ту овамо онамо, ја признајем да пишем за дукате!“ — „за дукате?“ — рећи ће па то нека шаљивчина — „богами ја колко год пута прођем поред новосадски пиљарица, па погледим на наше новине, увек мислим да ви пишете за сир.“

Неко замоли уредника Н..... (буди Бог с нама!) да му штогод сместа слаже. „О молим, ми говоримо увек истину!“ рече уједаред и редакција и поддистак.

У Тиролекској има неки добар обичај; у свакој меани висн на дрвеном клину лисичи реп, а на репу звонце, па чим ко почне пресно лагати, оно когод у потаји гурне лисичу, а она звони, а сви ударе у смеј.

Као пријатељи смеја препоручујемо читаоцима Н..... (буди Бог с нама!) да си набави овај ме бл.

У једној цигари препирау се гости о неким чибуцима што и један чива продаваше. То је вишња, рече чива.

То је десковац, рече неки обшитош.

Није господине.

Та нећеш ти мени солити намет, ја сам служио цара десет година, па да не знам шта је десковац.

Ономад се венчао богат пар људи : у младе беу усне као рубин, очи као сафир, зуби као бисер а коса као злато. А у младожење беше брада као сребро, — нос као бакар.

У Бечу живи један зјело богати банкир и има лену ћер, у његовом контоару писао је неки сиромашан младић. Један дан дође сиромашан младић свом господару и рече :

„Господине, да ми дате вашу ћер за жену!“

Ваљда нисам као с крушке, одговори овај.

„А ја сам ортак вашег пријатеља банкира М. у Франкфурту.“

„Е кад је тако, онда да је просто, ви сте мој зет!“

Сутра дан оде исти младић ономе банкиру у Франкфурт и рече му :

„Господине да ме примите у ортаклук.“

Но, ваљда ми није врана мозак попила, — одговори овај.

„Молим, молим, треба да знате да сам ја зет вашег пријатеља банкира у Бечу.“

О, то је сасвим што друго, — онда вас оберучке примам за ортака.

Тако овај младић дође и до жене и до новаца. Боље је умети него имати.

Турски посланик Ахмет-ефендија дође једином у Беч. Многе Бечлике поврве из љубопитства да га посете. При једној такој посети делано је ефендија боибоне и једној госпи даде трипут толико колико другима. Овој се допадне та галантерија те га преко тумача зашита чиме је то одликовање заслужио? „Зато што су јој уста трипут већа него у други.“ Одговори галантни ефендија.

Један шаљивчина говорио је увек једној матрој врајли : Ви сте мој ањео! — „Е да, господине, та ја то незаслужујем! — Како да не — рече шаљивчина — та ањели су прва и најстарија створења божија на свету.“

У Њујорку опије се неки инглезки лорд па убије келнера из пингоља. Газда од хотела долети као без душе па му рече : „Знателн, господине, да сте ми убили келнера?“

Чуда, господе — одговори лорд ладнокривно — па метите ми га у рачун.

*) Virtus. Tugend.

Клиш клином.

Оригинал је био одношај измеђ два мађарска грофа Катринцаија.

Били су близанци, један се звао Петар, други Паво. Један другог звали су увек млађим братом, а због тога, што је сваки тео да буде старији, још у првој младости својој често су један другом главу пробали и лице изгребали.

Увек, у свако доба, сваком приликом, и за време рада и за време одмора, увек су они неку распру међу собом имали.

Они су се знали свадити ма о што, ма о какву маленкост па су се онда процесали плаћали прокаторе, мучили судије. Грдиле се и каљали се и устмено и писмено, а поред свега тога били су као Кастор и Полукс, увек један уз другог.

Нико није имао толико процеса као Петар и Паво, па кад је требало ићи у варош да информују судије, ишли су заједно на једни коли, — па кад би се пред судијом, пред адвокати, пред сведоци сат — два добро прокошкали и вагрдили, сели би мирно обоје на једна кола, да се кући одвезу. Истина да би се и уз пут неколико пута посвађали, или због дувана, или због трудн, или због шенира, чији је гаднији и чији смешније стоји. Па који је баш случајно имао кајасе у рукама тај би од пакости изврнуо кола у какав јарак, — а зато су се ипак идуће недеље онет заједно на суд возили, а онда би опет онај други коње терао и кола код најдубљег јендека изврнуо.

Ако је који на ком комаду земље посејао шеницу, други би послао ноћу слуге па би преко шенице посејали зоб, а овај би први, да се освети ноћу послао слуге на братовљеву земљу па би му сву репицу зелену покосио.

Ни један није држао ни пса ни мачку, јер то се већ зна да не би ни три дана живели. Зато су ипак заједно живели, и свако би вече сели да играју тарока. Но ко би се десио да трећи у игри буде, тај је увек добро прошао, јер браћа су гледела само један другог да науде, по што по то, а трећи би увек асну вукао.

Почем у календару Петар и Паво у један дан пада, то су они у један дан увек чистили. А план је био само тај, ко ће коме већма весеље покварити. И у том су обзиру до великог савршенства дошли.

Живели су обоје у једном двору. Тај је двор још њив покојни отац сазидао, а сви су

судови били слаби и нејаки, да им овај двор тако поделе, како би обојици право било.

Ни један није тео да из двора изађе, ни један није тео да другог исплати.

Судија је пробао и попреко и уздуж да им двор подели. Дао је најпре Петру лево а Павлу десно крило, а он би се за годину дана тога ради по сто пута свадиле. Судија окрене па да Петру десно а Павлу лево. — још горе, онда би се по двеста пута свадиле.

На последак се судија досети, па да Петру горњи спрат а Павлу доњи. Није прошао месец дана ето и' обојице судији на врат, обојица веле да је криво подељено да је неправдо; онда судија да Павлу горњи а Петру доњи спрат. Уједно им рече, да се нису усулили да му више досађују ако и још једаред види у суду, кроз прозор ће побећи од њи.

Даклем осташе при том поделењу, само им је та брига била, ко ће коме више штете начинити, ко ће кога већма наједити.

Једном дође опет Петров и Павлов дан, и обојица канда су једно снала, спремају се да један другог једнако изненаде.

Павлова трапезарија била је горе на левом крилу, а Петар баш у очисти дозове зида ре, браваре, дунђере, па од своје собе, која је баш испод Павлове трапезарије лежала направи кујну и пробије одак у Павлову трапезарију.

Док је Петар то радио Паво је опет горе од једне своје собе направио кујну, па је пробушио патос, и све помије сипао у Петрову собу, да ће госте дочекивати.

Ујутру кад су се већ гости скупили примети Паво да му је трапезарија црна као пако и пуна дима до зла Бога. А Петар опет примети да је све госте у прави свињац увео.

Из овога би се могло судити да су се та два грофа смртно мрзила. Сачувај Боже! Јер кад су се год разстајали, увек би плакаки били, а кад је Паво једном с коња пао и врат скрао, Петар се страшно сневеселио и за три недеље од дуга времена за њим је умро.

Распис награда.

Уредник Н. (буди Бог с нама) спрема се да разнише награде за следећа дела:

„Прекл лек против гласа савести.“
Књига за господске хуле и одраслију децу. Награда 25 дуката.

„Збогом памети — збогом поштење.“
Приповедка из историје наше нове журналистике, за опомену ђмадини а успомену дитомцима. Награда 25 дуката.

„Поју Богу мојему за готове новце.“
Разправа из народне економије што популарније.
Награда 25 дуката.

„Беша, Јеша и Неша и њихов државо-
правни одношај.“ У стиховима, у форми увод-
ног чланка и поднетка. Опет 25 дуката.

„Жена што кроз прозор оће да пуца.“
Суд-опорета са ка-балетом. Награда опет 25 дуката.

„Следиствија злодјејствија.“ Жалосна и-
гра у прози. Награда опет 25.

„Мушки метод и женска мајсторија, или
Покондирена тивва.“ Позоришна каприца. На-
града опет 25.

Књиге ће пресудити Харем-ћаја и „Јему же по-
добајет.“

Награде иду из тајног неприкосовоно фонда.
Рок — док не стигне уреднику нова субвенција.

Саобщтво

Д! Д!

Позив.

Доле потписани узимам себи част (т. ј. у-
право одавно сам је још сам себи узео) моје
пријатеље (сву петорицу) учтиво позвати, да
ми сада о божићу, а и после божића, увек као
и до сада, буду полаженици (т. ј. да ми
полагују), а ја ћу им сваком дати колач, ка-
квом се ни надали нису.

Уредник Н.

Примедба. Овај позив читао сам у јед-
ним страним новинама, али сад немогу да се
сетим да ли кинеским, или монголским, или ја-
панским, или можда кинескомонголскојапанским.

Абуказем.

Има десетак дана од како сваки дан добивамо поштом које из Граца, које из Сомбо-
ра неку (Бог те пита де штампану) „Бурунтију.“ По безобразно честим посетама видимо да би
гвозденим (давно већ и зарђалом) Зубу жао било кад би га игнорovali, зато, а и да види
публика наша како су страшне и „гајстрајх“ те тиче, што би се тако радо са Змајем бориле,
стављамо овде целу ту „Бурунтију.“ Човек који сам јавно признаје, да му је перо увек на про-
дају, да ће за новац писати бело и црно, таком човеку, наравно, „Змај“ не мирише. Ево саме
„Бурунтије“, коју по жељи више наши пријатеља саопштавамо, — нека баци светлост на це-
лу котерију, у којој се такве тиче легу.

Бурунтија „Змају“.

Клишвети мали поздрав асти,
Да се сети већ и он памети!

Четврто лето одкако се јави
Авет нам нека, желећи да дави
Свиња могућим средствима све оне,
Који авети неће да с' поклоне.
Нит хоће њеног да поштују гесе,
Који слободу на језику носе:
На све се деру, ништ' им није право,
Што неб' за такво суд њихов призна'о,
Е тако дику и таква начела
Тко би по свету нег авет пронела?
„Змај“ јој је име — тако себе крсти
И у авети сама се уврети!
Заставу диже са: „Слобода, слога!“
А он тек туђих мисли је подлога
Па зато друге што немож' у слуге
Обрати' њене просипа руге.
Клевети, лаже и несташно ћипа,
Аветски огањ у беснилу сипа;
Али узалуд; он прекипи брзо,
Крила је већем у гњеву искрз'о, —
Место да пали, ил да другог гњави,
Сам се по каду безделија дави;
Подмеће своја кукавичка јаја —
Својину дивну нишпектора-Змаја.
Сумњичи сваког, јер сав је из сумње:
Душа и тело оипнат' се мора
Пре нег' што сазнаш је су л' људског створа.
А кад то сазнаш онда видиш цело
Дв је твор душа и његово тело
Сав Змај мирише, к'о најгрђа буба,
О сретна она коју љуби љуба!
— Па такав измет све напада дрзко,

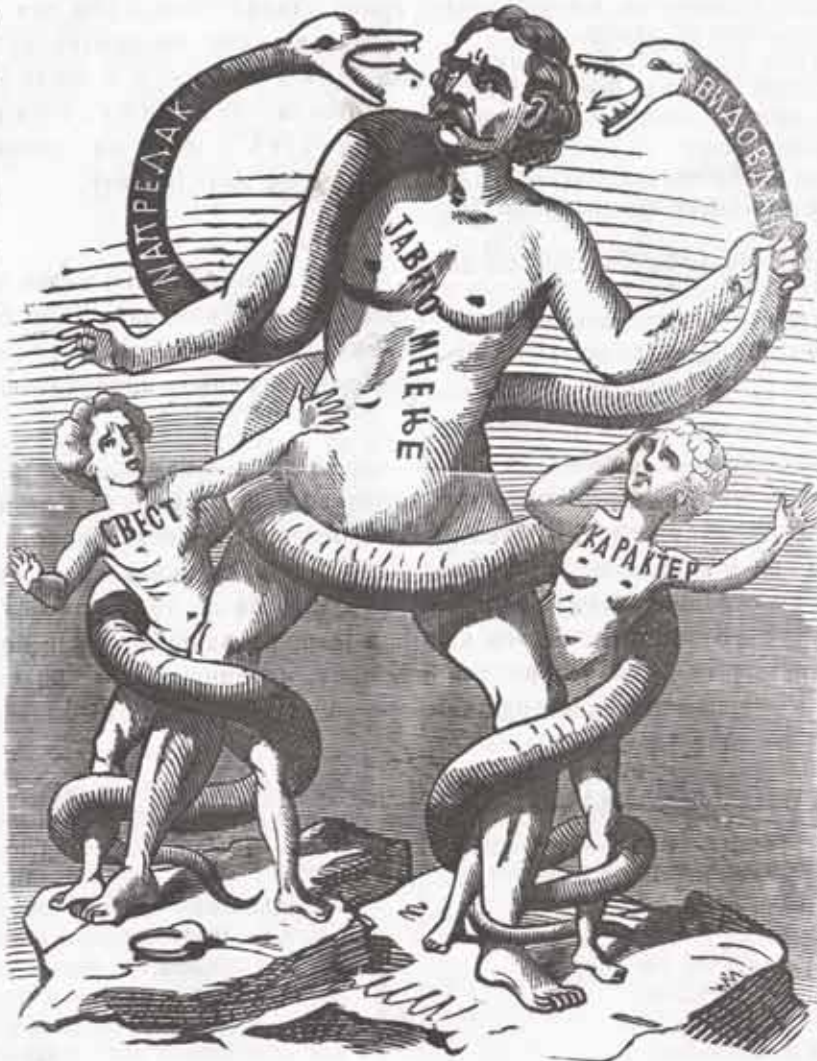
Авети тојзи све је оно мрзко:

Што с њом у један неће рог да дува.
Што с' Змаја већма нег шугавог чува!
О, Змају, Змају, баснословно звере,
Тко тебе Змају да сво блато спере,
Којим ти друге посипани обилно!
Ти, који знадеш све ценове туђе,
Да л' знадеш и то, чије с' ти оруђе?
Други је сваки од владе подилаћен,
Кој' није мозгом тако осакаћен,
Да свуда види превару, издају,
Ка' што то очи показују Змају. —
Теби се Сандић, Јота, Вока дере,
Што нису твоје однадничке вере,
Деру се; зашт' не; језик им је цео,
Рак и га није до пола изео! —
Сви су код тебе најемници владе,
Јер твог патрона ласкањем некаде:
Но и тај тамјан већ тако мирише,
Да патрон с тобом једва од-а-њ дише.
Прјеснички сваком и подлост и грехе.
Кој' клике твоје нетреба утехе,
О верни рабе, рабска господара!
Зар „златно перо“ тако плодно паде,
Да га с' и своји и туђинци гаде!
Ал' да: у Змаја, у руку авети
И добро и зло све се поавети.
Мислиш, кад бедниш, ди ти кога јединиш,
Ил' к'о што б' хтео да здраве озледиш?
Тко од недуга тако страда љута,
Да без свог мозга за другима љута:
Подлога вољом, делом и животом —
С чим да се савни, нег с бесвестним, скотом!
Смилење таквом — кадкада презрење.
Теби нек за сад буде опроштење!

Гвозден-Зуб.

Нови Лаокон и синови му.

Извиниња,
Ако не знамо
шта радимо ми
опет радимо
што незнамо (па
се то изравна).
Ако рушимо је-
дну заставу ми
дижимо другу
(па се изравна).
Ако идемо из
ветар и ветар
иде уз нас (па
квит). Ако за-
тварамо слобо-
ду, ми отвара-
мо писма (па
квит). Ако пла-
ћамо Вуке, ми
вучемо плаћу

(па квит.) Ако
невидимо даље
од носа, невиди
ни нос даље од
нас (па квит).
Ако подпомаже-
мо назадак ми
подпомажемо и
„Напредак“ (па
квит). Ако не-
волемо честите,
ми честитамо
невоље (квит).
Ако лијемо зла-
то ми златимо
лије (квит). Ако
немамо боје, ми
се опет бојимо
немања (па
квит).

Телеграм.

кокикиндске депутације неким коки-
киндцима.

Кад се већ за телеграм плаћати мора нек
се бар бадава не плаћа, зато ћемо вам што об-
ширније теграфисати (Нек се једи телеграфис-
та). Ми смо срећно овамо стигли; срећа је
што смо понели филцхухе, јер би нам ноге
биле прозобле. У Пешти је све на миру, само
је опет све невероватно, неописано изванред-
но, прекомерно скупо, како ћемо и како ћете,
и како ћеду изаћи на крај то сам Бог зна. Ми
смо посетили нашу децу и родове, сви су
здрави и поздрављају вас. У Пешти би се дало
добро живети, само да је кокикиндска обштин-
ска каса мало већа. За Змаја још нисмо раз-
питали, ал чусмо да је већ он за нас разпитао,
но поручисмо му да се окане шале, јер ми се
овде својски оградајуемо.

Да, збиља, кад споменуемо ограду, ми
ћемо гледати да целу ствар на танане разви-
димо, да нам неби ко пребацио да смо пре-
наглили. Ал почем више очију више виде, пре
свега би добро било, да нам још кога у дру-
штво пошаљете, бар још једно осморицу.

Ограда има готови и могле би се тако и
без нас послати доле, ал кад смо ми већ овде
а заборавили смо измерити колико фати порта
износи, мораћете нам доцније и цркву послати
па да се овде измери колико ограде треба.

Ако доцније узте обштина ограду аји-
штрајховати, добро ће бити да нас пошаље у
Париз, да сами својеручно фарбу изберемо.

Поздрављајући вас остајемо они стари
(т. ј. нит се шијемо нит се парамо — све за
србство и православије!)

Број 21. 22.

Година IV.

Змај излази директ на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ.

1867.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1. или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

Мога. Да с' мишеви ложе
Оде и бесу мачка; —
А и без тог бина
Од играчке плачка.

Из Загреба.

Ови дана наша се у Загребу једна стара књига новог зајета, која је по томе знаменита, што дјејаније св. апостола и евангелиота одступају у нечем од досад познатог текста, версије су врло знамените и. пр.

У глави првој дјејанија апостолски стоји овако:

— — — — — Раух. С ними же и јади, повеће им од мађарорсага не одлучати сја, но ждати објетованије оча. —
— Јако Јоан убо крестила јест водоју, ви же имате крестити сја дуализмом свјатим, не по мнозих сих днеш. Они же убо сошешне сја вопрошаху јего глагољушће: Господине, ашче љето сије устројајеш автономно троједно краљевство? Рече же к њим: нест ваше разумјети времена и љета, јаке отац положи во својој власти. Но примите силу нашедшују на ви, и будите ми

свидјетели во Вијење, Пештје, во Ијудеји и Самарији и даже до последњих земаљи. — — —

У глави првој еванг. Јоана стоји:

— — — — — и тма јего објат. Бист человек послан од Рауха. Имја јему Јоан. Сеј придет во свидјетельство, да свидјетельствујет о свјетје и да вси вјеру имут јему. Не бје тој свјет, но да свидјетельствујет о тмје. Во Сремје бје, и Срем јего позна. Во своја приде и своји јего не пријаша. Јелици јего пријаша, даде им област чадом Рауховим бити, вјерујушчим во имја јего.

— — — Иже не од крове, но од похоти чуждеј роди сја. — — — — — Јако Закон Бајстом дан бист, благодат же и истина гласом народа, гласом сина Божија.

(Слава долготеријенију твојему, народе, слава тебје!)

К Сладчајши «Напредак» донео је ономад весео глас, да ће бела књига Змајева 1868 године престати (како би некој «Црној књизи» места учинила.)

Баш свала му на тој висти, — сад ће бар свако, ко је то читао, подпуно уверен бити да «Змај» престати неће — већ, на горку жалост свију сумраковаца и лажни пророка све ће већма да се шири.

Ноћ у очи Божића.*)

Благонаклоњени слушатељи! Ми смо јуче казали: данас је туџин дан, а данас кажемо: данас је бадњи дан, а како ћемо сутра казати, то ћемо тек видети, ако будемо живиздрави, јер поред толики цианкали причешћа и вратоломије на овој клизавици није човек сигуран да ли ће дочекати пре «покров богородице» или свој покров. Да туџин дан долази од туђи се, а бадњи дан од блити, неспавати, или лепше рећи банчити, то може сваки увидети и без чобићеве филологије. Али, господо моја, да мене метну да ја будем календарџија, ја би најпре метнуо бадњи дан, па онда туџин дан, јер иначе је велики анахронизам, а и са здравом логиком би се много боље слагало, да најпре долази банчење, онда тучење, а не обратно. Ова важна исправка треба бар у омладински календар да дође. Ја сам љубопитив да видим, да ли ће бити у омл. календару какви пророчанства за идућу годину, премда ја не верујем ништа у те календаре. Имам ја много поузданији календар. Кад се магарац на ледина дере и ијаче, наш свет је онде уверен, да ће бити лепо време; зато и ја, кад видим да се нека извесна господа по новинама и скупштинама на поштене људе деру, ја се увек радујем, јер знам да ће онда бити лепо време. Што се тиче «помраченија» и ту ја имам свој сопствени календар, носим га увек у џепу, зовем га буђе-лар, и знам увек кад је помраченије, кад није; па кад је помраченије, а ја као и планете идем на узајамљујем од туђе светлости. Али Прометеј је и горе радио, он је туђу светлост крао, него има и данас доста Прометеја, и славна полиција, не може никако да их истреби. Само мије чудо, што ти Прометеји не вољу светлост, као онај њив праимењак, него најрадије лутају по мраку. **)

Е сад да пређемо на саму ствар. Јест, али као шта сам ја право рећи, тео да говорим? Ако ћете мене питати, ја не знам ни сам, само се сећам да сам у почетку казао «ноћ уочи божићу», а сада

Све штудирам шта ћу да избирам. —

*) Прочитано у пријатељском кругу у Бету уочи Божића 1867.

**) Баш сад чујем да је у Београду омладински календар у врећама однесен у славну полицију и тако се не може разамилати. Сигурно је у њему каква добар астроном показао које «помраченије», које се у Београду увек видети може, па да се народ неби страшио, да ће поред толиких покраченија морати пропасти свет. Абу-казем.

Али шта ту ваздан бирати! Ове благе ноћи, ваља о каквим благим стварима и говорити, а куд ћете блажији ствари о љубави и једнакости, о њима ћу дакле да говорим премда ја нисам ваш катихета. Даклем:

Нумеро 1. о љубави.

Ја као бачванин, и не могу о другој којој љубави говорити, него о бачванској. Немојте ви мислити да Бачвани умеју само красти коње и псовати легло, него умеју они и љубити, и та љубав доста пута врло је, а кадкад и сувише широка. Не простире се она увек само на један предмет, ево да видите на прилику, како један браца умствује. Он вели:

Љубим жену, љубим и девојку,
Жену љубим зарад газдашага,
А девојку зарад унцутшага.

Ви'те како је практичан! А и сунце девојачке љубави има доста зракова, који се више пута на разне старе пружају.

На прилику ево како једна сладкача говори:

Љубим Така за вунту крушака,
Јешћу греша, љубићу немеша,
Јешћу ора, љубићу паора,
Забадава љуби мене Сава.

Него су бачванске девојке велики врагови (зато и спадају у врагологију). Њива је љубав врло скупа није ју баш лако стећи. Оне оће најпре добро да промере човека.

Један јунак пита девојку:

О девојко зашто мене вонташ,
Зашт' ме вонташ, зашт' се самном швоташ?

А она му овака одговара:

Водем јести ма на божић куљу,
Него да ја љубим фркафуљу;
И умрећу, фркафуљу нећу.

А реч «фркафуљу», коју пећете наћи у конверзационлексикону, то ће толико рећу, колико «џифта», а «џифта» значи код њи — капутлија. Него добро је капутлијама, или лепше рећи «пулгерима» и не баратати много с њима, него нека се науче памети из обе песме:

Сад пулгари постали швалери,
Ал' несмеду ноћом да идеду,
Од вашака, паорски момака,
Виле вуку, па пулгери туку,
Виле звече, а пулгери дрече.

Те речи нека буду свакоме «пулгеру» дубоко у срцу урезане, ако је своме добру рад и нека са завишћу слуша, како паорски момци бао с неким триумфом певају:

Још ја носим ћерћели обојке,
Зато мене воледу девојке.

Бачванке су девојке, лепе али има и по
другим крајевима лепи цура, на пр. у Срему.
Ево како и сами Бачвани то у песми при-
знају:

Ала имам комшиницу младу,
Нема лепше ни у Новом Саду;
Из Срема је доведоше лане,
Игуман јој неби наш'о мане!

Игуман? — — Хм, хм...

Даклем то онда можете мислити каква је
лепота!

То је до сада било нумеро 1., а сада да
пређемо на

Нумеро 2. о једнакости.

Неможемо згодније реч о једнакости запо-
чети него кад споменемо мото старе «Пресе»,
наше старе пријатељице, која нас Славене тако
воле, да би нас појела, само да може! А то
мото гласи овако: *Gleiches Recht für Alle*.
Али ја нисам рад говорити овде о политичкој
једнакости и равноправности, него ће овде бити
реч о једнакости између поједини сталежа. Боже
мој какви ли ти нема на свету јувета и заната!
Прођите само редом све басамаче од пиљарице
даж' до министра! Може ли бити што разнолич-
није! Па опет кад човек неке од ти рувета
сравни и мало дубље промозга, има их доста,
који су међу собом равни, ма да се друкчије
зову.

На пример:

Бербери и адвокати једног су истог
рувета, јер обоје брију до голе коже.

Солдати и доктори колеге су, јер и једни
и други тамане људе.

Уредници и мађионици браћа су, јер
обоје обмањују свет.

Зле жене и добри ђаци на једну су
ворму, обоје само читају лекције.

Путунције и апатекари другови су, јер
обоје продају воду.

Бостанције и учитељи, јер обојица и-
мају често посла с тиквама и бундевама.

Пинтери и министри финансије ко-
леге су, јер онај прави дуге, а овај дугове.

Тишлери и цензори једног су заната,
обоје праве крстове,

Чизмари и званичници у штајерамту,
јер обоје пуштају у свет неке ствари који друге
људе жуље.

Бачки допови и преводиоци литерату-

ра, јер ови преводе књиге, а они преводе
преко Тисе банатске коње,

Опачари и неки калуђери једнаки су,
т. ј. обоје су црни пред очима (и обоје трче
да су тамо, де се одак здраво пуши).

Из наведени сравненија мислим да је мо-
гао сваки увидети, да би се свиколници разни
сталежи и рувети, дали на много мањи број
свести и то би врло добро било, јер онда би се
човек у младости могао уједанпут за више за-
ната спремати, па после ако један нејде добро,
он би се држао другог. Тако на прилику ко би
учио берберски занат, тај би се уједно спремао
и за адвоката; путунција би могао кад би тео
отворити апатеку; опачар, кад би се пожарев
ретко додађали могао би отићи у калуђере. Ово
последње још некако најбоље стоји на данашњи
дан, јер је та идеја општезанатства до калуђера
много раније продрла, него што сам се ја сетио
да је створим. Ја т. ј. познајем калуђера, који
су били шустери, бербери, хаузкнехти и т. д.,
па ипак сад им извртута карлице на трбуу добро
стоји, а напредак шустерске, берберске и хаус-
кнехтске индустрије не осећа велика уштрба.
Моје је уверење да би и многи доктор, и профе-
сор, и директор и многи уредник а баш и ди-
који жупан добро урадио, да оде у калуђере.
Ако који од њи устражи, да то моје уверење
мотивујем, ја ћу то сдраге воље учинити, а нећу
се од страа разуверавати, па ма никад не био
игуман ни аркимандрит.

Али ја сам нешто ваздан узео говорити о
калуђерству, мал' те нисам и ја добио пасију
да идем у манастир, а може лако бити, пошто-
вани слушатељи и неслушатељи, да сам мојим
говором и у вама отворио густ на црну мантију,
цилиндар без обода и бројанице, али ако сам
то занста учинио и ако ви занста намеравате
може бити тако сутра у манастир њи, онда
примите још и овај савет: кад већ оћете у ма-
настир, а ви немојте њи ни у један српски,
него боље идите у какав „Nonnenkloster“, јер
ту је ваздух здравији, као што то сведочи и по-
знати епиграм лесингов. Заопуцање ово са речи
калуђер, калуђер, калуђер, можда ће кога од
слушалаца моји опоменути на оне речи моје по-
којне стрине, које се елеганцијом стила одли-
кују и које гласе: «Јеси чула ти девојко, кажи
ти твојој девојци, да она мојој девојци не каже:
девојко, јер моја девојка не трни, да твоја де-
војка мојој девојци каже: девојко!» — За то
морам други крај окренути. Ал' сад само не
знам који ћу, оћу л' танки ил' дебели? Ако
почнем од дебелог, ви ћете се брзо ратосиљан

и дабаисати, а ако почнем од танког доћи ћу до дебелог, па је опет свеједно. За то ће канда најпаветније бити да завршим, јер до сад сте јамачно већ задремали од слушања, сад ако и даље ушчитам будићу вас, па нећете моћи мирно спавати.

Само држим да сам вам још нешто дужан. Ја сам у почетку казао «ноћ уочи божића.» Можда ће когод запитати: а каква смисла има тај наслов, кад се у целом предавању божић једва и спомиње? Одговор је на то врло прост. Тако је названо само зато, што је сутра божић, а ово је ноћ уочи божића, а да је сутра ускрс, ја би казао «ноћ уочи ускрса»; а да је сутра рат с Турцима, ја би казао «ноћ уочи рата с Турцима»; а да је сутра крунисање краља српског у Призрену, ја би казао да је ово «ноћ уочи крунисања краља српског у Призрену.» Али кад то није сада, дај Боже да буде скоро! Да дочекамо скоро божић, кад ће се и нама родити спаситељ! Не тражимо да он за нас страда. Али ако мора пред спасењем бити баш страдања, та зар нисмо доста већ страдали пет стотина година, зар не страдамо и сад још. А ко то све страда? Ми сами! Е па ми сами треба да будемо и свој спаситељ! Браћо! Амин, амин, глагољу вам, докле год будемо ми чекали да нама спаситељ из земље никне, или не знам од куд са снегом довеје, а не будемо сами себе сматрали за свога спаситеља, пуног снаге, љубави и силе, која чуда чини, дотле нема за бас и наш народ спасења! А нарочито ми омладина српска, ако оћемо да нас народ заиста држи за свога спаситеља, ваља чуда да чинимо, а особито да слепима очи отварамо, и зао дух истерујемо!

Абу-Казем.

Омладински календар.

Омладински је календар страшна звер, и зато ко га је узатио, види се, ако ништа друго да је бар ловац добар. Мени је случајно дошао без изкинути листова, и ја сам се упрепастио кад сам видео шта у њему има. Ал сам се ипак учинио луд па сам писао једном господичићу у Београд, од ког сам још са омладинске скупштине добио решења, који зна оно што нико не зна, који види оно што нико не види, који чује оно што нико не чује, који разуме оно што нико не разуме, да ми разјасни, шта је то било у ствари.

И од њега сам добио овако писмо:

«О кратковиди Абу-Каземе, о глупи свете, о прости народе, који не видиш даље од носа!

Свако чудо за три дана, а ви се још и сад чудите, што је омладински календар, та љута звер, одерана.

У календару се спомиње св. Сава, просветитељ народа српског, а не знате да је просвета масе народа, нож у рукама детета.

Спомиње се св. Јован, који је говорио: дјелайте дондеже свјет имање!

Спомиње се са црвеним словима Михајло са пламеним мачем у руци.

Спомињу се духови, кад су силни ватрени језици сишли доле на земљу, а не знате какве муке стаје и само неколико ватрени језика уклонити с пута.

Спомиње се св. Бурађ, који је пробуратио аждају, а тиме оће да се каже, да одважност и раброст може уништити и најгорег врага и супостата.

Спомиње се Ђирић, који је измислио ћирилицу, а да ове није, неби «Застава» и неке брошуре биле штампане ћирилицом, па их народ не би могао читати (јер овај зна само ћирилицу.)

Спомиње се ускрс, а то је дан кад је узкрсла правда и истина и разгонила лаж, неправду, подлост и т. д.

Спомиње се Владимир (22. Маја) — то опасно име.

Спомиње се Спасов-дан —

Спомиње се Видов-дан — а познато је да је то дан кад се познаје ко је вера а ко је невера.

Спомиње се нека скупштина или збор седамдесет мученика.

Спомиње се преображеније — уф! уф!

Спомиње се првозвани Андрија — уф! уф! уф! уф!

Спомиње се многи пророци, који напред знаду шта се догодити мора — ауфуфуфуф!

Спомиње се св. Стефан, који је отрпео да га камењем утуку, а није тео своје уверење да промени.

Па таку књигу пустити у народ, зар то не би био прави отров! И тако се породиле два мњења, једини су тели да се скидајути листови, т. ј. први део календара, па онда да се календар разашље; а ми либералнији држасмо да би најпаветније било изкинути све листове, па разаслати само корице! — — — — —

То ти је, Змале, писмо, што сам из Београда добио, — ал' немој ником да га покажеш.

Абу-Казем.

Наука о животињама.

XXXIV. Пето.

Пето је родом Француз и прави симбол францеске петљарије. Он то зна, зато се и пише Gallus.

Мађари га не бегенишу (макар да има мамузе) а то зато јер кад им спомене Фиуму — Реку он пред Реку мете увек предлог куку!

Платон је рекао да је човек животиња двоножна а без перја, а то је истина, уколико многи људи налице на очупаног петла.

Један наш свештеник пребацивао је калвинизма што на своје цркве не међу «крест», него петла. Ал они су му одговорили да баш зато и међу петла на тороњ, што се петлова глава завршује крестом.

Има петлова који су кадри и курјака убити, а то су они петлови на пушкама, — ти су петлови гвоздени, зато не кукуричу сами, већ кад опале, онда други куку! рекну.

Петлови су славна нација, међ њима има више гигана него међ људима. Кокошке петлове поштују, па ако је који баш и кинез, он није ни паткин, ни гускин већ опет кокин-кинез. Кокошке пела вољу кад је одиста пун, ал кад је само ко-пун, онда баш не цркавају за њим.

Петлови се деле на прве петлове, друге и треће петлове. Први су који браћу буде. (код нас је сасвим на против: први су који браћу успављују).

И та је разлика између људи и петљови, што човек може бити препечен, и онда ваља, а пето кад је препечен сви се мрште на њега,

Пето спада од части и у ботанику, као што нам то доказује петлова креста и кукурек.

XXXV. Кокошка.

Петлова госпођа супруга има само једно лице и зато се не зове петлица — а зашто се баш зове кокошка, то је питање идући векова.

Кокошке, као обично женскиње, врло су љубопитљиве, поваздан питају ко?, ко? ко? ко?

И она ја францеска порекла, јер кад кад направи таку ларму, мислиш Бог зна шта ће урадити, а кад оно пу! јајце — мућак.

Код кокошака још нема финдхауза, макар да је свако пиле ко пиле!

Кокошке су врло солидне јер иду рано спа-

вати оне су пуне карактере, јер мрзе на лице и творове. Оне су великодушне, јер човек и' насади и они му онет даду јаја, и тако су снисходителне да му га саме снесу. Оне су радољубиње, добре матере, кућевно изображене, дружевне, разговорне — једном речи да и' човек поједе.

Кокошка најбоље чува своје пилиће, ал они имају још једног високог протектора, који често над њима лебди, — и та је протекција врло кобна, иначе уживају подпуну слободу.

XXXVI. Гуске.

То ти је незграпна живина, — некоји гусак оће и да лети, па се мало дигне изнад гусака, шеврдне крили — ал бадава, опет падне на гуске. — Чивути су чули да су гуске спасле неки капитал, па зато и' врло радо имају и кљукају.

Гуске кад су на леду врло дивно изгледају и достојан су предмет појезије. Ал така песма мора бити гушчијим пером написана, јер гушче (као што ћеш у сваком србско-немачком речнику наћи) немачки се каже Dichter, а Dichter је појета. Даклем гушче=Dichter, или још боље Dichter=гушче.

И у најновије доба има једна песма о «гуски водопији» да ми је знати, како је тај појета у книжеству назван, који је то спевао.

Гуска има две ноге, које се после смрти спомињу под именом батакова.

У нас је велико одличје кад коју жену прозову гуском или ког човека гуском, тај, ако је још Wahlbürger при рештаурацији може чуда чинити у хатар гушчијем магистрату.

XXXVII. Патка.

Ала је сладка! Зато је људи врло вољу. Код људи и међ собом има пословица: Ала те водем што свашта једеш! — па зато ваља и патку волемо јер она баш свашта једе.

За чудо је што неки ђаци неволе гуску (тако они зову секунду), већ кад и' она повија а они таки питају де је патак, — то јест Шарош — Патак. Ту најбоље изливљају, почем је патак добар пливач па и' научи.

Мала патка зове се паче, ал паче бива од свињски ушију и нога, па премда се зове и питије опет је зато добро јастивије.

Калуђери имају разни пача, за које ми прости људи не знамо, они имају нап-паче, да-паче, паче—же и т. д. зато се радо пачају

у свашта, а кадри су баш што шта и разпачати.

И патка би заслужила свога појету, — штета је пропадну таки лени и истинити сликови: патка, кратка, слатка.

XXXVIII. Бурка.

Ми смо још као доца певали: лешни ђурак него ђура! — на које се ђурак врло дурио, а ђурки, као свакој ђурки тај се комплимент њеној лепоти врло допадао.

Ђурак је преница, налетало, кавгаџија, а то ће бити све зато што га Мађари пујкају (т. ј. пујком зову).

Ђурак иде као какав министар у држави, де је народ стока без репа. Он мисли да нешто мисли. И мрзи све што није ђураксто.

Ал зато је ипак у ђурака глава најслабија страна, само нек је ко прутњом шине по глави, па оде без трага.

Ђурке су најходлији створови Божији, — у глави имају мозга најмање, ал то им ништа не смета да мисле е се цео свет око њи врти.

Не треба доктора.

Не знам како би прошао, да се ко пред докторима усудио рећи да је природа већи мајстор него сви доктори на свету.

Алсо-пате, идро-пате, хоемо-пате и сви други који људе зло-пате дигли би се као бесомучни на њега да му крв пунте, да га ладном водом полију, да га очисте и још Бог те пита шта да му ураде.

Нисам науман да се са г. доктори кошкам, — нек се кошкају сами међ собом — само ћу да вам изнесем пример како природа и простије и брже и цигурније и пријатније и јевтиније лечи, него мудри доктори.

Господар Ватић шетао се једном по каменичкој пијаци; прође неко поред њега и нешто му рече, — г. Ватић лењ је био да се целим телом обрне, већ је само на брзу руку главу к њему окренуо. Како је брзо главу окренуо наједаред га нешто у врату штрече, уватио зглавак месо, или се некако кост пореметила, уганула, шта ли је било, доста тога, да г. Ватић није могао више лице напред окренути, остаде му глава укочена сасвим хаљбрехц гледајући. И јао и помагај! ал бадава!

Наједаред пуче глас по целој Каменици, шта се са г. Ватићем догодило. За тили час ску-

пило се у Ватићевој кући пуно баба, бајалица, мазалица и треница. Прво су се чудиле и дивиле том необичном случају, после су се вајкале, сажаљевале, понека је и сузу пустила, — напоследак стадоше ређати лекове, који се у таким приликама употребљавати обичествују, као мекиње у сирћету куване, триње, чистац, девеспље, пелен, дивизму и шта ти ја знам, шта треба да се није.

Друге су бабе вртиле главом, велећи да ту не помаже никакво пиње. Зглавак је уганут, мора се наместити. Дотле су га наговарале, док се Ватић није приволео да му врат наместе.

Сад се поче операција. Мету Ватича на наслоњачу, тедоше да га окрену к прозору, ал то је врло тежко ишло, јер кад су му трбу прозору окренули лице му је опет у врата гледало.

Сад изабраше бабу која има најсувље и најкоштунавије руке и најдуже прсте, који се прво у камфорску ракију умочише, па држ' за врат, и повуци и потегни. Сиромак Ватић дрекао је као јарац, ал врат оста на криво. Бабе се уморише и признадоше своју слабоћу. Није вајде морамо нићи по Антонију ковача, он се ту разуме, он је лане и Марковом бичу наместио ногу.

Ал Ватић нехтеде више да зна ни за бабе ни за Антонију ни за Марковог бика, већ одлучи да се то иде у Нови Сад велчеру, па Бог му а душа му, нека он ради шта зна.

И ево већ упрегоше коње, Ватић седе на кола, па терај у Нови Сад. Тек што је изтерао из своје авлије сусрете удовицу Шиндбергерку, чивуткињу, бирташницу. Она мане руком и запита куда ће, кад Ватић рече да ће у Нови Сад велчеру, она га замоли да и њу поведе, страшно је зуб боли, ишла би да га вади.

Драге воље! рече Ватић, седајте на кола. — И Шиндбергерка седе на кола поред Ватића. Па сад ајд' у Нови Сад. Терали су доњим путем, да брже дођу.

Ал кад су били код ладне воде, коњи зазру, навију на неку кладу, кола прејуре преко кладе и док се Ацко кочијаш осврнуо, ал нема му на коли ни господара ни чивуткиње. Истре-со и' обоје на земљу.

Сад се Ацко врати натраг и нађе и' обоје де се дижу из блата. Чивуткиња је дрекала, вај мир! па кад спази Ацка а она му баш рече: Јеси чула ти кочејаш, ја тхебе не би тржала ни пол схата, снаш! — ал тек што то изрече осети нешто изпод језика тврдо, — шта је? — зуб, и то баш она ј што је болио.

И г. Ват ић, се међутим из блата подигао,

изракао је из грла једну порцију блата, па се стаде чистити.

Ацко пође да му помогне. Ал где има шта и видети, господар не гледа га више преко рамена, већ управо лицем, као што Бог оће.

„Хо, та водем то него грошић, само кад сте се опет уљудили!“

Ватић се на то орабри, погледа преда се и где прво опази своја давно не виђена дугмета од прслука, проба главом, глава се окреће лепо и десно и лево. Сад је већ видео, да је излечен, па ко ће с њим, заповеди Ацку да тера натраг, сад више нема посла код влчера. „Да, збиља, ал госпоја Шницбергера мора зуб да вади, а ти терај опет у Нови Сад!“

„Молим похорна — уђе му Чивуткиња у реч — и ја нећем ићи у Најсац.“

„А да шта ћете за зубом?“

„Еве га, ис шон та! — рече и показа корпус деликти, велики очињак зуб. — „Кад сме се изврнуле, ви сте ме, кхосподар Фатић, вашем ногом зуб аузгешмисен.“

Сад Ацко није више ни питао, већ окрену кода па шибјај натраг у Каменицу. Бившим болестницима разведрило се лице, раздрешно им се језик па су тако путем једнако ћеретали, т. ј. Шницбергера је више говорила, а Ватић је међутим своју арији звиждукао. Само кад кад рече: Терај боље, деране, сад ћу вас све у кући чистити!

А Ацко на то примети:

„Ја би нешто рекао, господару, ако не замириште! —

„А шта? реци! —

Само вас молим да ником не приповедате како сам вас излечио, јер ако чују новосадски велчери тако ће ми крв пустити.“

* * *

Разни појмови.

I. Мосије Бијенконтан у Францеској.

Ужасан барбаризам. Читајући те поборе, човеку би се дигла коса на глави, — кад не би имао пароку. Човек не би веровао, да није штампано. Тужни, јадни, кукави руски поданици! За најситији политички преступ, вукаре и' у Сибирију, у Сибирију де је 32 града зиме; де воду сикиром цепају кад оће да се напију, де нема ни поштене животиње ни звери већ куње, (и име им је проклето), нема ни биља ни дрва до оно мало смрековине. Ту се човеку нос

смрзне и однадне, мозак им се загнунави, често човек баш и полуде! — Колко је човечнија наша влада према својим кривцима. Она и' шаље у лепе топле пределе де никад зиме, никад снега нема, де човек никад ни кошуље не треба, тако је то благословљена топлота тамо, де су најшареније животиње, најдивније раслиње, — прави земаљски рај. Ох! Дивно је то звати се подаником изображене Францеске.

II. Хетман Букшиков у Русија.

Грозан барбаризам. Читајући те поборе дигла би се човеку кика на глави, кад не би калнак на њој био. Не би веровао кад не би својим очима читао. — Кукави Францези. За пра Бога одвуку и' у Гијану, де је 32. града топлоте, де нема ладне — ни млаке, већ само вреле воде. У земљу де гмижу змије, тигри, јакрепи и Бог те пита каква чуда. Де од смрдљиви баруштина сваке године половина житеља од куге скапа. Де изнаници морају једнако наприку да гутају, само да им се унутарња топлота изуавна са спољашном, а од пренеке многи баш и полу-де! — Колко је то поштеније и човечније код нас: ту се и са кривцима братски поступа. Ми и' шаљемо у ладније, једрије, здравије пределе, де нема никад пренеке ни омаре, де не мораш никад буиде сбацивати (тако јо то красно умерена клима!) — де нема дивји зверова, ни отровни трова, ни смрдљива, кукава задаја. Де се ни најгори изганици не зноје, већ мирно лепоту природе уживају. — Та славно је бити Рус!

III. Алија Бунфурлија Турској.

Алах је велик и силан. — Човеку би се коса дигла на глави какострешила, — кад не би била обријана. Какви су то нељуди ти ђаурски пси. Не би човек веровао, шта ти ђуди раде, кад не би сами приповедали и разглашивали. Један у топлоти други у ладноћи пацује своје кривци. — Колко је благословенији ваш турски вилајет! Кад ко неће лепо, а ми га уватимо за перчин, одјакаримо му главу, па га пошљемо у рај, де нема ни зиме не врућине. — Алах је силан! — Благо нама турцима! (Н. Т.)

Како је срадо брат Моја.

Ево нек вам сам приповеда:

„Е сад гледај ти Њорова посла!“ — вели он — „гледај само како сам ја прошао! — Био

*

сам ономадекара у Варадину на пијаци, купио сам пар опанака, па се кренем натраг у Пирош; узнут сврнем чивутину да купим сумпораче. Запалим лулу, па ајд, у име Божије кући. Тамо иза циглане господар Симе угаси ми се лула; ајде, реко, да је запалим. Певадим једну сумпорачу, запалим је, — јест оћеш, дуну ветра па је угаси, — запалим другу, опет је угаси ветар, јер, знаш, баш ми је у прси дувао. — Шта ћу, него окренем леђа ветру, превучем сумпорачу, и сад је баш ваји запалим. Кад ми се лула разгорела, а ја ајд полако даље.

Знаш, мој је обичај кад идем а ја не гледам ни на лево ни на десно. Ишо сам, ишо, на једаред мал не удари носом о пирошку капију, — јест пирошка је, ал је у Варадину. Шта је то наонако? — Та то је опет Варадин! — Тако ми Бога Вкрадин! А који је бес преместио сад опет Варадину у Пирош? — Мислио сам да је нека врачарија. А знаш шта је било? — погоди! — Е било је то, кад сам окрено леђа ветру, а ја тако и осто, па се упутио опет натраг. Ђаво га знао како сам се ја то забунуо, — а Богами нисам попио више него три сајтљика ракије, и још нешто мало шиљера.

То сам ја.

У оно време, кад је била јавност: меч о-бојуду остр (као што би новосадска «Беседа» и сад тела да буде) нису се свештеници, као сад купили на састанке да се о позиву свом и благу народа саветују, — већ да при затворени врати мало фарбла одиграју и коју десетакињу осуше.

Онда је то било. Свештеник Н. у Селу М. позове своју во христје братију из целе околине, па неку масну част. Све није могао код себе на конак примити, већ и подели својим парохијанима по селу.

И Поп Ц. је био негде намештен. После части и после поноћи пође Поп Ц. на свој квартир, али поред све илуминиране главе, није могао у мраку ни сокак погодити ни кућу де је с коњи одсео. Шта ће? него ајд' редом од куће до па питај:

Јел ту какав попа одсео?

Јесте.

Какви су му коњи?

Један риђаст други бељац.

А-а! то нисам ја! промрмља попа, па ајде даље да разбира.

Једва напоследак набаса на праву кућу.

Имал ту какав попа?

Има.

Какви су коњи?

Један чилаш други мрков?

Ха, то сам ја!

За свештеничке зборове.

Идућем свештеничком састанку жабаљског протопопијата имам нешто да приповедем.

Недавно је умр'о у месту XX. један славан човек који је свој век провео пркосећи свима десет заповедима Божијим; судови и аришта боље су га познавали него црква и поштена друштва. Он је тако примеран био да су га прво рођаци његови а после цело село чика обешешаком назвали.

И тај је човек отишао Богу на истину, и заиста не би дошао у «Змаја» да му није при опелу местни свештеник надгробно слово говорио и врлине његове преузносио.

Питали су људи попу, за Бога! како је могао тако што урадити.

А попа одговори. Ваљда сам с крушке спао да му слово не читам, кад су ми за то петицу обећали.

Имали томе лека!

(Ако ја нужно, Змај ће вам саопштити и име тог свештеника, ал мислим да га и без тога знате.)

Егзамен.

Учитељ. Петар Мишић! — колко је висок био брег Сион.

Петар Мишић (муцајући) Бре—бре—брег Сион, — ја не—не—не знам.

Учитељ. Добићеш пет врући, мазгове један. — Де реци ти Јован Стајић!

Јован Стајић. (куражно). Колко је био висок брег Сион то нико од нас не може знати.

Учитељ. Браво, синко, врло добро. — Еминенција.

Учитељ. Гавра Лукић! — кажи ти нама, шта је то управо северна светлост.

Гавра Лукић. Молим понизно, ја сам знао, ал сам заборавио. А ту — на језику ми стоји.

Учитељ. О човече, то је неописан губитак по науку; јер до данас још нико није знао шта је управо северна светлост. И сад се нашао једини човек који је ту тајну докучио, па гле, и тај заборавио.

Абуказемова писма.

У Бечу, године 1868 после христа.

II.

Драги змају!

Немој казати да није, кад јесте! »Напретка« оштроумна примедба, да је тебе пок. владика Платон плаћао, сасвим је истинита; шта више још је, штедећи те, мало рекао, јер тебе није плаћао само пок. Платон, него те и сада плаћају и друге неке владике. Ако не верујеш а ти погледај у каталог твоје администрације, па ћеш наћи и пакрачког, и вршачког и темишварског . . . сви те плаћају (ваљда се не варам) са 4 ф. годишње, као и други добри предилатници. А да те је и пок. Платон плаћао види се и из тога, што је »Платон« и »платити« врло слично и иде једно с другим. Има тако и више имена што иду једно с другим. Тако на прилику »попови« и »Поповић« и то иде једно с другим. Него не знам је л' истина што сам чуо за уредника Н. Оће, веле да промене своје дојакошње презиме у »Продановић«, јер он доказује (и делом и речма) да је то његово право презиме, а друго било би и здраво слично.

С радошћу сам разумео веселу вест, да ће се поље наше журналистике обогатити новим цветом. Познато је да цвећа има свакојаке боје, само нема црне. Дакле тај нови цвет какав би могао бити него — црн, и зато ће се звати црни лист, или »Црна Књига«. Да је сад жив онај цар, што је давао небројено благо ономе, који му донесе цвет, што је сасвим црне боје могао би се уредник »Црне књиге« добро опишарити, али ништа наћи ће он и овако коме ће се продати. — Врло ми се допада прекрасни обичај, да уредничково име долази у сваком броју, — па тако ће и у сваком броју »Црне књиге« долазити славно име »Александар Сандић«, па ће га бар благодарни народ боље утубити. Сад ми тек пада у очи, да и у имену и у презимену тога господина долази реч. »сан« — а читао сам и његове славне »Сањарије на јави« у »Напретку« (штета само што их није оставио за »Црну књигу«, али ја се надам да ће их он на жељу омладине прештампати.) При дољој кемијској анализи његовог славног имена наилази човек на рећи »дар« и »дић«, какав ће и од куда ће он тај дар дићи, то ваљда зна он и онај његов колега. Него јеси чуо, ја се нешто здраво бринем да се неће у штампарији слагачи кадгод

забунити па наслов од »Напретка« штампати па »Црној књизи«, а наслов »Црна књига« ставити па »Напредак«, те онда неће свет моћи разазнати који је који лист, па ето ти беде! Још једну нужну примедбу: кад кажем слагачи »Напреткови« кога ти онда разумеш? Ја само то питах, више ништа.

Честитам ти па »Бурунтији«. што си је добио од Зуба. Ја сам »зуб« тај анатомским очима разгледао да видим какав је, и премда је сасвим шупаљ и изеден опет сам познао, да је псећи зуб (dens caninus). Срећа што је шупаљ и изеден па неможе ујести — ал' за то смо од њега у опасности, јер на његово глодање, можемо лако понуцати — од смеја. Него зуб са својом »бурунтијом« баш удара, знам да и сам пружнајеш, да тај зуб баш јако удара — па »шведелвасерштоф«, што вели баба Кемија.

Нисам дојако знао да си ти Змале и добар крпа, па сад видим да јеси. Крпио си и крпио крњи патронат дотле, док се год није закрпио, и који дан ваљда ћемо га већ имати читавог.

Ако си пријатељ ленога певања имао бити па нешто опоменути. Ми певамо врло радо песму:

Де је »српска војводина«?

И:

»Кад ће синут' »војводина«?

Али је у најновије доба забрањено име »српска војводина«, па је названо лепшим именом »темишварским генералатом«, за то од сада мора се овако певати:

»Де је темишварски генералат«?

И:

»Кад ће синут' »темишварски генералат«?

Ово забележи у твој »нотицбух«, у који бележиш и друге вносчајше премудре уредбе, и наредбе и одредбе, па од сада певај како ти они диктирају.

Како бога ти комисија »за народности«, је л' се претргла од силна посла? Ако се пободу поручи ми, да пошљем доле овдашње докторе (овде има тако много доктора, да су и министри све сами доктори, али не они што лече.)

Шта је са омладинским књигама? Оће л' се скоро почети разаниљати? Један [мој] пријатељ наручио их је преко Лајницега и чујем да је већ добио, а ја их још нисам из Београда примио. Од сад ћу ја наручивати књиге из Београда преко Њујорка, па ћу их можда најпређе добити. Друштво американски Србаља требало би да постави за нарочити свој задатак ширење српских књига, што излазе у Београду и Новом

Саду, по Бачкој, Банату и осталим нашим крајевима.

Ономад сам видео на пратеру нашег министру Андрашију у цилиндру. Да виш само како му лепо стоји! У осталом цилиндер је за такве људе најпрактичнији и најздравији заклопац за главу, јер им се глава јако пуши на испарење има доста простора, те неће лако оћелавити. А ти поњаш како би ово опасно било: јер такви људи имају посла к'о длака на глави, па кад би оћелавили, онда не би имали посла. Дакле што више косе, то више посла — за то је сад и овдашњим министрима допуштено, да смеду носити браду, што пре није било слободно.

Збиља кад успишеш г. Матији Бану поздравити га од мене, да му честитам на овацији што му је ових дана — као што ми он теле—графисе — указана, и питај га, да ли је истина, да је музика јако умиљна била, да су му сви прозори од милине попуцали. —

Писао би ти још, али мене мрзи много говорити, а друго знаш да «ко много зна, много и пати.» То је врло истинита пословица. Јер бар код нас Срба они људи, који су највише знали и научили, најгоре су се и патили. Дакле и паки вежу: «ко много зна, много и пати», еле не ваља много знати и учити, — ал' зато се опет може бити списатељ, бар о том имамо доста примера!

Баш сад дошао ми један пријатељ мој срдит у собу, па вели: «Ето ти видиш њиова посла! Решено је на сабору да комисије за «народности» има свој елаборат «до последног јануара» поднети, а ево уђосмо већ и у фебруар!» Једва сам га утишао: «Та шта ти ту говориш море! Они ће одржати своју реч. Та овај јануарије што је ономад прошао то је тек први после оног закључка, а до године ће бити други, па другу годину трећи и тако даље. Па кад дође последњи онда ће комисија своје већ учинити!»

«Е па кад је тако ајдемо на чашу пива!»

«Е па ајдемо!»

Ја одо', а ти уердниче збогом остај и буди ми вес'о (ако може и на данашњи дан когод вес'о бити!).

Остајем

Твој

Абу-Казем.

У болници.

Лекар. А како драги мој ноћу, можете ли да спавате!

Болесник. Ах господине, не могу вам целу ноћ ока склопити.

Лекар. Дакле целу ноћ не можете да спавате? А како то да ноћу немате нимало мира?

Болесник. Та па ја сам боктер, господине!

„F. B.“

женидба и удадба.

Весела и жалосна игра у 5 чинова.

1. Чин.

Виде се.

2. Чин.

Заљуби се.

3. Чин.

Пољуби се.

4. Чин.

Прстенују се.

5. Чин.

Венчају се.

Цене су обичне. — Улазак је другима забрањен. Особе, које не могу платити, могу после трећег чина ићи од куд су и дошли.

„F. B.“

Учење у сну.

Мајкин ђак седео је поред књиге и — спавао. Отац то примети па се продере на њега: Шта ти то радиш? — та ти не учиш — већ спаваш! Так се пробуди, протре очи и овако одговори:

Учитељ нам је казао да треба лекцију тако научити, да је и у сну можемо казати. Сад се у томе упражњавам.

Држава и билијар.

Седео сам ономад у кафани, прочитао сам много разни јада из много разни новина, па онда да ми се мало и дух и очи одморе погледам на билијар.

Ха! — прође ми нека мисао кроз главу — и овај је билијар далеко благословенији него многа држава о којој сам сад баш читао.

Та и билијар је нека мала држава. Погледај је само! погледај то пространо равно поље, увек зелено и зеленим бреговима са свију страна ограђено.

Камо државе, која тако чврсто, тако самостално, на таким, на својим ногама стоји?

Цела је држава као нека славна, омиљена школа, куда ђаци сами са највећом пасијом долазе, и ту се уче и вечбају дању и ноћу.

Цркве не видим, ал ту је слободно веровати иначе ко шта оће, а у главном сви верују у маркера, који као неки неумитни судија броји и бележи, — кад се која лопта изгуби он је нађе, кад се која кегла сруши он је подигне.

Ево сад баш дођоше двојица, који репрезентују народ ове билијарске државе, прво се договараше оћели метути на среду једну кеглу, или пет, или ни једну, и како нађоше за добро тако урадише.

Слободно воља изнутра а независност с коља то је девиза у држави овој — а маркер, нао неки виши геније лебдећи над државом свуд наоколо телали слободу, да би се учврстила унутри, и да се нико с поља не би умешао. Рећи су му громовите, кратке али језгровите: *Billiard frei! Billiardfreiheit meine Herrn.*

(Ма се ко како срдно, ја би н. пр. нашој милој Србији желео тако једног генија, који би громовито викао: *Serbien frei! Serbienfreiheit meine Herrn!*)

Ал немојте мислити да је овде анархија, да ту нема устава, правила, закона, који држе људе у корди кад се тиче туђи права, који не даду преступити границу, има ту устава има правила која су још наши праоци поставили и која се и данас строго обдржавају.

Па што је најлепше! — Макар да има две партаје. ипак је једна цел која и руководи, само су разни путеви којим цел стижу, а обе имају увек једну излазну тачку.

Па те парламентарности! Никад двојица наједаред не ударају, већ увек један за другим.

Па ту су људи отворени, искрени, пиједан не меће маску на себе, већ шта више другом је даје.

Па закон је ту врло благ, он зна да су људи грешни, да могу неотице направити гиксер, и то им само један броји.

Маркер, као геније правде бележи свачија дела и недела, и сви му верују, — ко не верује може сам бројати.

Једнакост је овде главно начело, јер кад су партије егал, онда су сви задовољни па се смеше.

Поједини могу изгубити, ал то никад није общта штета, јер онда други зацело добија, — а држава увек аснучу вуче.

Кад се двојица туку а трећи гледи, — то се зове царева партија — *Kaiserpattie.*

Да је ова држава заиста постигла своју

мету види се из мирољубивог духа који се ту сасвим настанио, јер никад се ту сад не игра *Kriegspattie*, као што су то наши предци радили.

Лепо ти ту невештији вештијег поштује и и гледи да га стигне, па ко одржи мегдан невештији му се напоследак поклони. — — —

Тако сам ја промишљао гледајући ову лепу билијарску државу, одморио сам и очи и дух, па онда опет лати се новина да читам нове и нове јаде.

—Зм.—

Баратом!

У орла су главе две, —
Свако дете каже;
А у фрака репа два,
То се лепо слаже.

А шта ћемо, баратом,
Тако мода цеча,
Како почне од главе,
Па доле до репа.

Како ти је, баратом,
Бил те смео питат',
Пошто ти је нови фрак, —
Смемли ти честитат'?

3.

Касир.

Познавао сам једног варошког касира који је пасионират карташ био, знао је он кадгод по целу ноћ поред (као што он вељаше) библија провести. И никад он први устао не би.

Једаред, кад је баш тако целу ноћ уз библије провео, оданде оде управо у варошку кућу, де су га силни људи чекали да им неке новце исплати.

Касир, коме су још ноћашње карте у глави биле, плаћајући новце овако је бројао:

Седам, осам, девет, десет, — долњак, горњак, краљ.

— Циганчету прозебле ноге, отворио се ране, и доктор је машући главом рекао: Мал те му нећу морати ногу одсећи.

А Циганче, као да се то њега ништа не тиче, окрене се свем оцу, па ће му рећи: Ето чујеш, тако ти сад треба, кад ниси тео да ми купиш чизме.

Благо народу!

Благо народу код таки вођа!

У другој половини деветнајстог века тражили неки људи неку праву, тражили оно што је и пред Богом и пред царем право, као што је то цар и сам признао.

Са највећим поверењем кренуће се депутација цару, да му своју молбу поднесе. Неки су рекли изберимо ученог човека, који ће нас цару представити! Други опет судише: Та нисмо ми слепци да нам треба вође. Нису били слепци, ала зато су ипак вођу повели, лепо га, скупо га оденули, коштао и' је као св. Петра кајгана.

Кад су дошли у престолницу, онда ће рећи вођа:

Знате шта, браћо, цару се неће тек тако. А наша је ствар важна, треба добро пазити како ћемо почети. А треба и да знамо чему се имамо надати. — Него чујте ме, јер ако мени веровати нећете, да коме ћете. Има у цара дворска врача, ако оћемо што да израдимо, ми морамо прво к њој ићи. Ослоните се ви само на мене, то се тако ради, то је већ тај пут који ви не знате. Него дајте ми сто фр. то се мора дати врачару на белегу.

А прости људи — — —

Но, ала већ свеједино. Јесули му дали сто фр. или нису, то спада на други рачун. — Шта су му на то одговорили, шта нису, нито не спада амо.

Ми сад само позивамо «Напредак» нека опровргне ову истину, уз коју имамо пуно живи сведока.

Благо народу код таки народњака!

Нијели крајње време да се маске поскидају, па да видимо ко нам је ко?

Владика и пона.

Не знам јели било у Босни или де, само знам да је било у пост, кад је један пона код владике ручао. Пред попу изнесоме прибрана пасуља, а пред владикау печено прасе. Тад ће рећи владика оче Макирије, кажи ми право што ћу те питати.

Оћу, ваше високоприствистенство!

Кажи ми право шта ти срце иште, или пасуља или прасета?

Ако ћу да метнем руку на срце, морам рећи да ми срце иште прасета.

То сам ја знао, зато сам ти и дао пасуља,

јер видиш, мени срце иште пасуља, ала човек не сме никад пустити срцу на вољу, зато ти једи пасуља, а ја ћу прасета.

Искљученије.

Један мајкин соко, ружећи пештанску србску беседу, (и то не по србским новинама како би се, ако је што пофалила други пут поправити могла, већ по многим мађарским новинама, како би добромислени уредници своје шаљиво пакосне приметке додавати могли!) између прочега вели, да је овогодишња беседа слабо посећена била. Да то није тако, видимо из тога, што је друштво «Преодница» напротив увидело да је на овогод. беседи довољно гостију било, шта више са једном особом више него што би требало. На да од сад његове забаве тако препуне не буду, искључило је мајкиног сокола за навек из свију својих друштвених забава. Те од сад кад му се браћа стану србски забављати, он ће са својим мађарским пером кроз плот гледати. А тешити се може тиме, што има на свету путева, и места, де таква изиључења за препоруку служе.

Зашто?

Зашто је добро што у Н. Саду нису 1849. год. баш све куће изгореле?

Зато, што сад зетови ти кућа могу са образом свој многоважећи глас дизати против опраштања зајма.

Обклада.

Ево, ко се сме обкладити с нама. Ми кажемо да ће «Напредак» скоро изнети глас, да је «Змај» био подплаћен или од аустријске или од београдске владе; да такав лист који образ под ноге меће и своје уверење продаје, не заслужује да га дични народ србски чита, већ нек га дере де год га нађе. Ми смо уверени «Напредак» скорим тај глас разпрострети мора, јер друго му ништ' не остаје.

Загонетка.

«Црна» њива, кужно семе, луда глава која сеје.. — Погодите шта ће бити, т. ј. ако буде.

Извештај о пештанској дијети.

Од како су се господо депутирци који у Беч, који кући, који куд разишли, сад у сали мишеви своје седнице држе. Ево извештај о једној такој седници.

Миш председник. Ево већ десет сати, и још никог нема; де су до беса славни оцеви домовине?

Миш домостројитељ. По свој прилици да су у бифету, доручкују мрве леба и шунке што су по земљи попадале.

Миш председник. Није вајде — морам звонити.

Мишеви депутирци. (довлаче се и дискурирају о јучерањој оперској представи бели мишева).

Миш бележник Прочита јучерањи записник.

Мишеви депутирци који не дремају разговарају се.

Миш председник Јавља да је дошла петиција србодолски мишева, који желе да се једном и њихова ствар предузме, јер су већ сити обећања, да им је што масније, да знаду на чему су. Иначе ће бити уверени да је њихово уздање било уздање у врбов клин.

Закључено буде. Да не би браћа србодолски мишеви мислили да је то заиста врбов клин, ми ћемо им дати ексер на који ће моћи просијачку торбу обесити, да им је лакше. Ал ексер тај још није печен, — зато нек се притрпи «док се ексер не изпече».

Затим се приђе к дневном питању. Председник изнесе предлог закључка:

«Почем је измирење са мачкама срећно успело, и то под тако пријатним условима, да ако мишеви кадри буду мачки толико сланине набавити, колико јој је доста, онда мачка мишеве више гњавити неће; зато сад долази претрес питања, дали сад да мишеви сасвим поуздано и цигурно у мишоловку уђу, која им је широм отворена — или не?»

Миш који је први предлог учинио узнужа се на трибину и показује како је сад престала она стара предрасуда, по којој су мишоловку мишоловком звали, мишоловка се сад зове мишија вал-хала, — а име прави све. Мишоловка је пуна добре намере са мишевима, то сведочи и оно парче сланине у њој. Да нас мишоловка не води, не би нам широм врата отворила. Зато сложено, ајмо у њу!

Миш крајње левице моли да му се то писмено изда на папиру да може заграбити.

Миш средње левице ограђује се против свега тога, ведећи да има један стпри на кожи написаи закон, по коме нико не сме мишеве дирати, док и' год не увати.

Миш дешањак одговарајући предговорнику, вели, ако има какав закон који је на кожи писан, поједимо га.

Острагански миш, почиње са оном простом дедукацијом, почем је позната пословица која вели: «сиромас као црквени миш», из поштовања према овом клерикалном епитету, трудимо се да приватимо, што нам се год од куд пружа.

Миш крајње левице моли да гласају сви пољски мишеви оћедули да се иде у мишоловку или не. Донде не пристаје ни на шта.

У течају дискусије буде папир, који је на сто куће стављен, на ситно изгризкан, и онда нареди председник гласање, сзакм који је: за, нека устане на две стражње ноге и нек се поклони. Прва је проба била да устану она који оће да иду у мишију вал-халу од иљаде присуствујућих мишева устану тројица, а 997 счучуњили се па ћуте. Сад ће да се прави протупроба. Сад нек устану они који неће да уђу; онда од хиљаде устану двојица, а 998 счучуњили се па ћуте. И почем се на тај начин, предлог са знатном већином од три петине, усвојио, закључује се да ће добро бити, да се уђе у мишол — — охо — — у мишију вал-халу.

Овај закључак послаће се и музејским пацовима знања ради, очекујући од њи да ће га патраг поштено вратити, и да нећеду од њега ништа одгризти.

Новосадске Знаменитости.

за читанку варошке власти.

I. Добро земљиште на пијаци.

Кад човек стане код познатог крста на новосадској пијаци, код којег беоари дају поштованој публици свој пријатни рандеву, па погледм према саборној цркви, упашће му у очи једно празно место, које је као неким ћилимом покривено, на којем су извезене зелене барице, блато, слама, разбијени стари судови, кестенијице, тестерапи, ћубре и т. о. Вео тај тако је природно израђен, да се мало по мало у сасвим природан претворио, те сад баш осећаш како баре миришу, блато ти се леци за чизме,

прашине ти лети у косу, у уста и тако даље, то јест у цигерицу etc. Иза тога места дижу се поносите старе развалине, vulgo зидине, по археологију врло важне, и о њима ће славни Каниц сигурно скорим издати на свет своје примедбе. Али још много је важнији тај плац по економа, и с његове тачке сматрајући подносним Иовосађанима овај предлог: Како је земљиште тога плаца кроз толико година ђубрило се, то би врло паметно било, да се да под закуп једном бостанцији, јер би бундеве и лубенице на њему врло добро успевале. Тако би варош вукла асну двојаку: прво годишњу аренду, а друго имала би добри бундева и лубеница.

II. Уживање на променада.

Нема већег уживање него ићи новосадском променадом. Кад се садила после револуције, чини ми се да су је почели и посипати. После је мајсторски украшена са многим већим и мањим јамама, које су се временом развиле у силне јаруге, које зуб времена, још није уклонио, него су се у целости својој сачувале. Може бити да ће когод помислити, да је тим јаругама једина мана то, што се могу кола у њи изврнути, али је и с те стране постарано, јер кола још за сада нејду туда. Јаруге се те обично напуне прашином, коју непрестано лиферује мимотекући друм, који се тога ради ни на највећој суши не полива, премда је нови физикус — наравно не разумевајући ствар — то предлагао. Целисходност те прашине у јаругама увидеће сваки, кад помисли, да већина публике спада у ону категорију људи, који имају на ногама жуљеве, те по тврдој земљи нерадо иду. Тако је и за њихов комодитет постарано.

III. Бара око вароши.

Новосадске бара била је много знаменитија пре неколико година, док се још није узоравала. Незнам којем завидљивом непријатељу новосадски лекара паде на памет да прави насип, баре посуши и земљу да узорати. Ја сам се баш у то време састао с једним новосадским лекаром, који ми рече: «Ово је за нас убијство, што се те баре посушују! Неће бити посла за нас, мој господине!» Насипом су посађена дрва. Али кад су се оно сушиле баре, од тешке жалости за барама, осушише се и дрва. Поред њи је врло угодно шетати се, јер шегрти новосадски имају обичај да циглама на бари утуку какву мачку, кокошку, или другу коју шекодљиву животињу,

па их о које осушено дрво обесе, с намером да у публици угладе естетични укус, или да прибаве материјала каквом вредном ученику срањујуће анатомије.

IV. Рузмарински сокак.

Уколико је лекарима учињена неправда сушењем бара око вароши, утолико им је учињена сатисфакција тиме, што им је дат рузмарински сокак. О овом се могао сваки уверити, кад је оно ономадане владала колера. Док се по другим крајевима вароши колера још није ни указала, рузмарински је сокак већ 13 људи најпре доктору, па онда земљи предао.

V. Заврзански клуб.

Клуб овај држи своје састанке у једној соби (или штали — је?). Даље о том клубу не могу знати ништа, јер нисам им био никад на састанку, а кад се на растанку почунају — значемо све. Зашто се клуб тај зове баш «заврзански», то ћеш дознати или гледо на траг, или у напредак. (Швабе не уму да кажу клуб, него веле да је глуп, — филолози ће знати које је добро речено).

VI. Минералогичка збирка.

Ова је у НСаду богатија него ма у којем другом месту. Заићи само по најглавнијим сокакацима, портама и плацевима, све гомилама ћеш наћи разбацано камење и цигље. Неке су збирке старе већ тријест година и више, па опет неће на пропадне штелаж под њима, т. ј. земља ја кад тек којем странцу показујем, чисто мени дође, да ја пропадне у земљу.

VII. Зоологичка збирка.

Осим већ споменуте галерије од убијени мачака и вапака на бари, могу се још врло добре збирке од сисаваца наћи на сваком (публици) отвореном месту. Око сваког препарата утукана је слама и блато, која је доста под именом «ђубрета» позната у нашем народу, да су дуготрајнији, и да простиру славу новосадску.

VIII. Монумент Доситеј Обрадовића.

Један господин «изживитељ» огласио је пре 12 година, да издаје дела Доситијева, и да

ће чист добитак дати на подизање споменика Доситијева. Народ поврви да књигу узима и књига се брзо распчла. Издавач онда сазида од приода лепу двокатницу — коју сад слободно може публика сматрати за доситијев споменик, он се веће срдити.

IX. Хотел «код Буџе и Геџе».

У ајмашком крају има хотел под тим насловом. Не знам долазе ли и грофови у ту крчму, алу толико знам, да прости ајмашани веде, да ту долазе бар они. Него не треба мислити, да се само по бечким хотелима догађају убијства (Керер и фамилија), него бивало је крзави глава и овде. Још за Бахово времена обично је било, да кад се извидило, које је чија глава, онда се нашло да је она, која је разбијена — полицајева. Абу-Казем.

Особине неславни мужева и жена.

Особине славни људи купљене су и купљене, бележене и бележени има и' и по новина и по календари, то радо читамо и забавља нас. — А толики милиони неславни људи, зар они немају тако исто своји особини, изванредности, карактеристични црта? — и зар те не заслужују да се побележе.

И ја сам такав неславан човек; моја је особина што радо бележим особине остали неславни мужева, од који неке ево овде у «Змај» стављам.

Адвокат С. А. кад је год читао новине имао је обичај пити кафу — да не би заспао.

Архим. Ч. кад му је год ниле или ђурка првенула, имао је обичај братију печењем чистити.

Јова Пивић није никад јео харинге, кад није био мамуран.

Поп Васа кад је ишао с другом на свећаре, није презао коње упоредо, већ једног за ждребчаник, а другог пред руду, а седиште је оставио код куће, — но зато ипак није никад псовао закон, док се није опно.

Г. С. бивао је више пута у битки, ал' зато се ипак од шнајдера тако бојао, да није смео казати «Херајн!» кад му је овај у јутру визиту правио.

Отац Марко, колко је год вићока ракије пре подне попио, увек се прво прекрстио, — ал' зато му нико није веровао да је прва.

Посланик Б. радо се фалио да није никад Шекспира читао.

Трговац С. пре него што ће банротирати пио је радо шампањско вино, и трошио је 4 фр. на дан на цигаре.

Учитељ А. био је таке јаке нарави, да није умро од глади већ од колере.

Његов колега Вирса, увек се тужио на оскудицу, макар да се после смрти његове нашло у сандуку шестак и две крајцаре.

Уредник П. никад се није тео потужити да има само 250 предплатника, а није се ни фалио колико субвенције вуче

Госпођици Еми увек се на смеј дало, кад су је запитали зашто коло не игра.

Стрина Ката од како је изгубила два предња зуба, тако се ожалостила, да се после никад више није смејала.

Доктор Глиша пуштао је крв највише онда, кад болесника и не види.

Учитељ Јова никад није тео да купи двокатницу, ма да је имао сто фр. годишње плате.

Млади медици — нар Паја кад је тео што ситно да прочита, имао је обичај да прво наочари скине.

Људи Тола увек се вајкао што нема новаца да се на «Напредак» предплати.

Професору С. било је срце и душа да га што чешће из поштена друштва изтерају.

Јунак С. обично није плаћао квартир, ал кад није имао дрва ложио је газдину грађу од крова, — но кад је пио каву имао је обичај дати келнеру петицу трингелда.

Господин Лолин чудно се увек што га нису давно обесили.

Пресветли господин К. још и данас премисља, били могао још шта за хасну сгрешити, па онда да иде у пугмане.

Бранко Ј. увек је побледео кад му је ко рекао: помни последњаја твоја!

Уредник П. кад је наручивао зимске чизме, увек је додао да му направе ђон као његов образ.

Уредник Змаја, док се годни су стари дужници смисловали да му мало пара пошљу, није био кадар издати лист.

Пре негде донео је «Змај» девизе многи владалаца, а случајно је некакп изоставио девизу кинеске владе. Ова је за свој мото узела прва два стиха из јакшићеве «Сеобе Србаља»:

Стој народе, мало и велико,

Не мичи се са места својега!

Абу-Казем.

C. Reverendissime!

A. Dignetur.

C. Ми смо канда фуч.

A. И ја би реко. — Ал иматели ту каква лека?

C. Non est in medico semper —

A. Ал за Бога шта да се ради? Quid faciendum?

C. Quid faciendum! — Ви још можете и дочекати ал ја више никад, дондеже вјека. Него ћу бар да гледим, да се наслађавам како ће да се руши цела зграда. Нек се руши кад неће мог лека. — Ал опет ми је жао, она два стуба, — онакво камен! онакво блато! онакав постамент (подлога) — та неће га гимназија никад више стећи.

„Уреднику Видовдана“

Кад си рек'о: Издајнице!
Чудили се писмо;
Ал наскоро изкренуло
Једно чудно писмо.

Тад сам мислио: Оде Милош
Да по свету шета,
Да покупи црвенило
Са целог света!

Покупиће црвениле
Блудни девојака,
А најпосле од турчинка
И скувани рака.

Црвениће, румениће
На срамоту клету;
Црвениће, румениће
Ко нико на свету.

Ако скочи у Дунаво
Брв ће бити сама,
Дунаво ће поцрвени'
Од тежка му срама;

Црвен ће му образ бити
Жива анатема — — —
Али момче не црвени
Јер — образа нема.

Број 23. 24.

Година IV.

Змај излази дванут на месец, једаред на целом, други пут на по табака.

Писма се шаљу у
Пешту,
Grünbaumgasse Nr. 23.

У ПЕШТИ.

1867.

Цена је 4 фр. на годину, 2 фр. на по године. (Наручити се може ма кад али само или од 1 или од 13 броја.)

Поједини бр. стоји на целом табаку 22 на по табака 11 новч.

Мото: Ништа, ништа, — добро само код знамо да није све свето дуговечно и непроменљиво што прелати бране.

МИ

божијом милости и невољом народа свешепртљејши

Змај I.

ператор мастилијски, краљ артијски, самодржац василијски, брат сунца, небрат полумесеца, архи —, обер — и тако (што) даље (све горе)

(подажд нам Господи мирноје житије, на враги же победу и одољеније!)

Ми смо уверени да већ и велико и мало нестрпљиво очекује нашу престолну беседу — и пријатељи и непријатељи упрли су очи у наш престо. Пријатељи би да чују да је и сам престо наш змајевит; а непријатељи би да чују да је и сам »Змај« престо.

Од како је наш престо посто, никад нисмо тако срећни били у усрећавању мили наши поданика, као дањске године. Ми смо сваком нашем предбројнику живот продужили и дањску смо му годину на 14 месеци отегли. То је била година дуга, и дугови су ти били годишњи. Ми смо наше верне усрећили, и нажи верни признају да су нам зато много дужни.

Дањска је година била значајна и наша је политика крaсним успехом крунисана. Ми смо наш позив (на предплату) добро сватили.

Са великим силама и силецијама смо у најбољем одношењу; као што се то види из овог новог рекрутовања с којим желимо нашу војску удвојити и утројити.

И са београдском цензуром добро стојимо; — врло се волемо.

Ми смо се старали за »Напредак«, да му се име и тамо чује де му се никад чуло не би.

»Србији« нисмо ништа замерали, јер смо сватили околности, у којима се наоди, и да се не може све наједаред и све како се оће, — (у знак доброг одношаја прима уредништво њено предплату на »Змаја«.)

Сваком смо дали своје, премеривши му заслуге — што су заслуге заслуге, а што је за слуге за слуге.

Ми нисмо казали попу боб, а бобу поп.

Ми смо неким патронима својеручно пијавице метати благодизволили, — и надамо се да ће одсад здравији бити.

Ми смо (са неуредним излажењем) најјасније доказали да ни најлибералнија влада не може све урадити што обећа, ако народ не суделује, ако се народ не заузме, ако је народ млак и немаран.

Наше штампарске погрешке нису биле нетичне већ мудро отимичне, како би народ дошао до уверења да ни једна влада није без погрешака, које треба народ да паправља.

Избројивши овде скромно само неколика дела наша, и закључујући овим годину 1867, предајемо је браћи Мађарима, да је измлаћеном сламом надивену вечнога воспоминања ради у музеум ставе — честититамо ми нашим вернима изванредну

НОВУ ГОДИНУ

која ће само 10. месеци трајати.

Ми ћемо и ове године владати по вечитом закону истине и правде, у духу слободе, путем шале и збиље. Врлине ћемо награђивати признањем, а кукавице, улицице, раздорџије, мрачњаци и пудљивци, савуљаге, бубе, кртине, лисци и крвопије, нека знаду да има један нисумитни судија, који ће им судити како заслужили буду.

За ови десет месеци „Змај“ ће се појавити

24 пута. Одприлике сваки 14. дана по једаред, на изменце на целом и на по табака. Кад изађе 12-ти број знак ће бити да се свршило прво полгодије, а кад изађе 24. број пући ће топ и знак ће бити да је свршена година.

Порез за 1868 годину остије стари један-пут 4 Фр. или двапут 2 Фр.

Скупитељима, који унапред предплату пошљу, радо уступамо од скупљена новца 10 процената.

Надамо се да ће се публика, која наше тежње од више година познаје, одазвати позиву овом, те ће помоћи да Змај буде онакав какав треба да буде.

Примите и разпространите израз високог благоволења нашег свима вернима.

Абуказекова писма.

III.

Драгисиме мој!

Ја сам ти писао пре о различитим стварима, а само нисам писао о томе, како је овде у Бечу, и шта, ми радимо; баш као да сам се угледао на београдски „Видов-дан“, који пише о свачему шта се ради у Паризу, Манчестру, Хини и Јапану, а само никад не пише шта се ради у Београду и у Србији. Али није му ни замерити: како ће да пише шта се ради у Београду, кад се — — — — —*) Ми овде чујемо, да уредник „Видов-дана“ путује... Не знам само јесу ли му дали па сош, и на колико времена. Цео његова путовања нама је овде сасвим непозната и држимо да ће бити само штоно комшија вели Listreise (како ли се каже.)

Али да се вратим опет у Беч.

Знам да ћеш прво питати шта ради омладина, а нарочито њена „Зора“. Ми овде дао бог немамо ни текелијанума ни српске школе, те тако наравно нисмо могли да установимо две „Зоре“, као што ви имате две „Преоднице“, него се скупљамо сви на једном месту. То је место за сада истина гостилница, јер нисмо у стању друга довала плаћати, али то ништа не шкоди, јер познато је да у пићу ради она снага, коју хемија зове „алкохол“, Латин „Spiritus“ Немац „Geist“, а Србин „дух“. Ми се дакле по малчицу уз литерарни рад пунимо духа, а

да се без духа на литерарном пољу радити не може то је познато; премда неки „писатељи“ делима својим доказују да се може писати и без духа. Од како и браћа трговачка листом нагрну да се у наше друштво уписује, од тога су доба састанци пуни, али зимус боме није било тако. По уставу требало је онда 24 присутна члана, па да се може седница држати, а оно се кадикад које због рђавог времена, а које због рђавог обичаја скупи толико, да с келнерима заједно једва има 21 члана на састанку.

Него има и мали незгода што се састанци држе у гостионици. Осим тога што се кадикад у побочној соби весели „буршови“ деру и кревеље, деси се кадикад баш и у нашој соби каква сметња. А то је кад когод држи какво предавање, а некоји члан наручује штогод келнеру.

Ево на прилику, шта се тим начином може десити:

Узмимо какав странац, који се десио у седници извади артију и плајваз, па ће да бележи шта се у друштву предаје и говори.

Један брат баш предаје нешто из науке о лечењу очију. Између осталог вели: „Кад имаш запаљење очију, ваља да успеш у око мало“

У тај пар један члан викне келнеру: „Ситне паприке“, јер му паприкаш није био доста напреп.

Странац, који бележи шта се предаје не може као странац да распозна глас од гласа, те мислећи да је све то брат предавач казао напише на своју артију:

„Кад имаш запаљење очију а ти успи у очи мало ситне паприке“.

Други брат приповеда радњу прошлог са-

*) Ово сам ја крадом за љубав цензору избрисао, aus Zuvorkommenheit. Б. Знаме.

бора угарског, те вели: „Неки наши посланици говорили су на сабору као —“

„Рибџ!“ наложи један врстан члан да му келнер донесе.

Странац забиљежи:

„Неки наши посланици говорили су на сабору као рибџ.“

Овде морам додати неку моју примедбу. Нека господа vele, да се о тим истим посланицима није ништа чуло, као да нису ни живи, али, молим покорно, то није истина, ја сам баш слушао, да ће — добити у министарству масно званје.

Трећи брат донесе на прилику предлог, да се „Зора“ предброји на „Напредак“, и свој предлог овако почне да мотивује: „Господо, ми треба да се на „Напредак“ предбројимо, јер, господо моја, „Напредак“ је —“

„Шмари!“ наручује један брат, који мелшпајза врло радо једе.

Странац наравно запише:

„— јер „Напредак“ је, господо моја, шмари!“

Четврти брат овако на пример говори у похвалу једног господина, о чијим заслугама ја ништа друго не знам, само да је пре кратког времена на пијаци у Н.-Саду — добио оно, што је заслужио:

„Браћо тај човек је честит и ваљан, једино што му фали, то је —“

„Нирн!“ виче један брат, келнер трчи да донесе.

Странац чини своје:

„Једино што том господину фали, то је Нирн!“

Пети брат говори о умерености наши калуђера. Међу осталим рече:

„Наш ти је калуђер с малим задовољан, једном нашем калуђеру доста је —“

„Дванајст бутела карловачког!“ намигује келнерима један брат, желећи да почаст своју браћу из узрока, што тај дан пије изишла у „Напретку“ никаква „Изјава“ ни „Припослано“. (Ваљда ћемо кадгод и то дочекати, ал' ја неби рек'о).

Странац у ревности својој забиљежи:

„— једном нашем калуђеру доста је 12 бутела карловачког.“

Шести брат оће браћу мало да позабави и почне нам занимљиво-приповедати шта је који владалац имао обичај радити и говорити. Ту нам је казао девизе разни владалаца и напоследку поче говорити о нашој влади, и вели:

„А девиза је данашње наше владе —“

„Zahlen!“ зовне један брат, који хоће већ да иде кући.

Странац абије забиљежи да неби заборавао:

„А девиза је данашње наше владе Zahlen!“

Ето то су ти од прилике неугодности, које су скопчане с тиме, што састанке у гостионици држимо. Али неће ваљда ни то дуго трајати, јер како се наш честити брат М. у. купљењу новчани прилога за „Зору“ заукао, мал' те нећемо скорим временом за највећу кућу у Бечу смети питати пошто је.

Ово дана била су овде два члана „Преоднице“, и то један из једне, а други из друге, пак су нам обојица приповедали о оном састанку „Преоднице“, кад се ова на двоје распенила. Неки дају овима за право, неки онима, а ја би само рекао, да тај састанак није био састанак, него расстанак „Преоднице“.

Морам завршити писмо, оћеду да рибају собу. Обећао бих ти да ћу ти скорим опет писати, али ја знам да ти слабо верујеш у обећања, који одавде из Беча долазе, — а ти си Србин!

Твој

Абу-Казем.

Наука о животињама.

XXXIX. КАКАДУ и ПАПАГАЈ.

Та су два имена измешана, јер стари је назив био Пада-ду! и Кака-гај. — Папа-ду! звали су се те тиге онда док су још папине пушке једанпут у минути пуцале. А Кака-Гај звале су се у оно време док још Гај није Илире из мртви воскресео да потуку Србе и Хрвате. — И почем би се сад морале звате Папа-ду! ду! ду! ду! ду! ду! ду! ду! ду! ду! ду! ду! и по воскресенију Илира Ка-кака-кака-кака-Гај! то су ради лакшег изговора назвале се те две тиге: Папагај и Какаду.

Папагаји су разне боје но понајвише зелени; са те зеленашке незрелости и разнобојности наша велика господа радо се друже са папагајима. Тако је овде. А у североисточним пределима Африке папагаји су стални садружници и пратиоци мајмуна.

Папагаји уживају привилегију по којој смеђу и владарима и министрима и архијерејима и генералима казати: шпициуб! на које се ови веома милостиво смеју. Јер као ште је познато папагаји науче и поједине речи изговарати и

то на разним језицима, баш као деца ташти радитеља, која на сваком језику по нешто папагајски штрбецнути знаду. Па кад тако у невреме што бубну то је велика радост папагајски и мамагајски родитеља, — па зато они таку децу папагајски и облаче, да буду још већма налик на папагаје него на људска створења. Декоји папагаји могу и више речи напамет научити. Тако има један папагај који је научно они сви шест мађарски речи, што и' је г. министар делегацији рекао. (Чујемо да ће му Мађари вотирати пензију.)

Ал папагај не само да говори, већ уме и кашљати, и зевати, и ракати, и звиждати, и лајати, и маунати, једном речи зна мајмунисати, и зато је он мајмун међ тицама. Сувише научи он и смејати се, и плакати, и јецати; премда му то ни мало од срца не иде, баш као и многим људима који се смеју и плачу само из билдунга, да изгледају мека милостива срца и добре душе.

Папагајова супруга требало би да се зове мамагај, али као што је то у људи тако и у тица нема увек доследности, — које се тицама још пре прашта.

XL. ЛАБУД.

О лабуду вам пећу много диванити јер се срдим на њега. Лабуд је био права србска тица, свугде смо га радо гледали и у песмама певали. Наједаред му нешто тукну у памет, диже нос, па оће да се понемчи. Није му доста лепо србско име, оће немачко. Што је наумено то је и урадио. Ал се брзо покајао, сад и сам признаје да се са понемчењем само ошвањено.

XLI. ГОЛУБОВИ

се одликују својом мирноћом, чистотом и невиношћу, у њи су «ехт» голубије очи, «ехт» голубија простота, «ехт» голубија смерност, — све својства која би сваку девојку данашњег века најлепше красила; ал шта ћемо кад та голубија својства нису сад у моди, као што су н. пр. љисичије лукавство, змијинска мудрост и т. д. — Голубови нам дају пример да се и без сиричника може белоће имати, ал баш и сивоћи и цеге не сметају да голуб остане голубом.

У стара времена није било царски, краљевски и кнажевски пошта, већ су голубови носили писма, ал пошто нису били вешти у отворању и шифровању приватни туђи тајна то су «у интересу јавне службе» са званица удаљени.

XLII. ШЕВЕ

су од колена старе неке музикалне породице. Шева је природна певачица; неприродне певачице завиде јој, ал ни једна није кадра тако високо певати, као шева, т. ј. у ваздуху. Шеве су први основатељи певачки дружина, за које се у данашње време, кад је тежко пропевити, не може рећи да су увек толико налик на шеве, као на певине љуске. А одкуд шевама љусака? — мора да и оне, као обично кинстлери, добро љуште, — толико је бар известно да не сипају у чизму, јер чизама и немају.

XLIII. РОДА.

Рода нема ни куће ни кућишта, ни поше, ни деака, ни мамуза, и зато је Мађари зову Гољом. И зато је ваљда тако зову што је туђа рода, а њова је врлина што само за свој род знаду.

Роде су обично високородне и оцаковићи, зато имају своје радословије.

У родином стомаку нађе се кадкад и шљунака и стакла и екреса, а то је знак најздравије конституције, која не мора држати ни дијету ни делегацију, јер је савршено народна и природна и уродна.

(Продужење до године.)

Антикрис.

Из Б. добили смо ово писмо.

Ономад сам ти био, Змае, у друштву са једним господином, (Н. Н.) — и ту се повела реч о неком известном уреднику, и многи рекоше, међер сад је јасно да је он права уља. Овај господин почео је ублажавати и рече саветујући нас.

Господо моја, уобичајите бар то, да човека никад строго не пресуђујете, обазрите се на околности и т. д. па кад чујете за кога зло а ви то умалително узмите, — дакле ако чујете да је ко уља, а ви реците да је само уљић.

Ми смо се насмејали, ал смо савет примили.

После у разговору исти господин изрази се о „Змају“ да је он прави антикрис.

Сад се опет насмејасмо и рекосмо му.

По Господине, по вашем савету ми морамо и то ублажити и и умалително узети.

Па како ћете умалити, кад је прави антикрис.

Ми ћемо рећи да је само Антикристић.

Опет настаде смеј. — И ево видиш, тако ми лепо дружевно и у шали време проводимо.

Уштитарије.

(Које је Шваба измислио.)

— Сигуран метод, по којем можеш ма какав језик за 24 сата научити : Узми добру граматику тога језика, па је раздели на 6 једнаки делова, и свака 4 сата научи по један део.

* * *

А Шга, та то је већ 10 сати? Е то ја морам већ кући ићи

Б Шга? Већ десет сати? Боже мој, ала то време вечерас брзо пролази, а синоћ у ово доба било је тек девет.

* * *

— Жалосна успомена : „Ево ово је оно место, ди је мене године 34, кад је оно била велика вода, несрећа задесила. Ту сам изгубио моју жену и један амрел. Амрел је још био сасвим нов!“

* * *

— „Мој Јоца, то вам — е врло паметно дете. Ето питајте га само ма шта, па ћете видети“

„Добро; по разјасни ти мене, шта је то помрчина“

Јоца. „Помрчина, то је — кад какав слеп арапин — око поноћи — у мрачном подруму — приу мачку — не може да нађе.“

* * *

— Један шумар имао врло гаупог дерана. Једанпут убије шумар дивље свинче одсече му главу и рекне своје дерану : „Ево ти ова свињска глава, па иди у варош господину учитељу те му реди : Добро вече, господине учитељу; ево вам шиље господин шумар једну свињску главу, а ако убије и коју јаребицу, послаће вам — (увати га за уво), немој да заборавиш, јер ће те враг одиети!“ — Деран је путем понављао речи шумареве, да и' како не заборави, па и' је непреставо велигласно говорио, заједно са оним додатком што се „врага“ тиче. На несрећу спотакне се о један камен и падне, а кад је устао, тек су му само пеки одломци од налога остали у глави. Оде учитељу и овако мурече : „Добро вече свињска главо, ево вам шиље учитељ господин шумара (метне свињску главу на астал), а ако убије и коју јаребицу браг ће вас одиети;“

* * *

— Сећаш ли се, мила женице, на овај красни буђелар, што си ми га поклонила. На једној страни су била извезена два золуба.

Она. Е није, голубови су били на другој страни.

* * *

— Ала господин докторе, како је то да сте ви тако дочекали већ 75 годину, шта сте чинили, да тако лепе године доживите.

То ћу вам разјаснити : Ја целог мог века никад нисам себи ни једнога рецепта преписао.

Дететова слутња.

Дошао у кућу нов инструктор. Чунав, млад човек, у помастном отрцаном капутућу, са рђаво свезаним „кроватлом“, — стидљив до ушију, а штоно каже Шваба „Ферлеген“ од главе до пете.

На Фотели седела је милостива госпожа, поред ње стојало је једно младо принурасто девојче, не верујем ни да јој је било 16. година, а штоно вели Шваба „цум кисен.“

„Добро нам дошли госпидин Брадићу!“ — (сад добро или зло дош'о, свеједно је — де је ту је, из ове коже накуд.)

„Љубим руке милостива госпожо!“ — (и одиста цмокну је у руку.)

„Софика, доведи Перицу!“

Мало час доведе Софика Перицу, петолетног несташка, који представљајући коња, уђе ногома лупајући у и главом климајући у собу.

„У руку господина инструктора, па да га увек слушах, и лено одговарај кад те што запита.“

Перица разрогачио очи на новог мучитеља, па чека да га овај што запита.

А Брадић (у невољи својој) помислио је да је сад одиста приспело време питању, — шта ће, Боже, брзо да запита? него :

„Перице, имате још ког брацу или сестру?“ ето то га је запитао, паметније му не паде на ум.

На то питање се опет Софика мало збунила.

„Имам само Софику, — одговори вичући Перица — ал биће нас још осморо.“

Сад настаде конфузија са свију страна.

А. Л.

Неким „Напредњацима.“

(Као ученом друштву.)

У збирци „Народни песама“, што је издао учено друштво у Београду, на стр. 427. има ова примедба :

„Соколовићи били су Срби па су се истурчили ради господства и т. д.“

Вредно би било знати, да ли има који „Соколовић“, који се можда помаћарио „ради господства“ јер није само турско господство прилепчиво.

Ко ми на ово питање буде у стању одговорити, добиће један извештај број „Февароши лапока“ за награду.

Абу-Казем.

МАКРИЋ И МАРКИЋ.

Имао сам два познаника, један се звао Сима Макрић а други Сима Маркић. Даклем две Симе.

Сима, т. ј. Сима Макрић, то вам је био велики кавалир и појета, писао је стихове и вексле; за песме баш му се нису отимали уредници, ал вексле су му Чивути са разширеним рукама дочекивали. Познавале су га мамзеле маршандмодке, по кафанама касирке и друге подобне нимфе, јер он је њи узео за главни предмет свога студирања. Впрочем имао је лепу прну косу, коју је обично бреновао, и особити импосантан крив нос.

Сима, т. ј. Сима Маркић пак био је адвокат, честитијеши адвокат и ништа више, писао је процесе, ексеквирао је дужнике, није се везао по кафанама, ни по цукерпокерским киосцима, избегавао је младе цурице, понеже оне за правоваљана дела и уговоре способне нису, за моду баш није разпитивао, на врату носио је шал и лети, бео шешир и зими, браду није подрезивао, плаву своју косу увек је на кратко шишао.

Ова два човека огорчавали су живот један другоме, а зашто? — само зато што су им имена тако фатално готово једнака била:

Час се десило да је чизмар Маркићу донео тако тесне чизме, да су му све светлаци пред очи излазили кад и је облачио, а кад је дознао да нису његове, онда је већ седам жуљева стекао.

Час се опет десило да су у одсуствију Макрићевом у његово елегантно предсобије стоварили девет центи камена угља, које је Маркић из економије наручио себи за ложење, које је Макрићев дендиски глас веома компромитовало, и његов паркет сасвим упротастило.

Више пута спопали су несносни келнери господина Маркића на улици да им оно мало дуга што је од оног и оног вечера заостало има љубав изплатити, други пут су опет пострадавши клијенти напали Макрића да им неке пресуде разјасни.

Кад су какви Макрићеви стихови изашли, кад су Маркића дегод именовали за «масафетретера», — увек би ти неатни сенери сбркали та два имена, и г. Маркић би се тако исто љутио, кад су му долазили и честитали што почиње тако лепе стихове писати, као год што би се г. Макрић жестио, кад му усљед штампареки

погрешака почеше клијенти долазити, да га за адвокатски савет питају.

То је био страشان живот! Страشان живот! Макрић се жестио, како га могу људи држати за оног у фишледер обученог прокатора, са оном љуластом главом, са оним прозачким лицем? А Маркића је опет то жестило, како га могу људи изменити са оним дангубим и поћгубим појетом, који ништа друго и не ради већ све за девојкама иде. Обојица су били мигрни мирољубиви људи, ал су у највећу ватру долазили, кад су и људи смешали, и једног за другог држали, онда би сваког са свог прага отерали.

Једаред буде Макрић позван у неке сватове, и за ту прилику наручи он себи нову душанку, и то код првог кројача. Пита јели готова, кројач поручује да је већ у послу. Још једаред пита за душанку, а кројач вели довече имаћете вашу бунду. Макрић је мислио да се кројач шали кад душанку бундом назива.

Увече већ се био појета облачио, само је нову душанку чекао, да дело облачења крунише. »Иди жури кројача!« рече слуги. Слуга потрча ал на путу сrete кројачева момка са бундом.

Кад донеше Макрићу бунду, очи му стадоше. »Шта је то, ако Бога знате?«

»Бунда, што сте је наручили.«

»Ко је наручио?«

»Та ви, г. Маркић!«

А Макрић спопаде и бунду и снајдера па удари једно о друго. Избацивши и напоље рикао је као лав: тога Маркића, тога љу ја убити као песто.

Једном седи г. Маркић код своје куће, и хитно пише неку реплику, која се још данас предати мора кадуђе неки дечко иштући продужење од »голуба и голубице.«

»Шта !!!!!!!!!!!«

»Продужене од »голуба и голубице.«

»Јеси ли сишао с ума?«

»Нисам, — него ону новелу, де су отели голубицу од голуба.«

»Торњај се, јер сад љу те прегристи, — није ни мој дед новеле писао, а не ја да и пишем. Сто ти мука твоји!

Дете отрча као без душе, а Маркић седе да продужи реплику, у којој је у љутини славни суд на сву меру изгдио, — па кад је још једном прочитао и нешто брисати тео, ал сво ти њи четворо петоро у собу, страна блесаста лица, осврћу се по соби, а њега као да и не виде. Један извади из цепа црвени восак, и оно с чим се притискује, други опет вади неки лење-рисан напир и лењир.

»Ено га на шта ће сад да буде?«
 »Жао нам је. Ал ми само своју дужност изпуњујемо. Ево ова векслица, та, но, но, већ знате, — ми морамо.

»Шта? против мене?!«

»Та да, да, ево тако и стоји споља на таблн.«

»Шта стоји на таблн?«

»Ваше часно име.«

»Та дајте ту таблу амо. Читајте је. Сричите је. М, А, Р, К, И, Ћ : Маркић! — а сад сричите име, које је на вексли подписано : М, А, К, Р, И, Ћ : Макрић! јел то свеједно.

»Судијске особе малко се остврташе, после увидеше, да ту нема шта печатити. Шта ће него рекоше хм, хм, па запиташе, дали зна де седи тај други, тај прави.

»Не знам, нећу да знам, нисам чуо о њему никад. — Свет је велики, тражите га, по свој прилици наћи ћите га у њему.«

Г. Маркић седе, и не гледа на њи, ал кад су отишли, он ти скочи, стровали мастионицу, канда сломи и столицу и опет рикну : Тога Макрића морам тужити.

Једном г. Макрић теде иберашовати на свој имен дан своју драшајшу, и наручи у Бечу леп минтил. Кад је свануо дан он заиста доби на пошти кутију, даде трингелда читаву форинту, ал кад отвори има шта и видети, оно печене бундесе, што и' Маркићева мати свом драгом сину са села шаље.

Други пут опет очекује Маркић по пошти, неке документе, а у место тога дође му читава поворка стихова, што и' неки уредник Макрићу враћа. — И тако су забуне све веће бивале.

Макрић добије једном позив да иде у бербу, и то к некој госпожи са којом се никад није познавао. Обрадовао се новом познавству па ајд у бербу. Тек што се пријавио домањци, да је он Сима Макрић, а ова се продера на свог слугу. »Магарче, ти се мораш увек забунити!«

Други пут дође Маркићу неки разбарушени господар, са речима : Господине мој, знате ли ви ко сам ја? — »А бес би га знао!« — Ја сам Трифулски! »Не марим баш да сте и Квадрифулски. — »Ал ја не допуштам да ви више к мојој супруги долазите!« — И ту је била забуна у имену, и док су један другом доказали, у обојице је била пуна шака длака из браде, косе и бркова.

Једно јутро дође нека стара госпа к адвокату, у руци јој неко разплакано створење, које песници и залогом љубави називају. — »Слаубеница!« — Слуга! — »Молим јестели

ви тај Маркић или Макрић, како ли?« Једно од тога двога бићу ја. — »А изволевате се сећати оне сироте Јулке?« — Бога ми не изволевам. »Видите г. Маркићу или Макрићу, то није лено од вас. Лако је залудити девојку сироту, која нема ни оца ни мајке. Обрекли сте јој да ћете је узати, само док мајорен будете. Она је поверовала вашим меденим речима, а ви сад окренусте леђа.«

Знаате шта госпо, ја нисам кривац, ал ја познајем кривца. Ослоните се на мене, ја ћу се заузети а ви ћете бити задовољни.

То је рекао и тео је да се једном том дерном појети освети. И заиста подиже парницу против њега, и тако се својски заузео, да Макрићу ништа друго не остаде већ ил да узме Јулку за жену ил да се убије. — Јесте. Ал међу тим се Макрић боље упознао са Јулком својом брањеницом, примети он у њој благу душу и невино срце, које је и после поклиска безазлено и невино остало. Сад он поче процес све немарније водити, напоследак га сасвим изгуби. — Макрић не мора девојку узети.

Сад дође она баба што се из сажалења за Јулку заузимала и поче адвоката грдити и уљом и нитковом који је баш тео да изгуби парницу. »Та нисам је ја изгубио! Тако ваља да буде!« Како беса да ваља кад је сад г. Макрић или Маркић не мора узети. — Ал ви ћете видети да ће је Маркић или Макрић узети. — »Ко?« — Та ево ја ћу је узети јер се надам да ћу с њом срећан бити, а оно мало плакаво створење, и то нек је моје.

Тако и би — Маркић је са женом срећан. А са Макрићем још се досад измирио није.

(Б. М.)

СРБСКО-ХРВАТСКО БРОДАРСКО ДРУШТВО

пре него се родило умро је од пунонадеждија, пунокрвоја и једрине.

Нравоученије :

I. Боље је тихо почети, него недовршити.

II. Не долази нам баш сво зло од туђинаца, — умено ми кадкад и сами својој ствари шкелити.

III. Локално словољубије има места само онда, код обшти интерес не страда.

IV. Кварише треба запамтити ако мислимо још кад год што започети.

Само ти се каже.

Ташци.

* Београдске новине јављају радостан глас, да се из Србије силне „свилене бубе“ извозе. — Да Бог да ни једне не остало.

* „Напредак“ почиње дружину народног позоришта пофаљивати. — У зао час! — Та то ваљда није још заслужила.

* Панчевачки прота преселио се у вечност. (Бог да му душу прости!) Могли смо мислити да ће се врло многи тражити на то упразњено место, — а сад чујемо да се препоручују десет иљада. Сад богме die Wahl thut weh!

* Чудна су створења ти људи, — они тамо једнако желе слободну штампу, а ововде већ су сити штампане слободе.

* Конкордата нема, укинула га закона власт. А владике сад неће да кажу (што одавна проповедају, т. ј.) да је свака власт од Бога.

* У Б. поговарају, да ће се овогодишње продеће, у интересу државне службе, ставити у стање мира.

* Један радикалан доктор у Београду спрема се да до године на св. Саву говори слово о белим медведима, де ће доказати да и немамо и да и не требамо. А да му будне беседа руменја не ће је ни сад украсити са зеленашима већ са црвѐнацима.

Тужба.

Ономад смо се састали са неком браћом из Б. — запита смо и': Бога вам, шта ви радите кад вам висока цензура који број „Змаја“ не пропусти. — „Шта радимо!? пошљемо кога у З., па научи што нас се тиче све на памет, и тако направе наша господода од мртва слова живу реч.“

А чекајте, баш ћемо вас тужити, — то рекосмо а ево овим и извршујемо. — Змај.

Луд разговор.

Луда. Џонсон је као кривац и преступник закона под суд стављен. — Ето вам републике! Ето вам президента! Фали сад —

Сакалуда. Јест Бога ми, имаш право! Коко је то паметније вод Турака, де султан не може никад крив бити — јер му нема суда.

ЗМАЈ је у страшној опасности. Ако сад остане жив, никад умрети неће. Тужен је, подигнут је прески процес против њега — страшна се рука дигла да га смлави. Један од славно познати професора новосадски, по имену Ј. Грујић, — тражи своју у врећени част. — Срећно му било ако је нађе!

Полудео!

Наш брат Паја, слушалац медицине, није три године долазио кући, па кад је лане о феријима своју даду, просту удовицу, са доласком својим иберашовао, можете мислити, како му се старица обрадовала. Само јој се нешто није свидело што јој је синак тако блед, па разбарушен, па носи наочаре. Ал то је све оћутела, — шта ће! Паја се неколико дана одмарао, па после поче опет својски учити.

Шта се десило шта није. Само то знам да сам се баш десно код поп С. на црној кави, кад наједаред Пајина дада устрављена у собу уђе.

»Оче С. зло је!«

»А шта је?«

»Мој је Паја полудео!«

»Ајд' не прашаи, како би полудео, тако красан дечак?«

»Бога ми, господине полудео је. Данас после ручка повади он оне дерне књижевине па се закључа с њима у намештеној соби. Чим се закључао, таки сам почела зебсти. Читав сат сам слушала на врати, ал не чу ништа. Наједаред ти мој Паја, душо моја! скочи са столице, чула сам како је књигу заклопио, па поче по соби одати горе доле, па поче сам у соби говорити.«

»Е па то је он учио.«

»Није то ни видло учења, господине мој, већ је то право лудило. Корача по соби па ређа све девојке што и' год има у селу, и Српкиње и Швабице и Мађарице. Рекне две три речи латински па онда опет и Лизу и Марију и Ану, а Бог те пита коју он не изређа, а кад коју изостави онда сам пита дије Мила? дије Мара? — само кадкад стаде, па чујем де хуче — —«

»Е, богме, то није чист посао, — сад ће мо ми доћи да видимо.«

После по сата кад смо и ми на врати Пајино лудовање слушали, мал не попуца смо од смеја. Дада је имала право. — Паја је учио своје медицинарске студије на глас, дакле наравно да је ту била и Ана и Лиза (Анализа) и Бата- (плазма) и камо Мила? и Марина и Роза и Ангелика и Тоница а Мара? — и т. д.

Ми смо разјашњивали дади шта је то, ал она је једнако вртела главом. 3.

Зашто се баба Јула није до сада удала.

Кад јој је била 1 година, онда још није могла ић и погом, дакле неби могла ни ић и с мужем у театар, у цигару, у променаду и т. д.

Кад је имала 2 године, онда још није знала говорити, а без тога не може жена бити, јер шта би радила у цркви и у визити, и како би могла у друштву са својим другима овај неизображени и покварени свет исправљати?

Кад јој се навршило 3 године још није знала француски, дакле кад би се удала, морала би поћи за каквог наорендера.

Кад јој је било 4 година још није умела кокетовати, није дакле могла по вољи штучера ероберовати.

Кад јој је било 5 година још је није тела мати водити на бал, па није имала прилике, да стече љубазника.

Кад јој се навршила 6 година са немарности родитељске још није знала писати л и б с б р и ф е.

Кад јој је прошло 7 година у наивности својој још оије знала шта значи та кинеска реч »ранде-ву.«

Кад јој је било 8 година није се још знала носити по најновијој париској моди, јер »Даница« још није била излазила.

Кад је била у 9 години још нису тели да је приме за глумицу, и тиме јој одузеше zgodну прилику да нађе младожењу, који је за њу.

Кад јој је прошло 10 година умре јој отац, па због домаће велике жалости није могао бити од сватова ништа.

Кад је улазила у 11 годину удала јој се мати; она је старија — на њу је био ред.

Кад ја била у 12 година није имала каде да мисли на удадбу, јер се дала на читање Димаови и Кокови романа, да не остане проста и слепа код очију.

Кад је била у 13 години умре јој мати од суве болести.

Кад је имала 14 година умре јој очух (до душе не од жалости већ од подагре — премда је и подагра жалост.)

Кад је била у 15 години удари колера, и ту је слабо коме падало на ум да се жени или удаје.

Кад је била од 16 година пробирала је, али није могла да нађе по вољи младожењу.

Кад је била од 17 година detto.

" " " " 18 " detto.

" " " " 19 " detto.

" " " " 20 " detto.

" " " " 21 " detto.

" " " " 22 " detto.

" " " " 23 " detto.

" " " " 24 " detto.

" " " " 25 " detto, само није

била беш тако строга у избору.

Кад је била у 26 годани мислила је, да је још на њу ред да бира.

Кад је имала 27 година трудила се, да себе увери, да има још каде.

Кад јој је било 28 година жалила је што није говедарева кћи, па би се имала с киме возати на четир коња.

Кад је била у 29 години држала је да још она има право избора.

Ал већ у 30-ој години увиђала је да са правом избора стоји баш као народна странка у троједној краљевини.

Кад јој се навршило 30 година рада би дала коме половину свога имања, кад би му само уједно могла дати и половину својих година.

Кад је ушла у 31 годину мислила је, да кад се није могла удати у својим српским годинама за каквог Србина, а она ће ваљда у грчким годинама за каквог Грка или бар грка.

Кад је била у 32 години настаде револуција, а она се склони у један сремски манастир.

А револуција ко што знате, није била јуче.

А она млада Јула је сада баба по скурача.

Абу-Казем.

Како се времена мењају.

Tempora mutantur et nos in illis, вели латинска пословица; то не значи времена се муте и ми с временом, него: времена се мењају и ми с њим. Боже, кад се ја сетим како је било у старо време а како је данас, чисто ми се чини да је данас све натрашке. Ево само да наведем неколико примера о томе, како је у старо време друкчије било него што је данас:

У старо време вешали су људе на крст, а сада вешају крстове на људе.

У старо време сваки се радовао, кад му је у кући напредак, а сада сви мрзе на Напредак и волију Заставу.

У старо време било је добри јунака, а није било пушака ни барута, а сада има пушака и барута, али нема добри јунака.

У старо време сви они који су се звали песницима, правили су стихове, а сада сви који праве стихове, зову се песницима.

У старо време звао се трговац сваки онај који шта продаје, а данас н. пр. владнику Кнежевића неће нико звати трговцем, а и он ено у рајхсрату и продаје свој народ.

У старо време кад је коме дишла смрт, а њему је било жао и тешко око срца, а сад кад је коме тешко око срца, а он баш тражи смрт.

У старо време не само да су људи него и жене и матере или финије да рекнем и маме биле су јунаци, а сада су јунаци — жене и маме.

У старо време падала је само киша, снег, туча и. т. д. а сада боме — падају и трговци.

У старо време било је оружје, којим су се људи таманили: стрела, буздован и т. д. а сад су средства, која људма долазе главе: пушке, сабље, доктори, копча и т. д.

У старо време радили су и трудили се попови и калуђери за свој народ, а сада народ ради и труди се за попове и калуђере.

У старо је време имао само онај новаца, ко је био срећан, а сада је само онај срећан, који има новаца.

У старо су време товарили људи свакојаки терет на магарце, а сада магарци товари свакојаки терет на људе...

У старо време издао је српски народ — Вук Бранковић, а у новије доба издао је „српски народ“ (његов живот и обичаје) Вук Караџић.

У старо време варали су трговци своје муштерије, а сада мужтерије варају своје трговце (кад ће платити дуг).

У старо су време људи превртали дукате, а сада боме дукати преврћу људе.

У старије се време није бојала свака шуш, бога него батине, а сад се боме не боји више ни батине, јер се батине у свима европским државама укидају.

У старо време носили су само робови ланце, а данас ћеш видети ланац у свакога ко има новаца да купи.

У старо време није нивад доктор сам себи смео писати рецепте, јер у оно време се држало, да је самоубијство грех.

У старо време расла је трава, коров и свако друго биље, а сада расте и порција и дација и акциз и ферцерунгштајер и кофштајер и кригсцуплаг, и какви ти нема сад нови биља!

Даклем из свега тога можете видети, да би

паметније били радили, да смо се у оно старо време родили и живели, и овако ја не знам шта ће од нас бити.

Абу-Казем.

Ту би се дало још много ређати. Н. пр.

У старо време давали су људи просијацима новац за душу, — а сад дају господи душу за новце.

У старо време била су деца налик на оца, — а сад су неки оцеви налик на децу.

У старо време нисмо знали за дуализам, а сад дуализам не зна за нас.

И т. д., и т. д.

Змај.

Тако је, кад човек не плати „шнајдеру“ што је дужан.

У једној вароши, не мора се баш казати у којој, био је пре неколико година млад један, човек, који се звао Спира небригић.

Спира Небригић није био баш леп, али у право рећи није био ни ружан, био је што по наши стари романије веле средња возраста, имао је по протоколу крешчајема 28 година и био је веселац, као што су обично људи у том добу, кад човеку на све стране надежде цветају. И кад човек још има права да зида куле по ваздуху. Тако је и јунак наше приповетке весело проводио младост своју и кадгод се сећао своје прошлости, морао је признати, да му је богиња среће увек била наклоњена.

Али човек никад не зна, шта му је у звездама написано; то је за њега тајна, коју он унапред прокљувати не може. Данас му се срећа најумиљатије осмејкује, а сутра ево му на врат свакојаке беде и напасти.

Спира је живео на трећем спрату у једној великој кући. Животарио је од својих малих прихода, што му је после очине смрти остало и имао је тек толико, да се једва могао лебом ранивати. Е па наравно да се онда морао мало по мало и задуживати. Боже мој, а какав би он био момак, кад неби имао дугова?

Међу његовим кредиторима најтврдоглавији је био један „шнајдер“, који је непрестано наваљивао и попео му се на душу, а шнајдера исплатити — то је Спири било у тај пар немогуће!

А његова зла срећа увек га је наносила тамо, де ће се сукобити са својим кројачем. Премда се он клонио оног сокака у којем је кројач живео, опет му ништа није помагало, он

се морао увек с њиме сретати. Ако је отишао у кавану—кројач је седео за асталом; оде ли у позориште тако је опазио лице свога кројача; чисто се чинило као да је тај човек вездесућ, на сваком месту уједанпут, само да кукавног Спиру мучи, и да му квари апетит и добру вољу.

Љуба Звекнић звао се тај мучитељ, то оличено проклетство за кукавног Спиру. А и по лицу му се видало да је за то створен.

Тако је пролазио дан за даном. Кад једно јутро куца неко на спирини врати. Било је врло рано и Спира је још лежао у душеку. Баш је сањао о својем кројачу. Одма је мислио да је то он лицем и дошао му пре зоре у визиту.

„Ко је?“ повуче Спира, кад је онај споља по други пут закуцао.

„Ја сам“ одговори онај.

„Ха, познајем те, гујо, одма сам знао да сте ви.

„Шта, зар сте ме познали?“

„Да ли сам те познао, матора хуљо. Вуци се испред моји врата, јер нећу ти отворити, па ма ту и окуп'о!“

„Шта, нећеш зар да ме пустиш?“

„Бре вуци се и моли бога што те не фогњам за јаку и не треснем о те басамаче, да врат и ноге ск'раш!“

Сад се није више чуло да је ко споља говорио и Спира је са спокојетвом своје душе слушао кораке, де се удаљују. Још је за њим неколико громава оправио и све се утиша.

II.

То исто вече добије Спира Небригић писмо од свога ујака, који је у оближној вароши живео и врло богат човек био. Ујак му јавља да га је искључио из наследства, због његовог јутрашњег владања, јер не само што није држао за вредно да му отвори врата, него га је још и онако поштенски изгрдио.

Кукавни Спира мислио је да је оно кројач био, што је то јутро с куцао на вратима, а оно је био главом његов ујак.

III.

Дигне се тако на пут да оде ујаку и да га обавести шта је и како је.

Док је он био на путу, његови други кредитори употребе zgodну прилику, распродаду његово покретно имање и намире се како су знали, а кад се Спира вратио кући није имао де ни да седне.

А међутим код ујака никакве вајде, овај га отерао с прага. Ујак се ражљутно и вратио му зајам — не теде му отворити врата нџ каније.

IV.

С оно мало новаца, што је имао у џепу оде у гостионицу да преноћи. Прозор његове собе био је са сокака.

Преко пута живела је једна млада лепа удовица. Спира је опази — а опази и она њега. Спири је требало љубави, да га утеши у његовој невољи. Спира се заљуби.

Оно женско створене преко пута учинило му се да ће бити кадро, да игра улогу утеши-тељке. Кад ју је погледао заборавио је на невољу своју, тим пре што је опазио да и она њега радо гледи. Једанпут се одважи да јој исповеди љубав своју — и сватови се уговоре.

Спира добије џепу, младу, а уз то још и богату жену. Опет је дакле зрак среће синио у живот његов. Живот му се наново поче милити.

Али бадава кад несрећа човеку узастопце иде!

V.

Спира и његова жена Маца живели су испочетка у највећем задовољству.

И што му је срећи још више допринашало: од како се оженио није га више кројач мучио.

Једанпут дође он кући из шетње. Оде као обично у женину собу да јој каже „помоз бог“. Али ње нема. А на њеном асталчићу стоје два писма; једно је било њеном руком написано, а друго је било отпечаћено. Спира узнебрзо оно прво и прочита га:

„Неверниче! Срам вас било, шта сте самном урадили. Толико сте се преда мном претварали и ја ни слутила нисам. Крили сте од мене — да другу љубите, али хвала богу ово ми је писмо што сам га случајно отпечаћила, очи отворило. Против таквих доказа нисте се у стању оправдати! Збогом! Маца.“

Спира мало није пао у несвест. Једва је могао да узме оно друго писмо, које је гласило:

„Господине! Вашом женидбом истина умакли сте ми, али ми је случајно дошло до знања да сад станујете. Сад сте ту, а ви знате каква права ја над вама имам. За то испуните своју дужност, ако сте ради да из бегнете шкандал; јер ваша госпођа не зна још о томе ништа. Али за кратко време дознаће све.

Љуба Звекић.“

Спира — као да га је гром поразио. Љуба Звекић — но, сад је било све јасно, та тако се зове његов кројач. А ко је крив, што је „Љуба“ и девојачко име. Еле је проклети кројач опет нову несрећу Спири нанео.

Сад му је прва брига била да потражи Мацу. Али де да је нађе? Мислио је овамо онамо, па пауни да иде к њеним родитељима. Хтео је да им целу ствар разложи, па да му је они помогну тражити.

Кад је дошао на жељезничку станицу — каква га језа спопаде! Опази опет кројача, оног истог кројача, којему има да захвали и на најновијој својој несрећи. Овај га је злокобним очима мерио, а тај му је поглед нову несрећу претсказивао. Спира онда не хтеде с тим влаком да иде, него остане и крене се после једног сата, јер није хтео да путује заједно са својим кројачем. Али кад је већ жељезница стигла близу оне вароши, у којој је била спирина тазбина, измакну се кола и многи се путници осакате, па и несретни Спира пребије руку.

А томе је опет био крив кројач. Јер да га Спира на станици није видео, лепо би пређашњим влаком сретно стигао како је пошао.

Обесвешћеног га однесу. Кад се пробудио био је у кући својега таста, а уз његову је постељу седела његова мила Маца и сузе брисала.

Спира није могао ни речи рећи. Само је уздисао: „Мацо!“

А она се насмехи и рече: „Драги Спиро, знам сада све шта је и како је. Опростими, што сам ти онаку неправду учинила — али ти ми ниси требао затајати, да господар Звекић — али сад је већ све у свом реду, а и ти ћеш скоро оздравити. Господар Звекић неће ти више бити весник какве несреће!“

Маца га пољуби сузе ронећи. Њеној нези имао је захвалити, што је за неколико недеља толико оздравио, да је могао с њом отпутовати. Пут им био пре свега ујаку, да га заједно још једанпут моле да их саслуша. Старац није могао да се начуди, кад је разабрао какав је заплет један кројач био у стању унети у кућу његова нећака. Смешно се и опростио им. Шта више он их позове да од сада обоје код њега живе. Спира и Маца пристају на то с радошћу, и то тим пре, што су чули, да је онај проклети кројач отворио своју трговину баш преко пута од њиховог пређашњег стана.

Предео Абу-Казем.